

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om indragande av överexekutor

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att utsökningslagen och 25 andra lagar skall ändras så att de uppgifter som ännu sköts av överexekutor överförs på andra myndigheter, varvid överexekutors verksamhet upphör. Som överexekutor verkar i dag länsstyrelsen.

I samband med underrättsreformen, den 1 december 1993, överfördes uppgiften att besluta om säkringsåtgärder och sådana tvistemål som tidigare hade behandlats som lagsökningsärenden från överexekutor till tingsrätten. I samband med den reform som gällde utsökningsmyndigheterna och sökande av ändring i utsökningsärenden har utsökningsväsendets förvaltning ändrats så att länsstyrelsen inte längre är överexekutor. Länsstyrelsen sköter bara de administrativa uppgifter i samband med utsökningen som särskilt anges genom förordning. Samtidigt har utsöknings lagskipningsorganisation ändrats så att ändring i utmätningssmannens beslut i ett utsökningsärende inte längre söks hos överexekutor utan hos tingsrätten. Överexekutor beslutar inte heller längre om verkställigheten av beslut som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt, utan ansökan om verkställighet görs till tingsrätten. När de nämnda lagarna trätt i kraft den 1 december 1996 kommer inte längre mer än en relativt liten mängd utsöknings- och andra ärenden att avgöras av överexekutor.

Nu föreslås utsökningslagen bli ändrad så att utmätningssmannen vanligen skall kunna fatta beslut om verkställighet i de fall där överexekutor nu har beslutanderätten. Utmätningssmannen kan vid verkställigheten av fullgörelse- och förbudsdomar förelägga hot om tvångsutförande och vite. Så kallat påtryckningshåkte kommer inte längre att användas som tvångsmedel vid verkställighet. Utmätningssmannen skall inte längre deponera vid utsökningen influtna men inte utdelade medel hos lantränteriet, utan medlen skall

deponeras separat i ett kreditinstitut eller på något annat lämpligt sätt. Det stadgande i utmätningssmannens utslutande behörighet föreslås samtidigt bli ändrat så att utmätningssmannen inte längre kan bestämma att biträdande utmätningssmannen skall utföra sådana verkställighetsåtgärder som tidigare har hört till överexekutors befogenheter.

Beslut om utdömande av ett vite som har förelagts i samband med verkställigheten skall dock enligt förslaget fattas av samma 19 tingsrätter som också behandlar ansökningar om ändring i utsökningen.

De stadganden i lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet och lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter samt i annan lagstiftning som gäller deponerande av medel hos överexekutor föreslås bli ändrade så att deponeringarna skall göras hos länsstyrelsen.

I och med att konventionen om domstolsbehörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (Luganokonventionen) trädde ikraft begränsades tillämpningsområdet för vissa andra avtal och lagstiftningen i samband med dem. Den i praktiken viktigaste av dessa lagar är lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk. Beslut om verkställighet i enlighet med den fattas i Finland av överexekutor. En ansökan med stöd av Luganokonventionen om att en dom som har meddelats i en annan konventionsstat skall förklaras verkställbar skall i Finland göras till tingsrätten. Enligt förslaget skall tingsrätten i överexekutors ställe besluta om verkställighet i Finland med stöd av lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk och annan lagstiftning som bygger på

internationella fördrag.

I propositionen föreslås också i andra lagar sådana ändringar som blir nödvändiga i och med att överexekutor upphör med sin verksamhet. Största delen av dessa ändringar är av teknisk karaktär.

Indragandet av överexekutor har samband inte bara med totalrevideringen av utsökningslagen utan också med revideringen av

utsökningsväsendets förvaltning, vilken ansluter sig till lokalförvaltningsreformen. Lokalförvaltningsreformen genomförs den 1 december 1996. De föreslagna lagarna avses därför träda i kraft vid samma tidpunkt med undantag av vissa ändringar, som avses träda i kraft vid ingången av 1997 samtidigt som den nya jordabalken.

INNEHÅLL

Sida

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	6
1. Inledning	6
2. Nuläge	6
2.1. Lagstiftning och praxis	6
2.2. Lagstiftningen utomlands	9
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	9
4. Propositionens verkningar	12
5. Beredningen av propositionen	14
6. Samband med andra propositioner	14
DETALJMOTIVERING	15
1. Lagförslagen	15
1.1. Utsökningslagen	15
1.2. Lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet	42
1.3. Lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter	43
1.4. Vattenlagen	44
1.5. Lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt	44
1.6. Jordlegolagen	44
1.7. Lagen om fornminnen	45
1.8. Lagen om samverkan mellan finska och utländska myndigheter vid rättegång samt om verkställighet i vissa fall av utländsk domstols beslut	45
1.9. Lagen angående godkännande av vissa bestämmelser i den mellan de nordiska länderna ingångna konventionen om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område och om konventionens tillämpning	47
1.10. Lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk	47
1.11. Lagen om erkännande och verkställighet av österrikiska domar om privaträttsliga anspråk	49
1.12. Konkursstadgan	50
1.13. Lagen om förskottsuppbörd	50
1.14. Mervärdesskattelagen	51
1.15. Lagen om sjömanspensioner	51
1.16. Lagen om bostadsrättsbostäder	51
1.17. Gruvlagen	51
1.18. Hovrättslagen	52
1.19. Lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område	52
1.20. Lagen om fri rättegång	53
1.21. Lagen angående förmynderskap	53
1.22. Lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg	54

1.23. Förordningen angående frivilliga auktioner	54
1.24. Lagen om verkställighet av bötesstraff	54
1.25. Fastighetsbildningslagen	54
1.26. Lagen om skiljeförfarande	54
 2. Närmare stadganden och bestämmelser	 55
3. Ikraftträdande	55
 LAGFÖRSLAGEN	 56
1. Lag om ändring av utsökningslagen	56
2. Lag om ändring av lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet	63
3. Lag om ändring av lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter	64
4. Lag om ändring av 11 kap. 15 § vattenlagen	65
5. Lag om ändring av 17 § lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt	65
6. Lag om ändring av 41 § jordlegolagen	66
7. Lag om ändring av 7 § lagen om formminnen	66
8. Lag om ändring av 17 och 18 §§ lagen om samverkan mellan finska och utländska myndigheter vid rättegång samt om verkställighet i vissa fall av utländsk domstols beslut	67
9. Lag om ändring av 2 § lagen angående godkännande av vissa bestämmelser inordiska länderna ingångna konventionen om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område och om konventionens tillämpning	68
10. Lag om ändring av lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk	68
11. Lag om ändring av lagen om erkännande och verkställighet av österrikiska domar om privaträttsliga anspråk	69
12. Lag om ändring av 54 § konkursstadgan	70
13. Lag om ändring av 29 § lagen om förskottsuppbörd	70
14. Lag om ändring av 216 § mervärdesskattelagen	71
15. Lag om ändring av 58 § lagen om sjömanspensioner	71
16. Lag om ändring av 38 § lagen om bostadsrättsbostäder	71
17. Lag om ändring av 15 och 65 §§ gruvlagen	72
18. Lag om ändring av 2 § hovrättslagen	72
19. Lag om ändring av 17 § lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område	73
20. Lag om ändring av 9 § lagen om fri rättegång	73
21. Lag om ändring av 76 § lagen angående förmynderskap	74
22. Lag om ändring av 9 § lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg	74
23. Lag om ändring av 6 § förordningen angående frivilliga auktioner	74
24. Lag om ändring av 7 § lagen om verkställighet av bötesstraff	75
25. Lag om ändring av 288 § fastighetsbildningslagen	75
26. Lag om ändring av 43 och 55 §§ lagen om skiljeförfarande	76

BILAGA	77
Parallelltexter	77
1. Lag om ändring av utsökningslagen	77
2. Lag om ändring av lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet ..	94
3. Lag om ändring av lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter ..	96
4. Lag om ändring av 11 kap. 15 § vattenlagen	98
5. Lag om ändring av 17 § lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt ..	99
6. Lag om ändring av 41 § jordlegolagen	100
7. Lag om ändring av 7 § lagen om fornminnen	101
8. Lag om ändring av 17 och 18 §§ lagen om samverkan mellan finska och utländska myndigheter vid rättegång samt om verkställighet i vissa fall av utländsk domstols beslut	101
9. Lag om ändring av 2 § lagen angående godkännande av vissa bestämmelser inordiska länderna ingångna konventionen om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område och om konventionens tillämpning	103
10. Lag om ändring av lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk	103
11. Lag om ändring av lagen om erkännande och verkställighet av österrikiska domar om privaträttsliga anspråk	105
12. Lag om ändring av 54 § konkursstadgan	106
13. Lag om ändring av 29 § lagen om förskottsuppbörd	107
14. Lag om ändring av 216 § mervärdesskattelagen	107
15. Lag om ändring av 58 § lagen om sjömanspensioner	108
16. Lag om ändring av 38 § lagen om bostadsrättsbostäder	108
17. Lag om ändring av 15 och 65 §§ gruvlagen	109
18. Lag om ändring av 2 § hovrättslagen	110
19. Lag om ändring av 17 § lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område	110
20. Lag om ändring av 9 § lagen om fri rättegång	111
21. Lag om ändring av 76 § lagen angående förmynderskap	112
22. Lag om ändring av 9 § lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg	112
23. Lag om ändring av 6 § förordningen angående frivilliga auktioner	113
24. Lag om ändring av 7 § lagen om verkställighet av bötesstraff	113
25. Lag om ändring av 288 § fastighetsbildningslagen	114
26. Lag om ändring av 43 och 55 §§ lagen om skiljeförfarande	115

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Utsökningslagen från 1895 har genomgått ett flertal delreformer. Vid justititeministeriet arbetar man som bäst med att bereda en totalrevidering av utsökningslagen. Det är meningen att totalrevideringen skall genomföras i form av större delreformer.

Enligt nuvarande 1 kap. 1 § utsökningslagen behandlas och prövas utsökningsärenden av överexekutor, som är länsstyrelsen. Redan i justitieförvaltningskommitténs betänkande (kommittébetänkande 1978:35) föreslogs att överexekutor skulle slopas ur utsökningsorganisationen. Den arbetsmässigt absolut största delen av överexekutors lagskipningsuppgifter, lagsökningar och säkringsåtgärder, har redan i samband med underrätsreformen överförts till tingsrätterna den 1 december 1993. Efter detta har överexekutors viktigaste lagskipningsuppgifter bestått i att avgöra ändringsansökningar i utsökningsärenden samt att bestämma om verkställighet av beslut som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt.

Riksdagen har godkänt propositionen om revidering av lagstiftningen om utsökningsmyndigheterna och ändringssökande i utsökningsärenden (RP 106/1995 rd). De nya stadgandena om utsökningsmyndigheterna bygger på lagen om grunderna för utvecklande av statens lokalförvaltning (126/92), nedan *loklalförvaltningslagen*. Enligt det nya 1 kap. i utsökningslagen är länsstyrelsen inte längre överexekutor med allmän behörighet att pröva förvaltnings- och lagskipningsärenden som gäller utsökningen. Länsstyrelsen sköter bara de uppgifter som gäller ledning, övervakning och annan administration av utsökningen, vilka den har ålagts genom förordning. Länsstyrelsen behandlar inte längre utsökningens lagskipningsärenden. Ordet överexekutor används överhuvudtaget inte längre. Behandlingen av utsökningsbesvär har genom ändring av 9 och 10 kap. utsökningslagen samtidigt överförts från överexekutor till 19 tingsrätter. Lagarna träder i kraft samtidigt som reformen av statens lokalförvaltning, den 1 december 1996.

Propositionen med förslag till reform av verkställigheten av beslut som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt ligger för närvarande i riksdagen. Verkställighetsuppgifterna i fråga överförs till tingsrätterna.

Eftersom reformen av verkställigheten av beslut angående vårdnad om barn och umgängesrätt utgör en del av den nu aktuella helheten, träder även denna reform i kraft den 1 december 1996 tillsammans med de övriga lagar som gäller indragande av överexekutor.

Revideringen av lagstiftningen om utsökningsmyndigheterna förutsätter att också överexekutors återstående uppgifter snabbt omorganiseras.

Samtidigt med den nu föreliggande propositionen avläts till riksdagen en proposition med förslag till lag om övergångsstadganden för lagstiftningen om utsökningsmyndigheterna och sökande av ändring i utsökningsärenden samt om indragande av överexekutor. Propositionen innehåller ett förslag till lag om övergångsstadganden för reformen angående utsökningsmyndigheterna och ändringssökande i utsökningsärenden samt indragande av överexekutor, nedan *övergångslagen*. Eftersom det är meningen att alla de ovan nämnda reformerna skall träda i kraft samtidigt, är det ändamålsenligt att också övergångsstadgandena för dem ingår i en och samma lag.

Vid länsstyrelsen behandlas också ärenden som gäller verkställighet av förvandlingsstraff för böter enligt lagen om verkställighet av bötesstraff (869/84), nedan *lagen om bötesverkställighet*. Länsstyrelsen behandlar ärenden som gäller nordisk verkställighet av underhållsbidragsdomar med stöd av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i den nordiska konventionen angående underhållsbidrag samt om tillämpningen av konventionen (702/62) samt bevakar statens intresse vid olika rättegångar. Dessa och vissa andra likartade ärenden sköter länsstyrelsen dock inte i egenskap av överexekutor och stadgandena i fråga föreslås därför inte bli ändrade i detta sammanhang.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Också efter de pågående lagändringarna kommer det i utsökningslagen att finnas flera stadganden som gäller överexekutor. Det sammanlagda antalet ärenden som enligt dem skall avgöras av överexekutor är dock relativt litet, högst några hundra ärenden per

år, av vilka de flesta gäller enkla förordnanden om verkställighet.

Utmätningssmannens behörighet att besluta om verkställigheten av en dom är enligt nuvarande 3 kap. utsökningslagen begränsad. Enligt dess 2—5 §§ har utmätningssmannen inte alltid rätt att besluta om verkställighet ens av en dom som har vunnit laga kraft. Överexekutor beslutar t.ex. om föreläggande av hot om tvångsutförande och vite vid verkställighet av fullgörelse- och förbudsdomar och domar som innefattar en förpliktelse att tåla någonting. Överexekutor kan också döma ut ett vite och vid verkställighet av en fullgörelsedom besluta om användning av påtryckningshåkte. Vid verkställigheten av en förbudsdom och en dom som innefattar en förpliktelse att tåla någonting kan överexekutor bestämma att den som bryter mot en skyldighet skall åtalas i domstol samt även i övrigt besluta om vidtagande av sådana åtgärder att skyldigheten inte kan brytas. Enligt 3 kap. 10 § utsökningslagen kan överexekutor i större omfattning än utmätningssmannen besluta om verkställighet av en dom som saknar laga kraft. De ärenden som med stöd av dessa stadganden skall avgöras av överexekutor är i praktiken relativt sällsynta.

Enligt 3 kap. 22 § 1 mom. utsökningslagen kan endast överexekutor besluta om verkställighet i de fall då ett skriftligt fordringsbevis inte föreligger i original. Enligt 23 § 3 mom. i samma kapitel är utmätningssmannens rätt att verkställa en dom med stöd av en kopia begränsad och parten skall begära att överexekutor förordnar om saken. Dessa stadganden blir regelbundet tillämpliga i överexekutorspraxis.

Med stöd av 3 kap. 34 d § utsökningslagen dömer överexekutor på ansökan av utmätningssmannen ut ett vite som utmätningssmannen har förelagt i samband med en utskökningsutredning. Med stöd av 4 kap. 25 § utsökningslagen kan överexekutor på en borgenärs yrkande bestämma att en syssloman skall ta hand om utmätt fast egendom. I 6 kap. 24 § utsökningslagen stadgas att utmätningssmannen inom en viss tid skall deponera medel som influiter vid utsköknings i lantränteriet, om borgenären inte lyftar medlen eller de inte kan redovisas till honom. Deponeringskyldigheten gäller alla medel oberoende av belopp. I de fall som nämns i 8 kap. 5 och 7 §§ utsökningslagen har utmätningssmannen inte rätt att uppbära utskökningskostnaderna direkt av svaranden utan förordnan-

de av överexekutor. Med undantag av stadgandet om deponering av medel tillämpas de här nämnda stadgandena mycket sällan.

Enligt 9 § förordningen om införande af ny utsökningslag och hvad i afseende derå skall iakttagas gäller om överexekutor i vissa fall vad om (Kejsarens och Storfurstens befallningshavare) stadgas. Stadgandet har betydelse närmast bara i de fall som avses i 1 § förordningen om preskription i fordringsmål och om offentlig stämning på borgenärer. Enligt stadgandet kan genom en ansökan till överexekutor preskriptionen av en fordran avbrytas. Här är det frågan om ett sällsynt förfarande med beaktande av att ansökan också kan göras till domstolen.

Stadganden om överexekutor finns inte bara i utsökningslagen utan också i många andra lagar. En del av dessa stadganden om överexekutor har redan tidigare förlorat sin betydelse. T.ex. stadgandena i 7 kap. 14 och 15 §§ utsökningslagen om handräckning av överexekutor har upphävts i samband med underrättsreformen. Beslut om återställande av besittning eller ett rubbat förhållande och om vräkning fattas enligt 5 kap. 3 § rättegångsbalken av tingsrätten. Detta har begränsat överexekutors möjligheter att ge handräckning med stöd av de stadganden i vilka det hänvisas till de upphävda stadgandena i 7 kap. utsökningslagen.

Också hänvisningarna till lagsökning enligt 2 kap. utsökningslagen har för överexekutors del förlorat sin betydelse i och med att kapitlet upphävdes den 1 december 1993. T.ex. preskriptionen av en borgensmans regressfordran på en medborgensman kan inte längre avbrytas med stöd av 10 kap. 11 § handelsbalken genom att ett lagsökningsärende anhängiggörs hos överexekutor. Förfarandet med lagsökning har ersatts av stadgandena i 5 kap. rättegångsbalken om behandlingen av tvistemål. Med stöd av 9 § 2 mom. lagen om övergångsstadganden för underrättsreformen (591/93) skall i stället för stadgandena om lagsökning tillämpas de nämnda stadgandena i rättegångsbalken.

Deponeringar enligt lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/31), nedan *deponeringslagen*, skall göras hos överexekutor. Till deponeringslagen hänvisas t.ex. i 14 kap. 9 § lagen om aktiebolag (734/78), 5 kap. 7 § lagen om öppna bolag och kommanditbolag (389/88), 41 § lagen

om andelslag (1271/90) och 10 § lagen om näringsidkares rätt att sälja saker som inte har hämtats (688/88) samt i vissa andra lagar, vilket innebär att också deponeringar enligt dessa skall göras hos överexekutor.

Ersättningar enligt lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/77), nedan *inlösningslagen*, skall i vissa fall deponeras hos överexekutor, som vid behov skall utdela ersättningen i enlighet med utsökningslagen. Ändring i överexekutors beslut söks i enlighet med utsökningslagen hos hovrätten. I vissa andra lagar, t.ex. 137 c § byggnadslagen, ingår hänvisningar till deponeringsstadgandena i inlösningslagen. Bl.a. i vattenlagen (264/61) och jordlegolagen (258/66) finns stadganden om deponering och utdelning av ersättning, vilka motsvarar stadgandena i inlösningslagen.

Hos överexekutor görs årligen ca 1 000 deponeringar med stöd av andra lagar än utsökningslagen, de flesta enligt deponeringslagen.

Ansökan om verkställighet av ett utomlands meddelat beslut enligt 17 och 18 §§ lagen om samverkan mellan finska och utländska myndigheter vid rättegång samt om verkställighet i vissa fall av utländsk domstols beslut (171/21), nedan *lagen om samverkan*, görs till överexekutor. Överexekutor får enligt 2 § lagen angående godkännande av vissa bestämmelser i den mellan de nordiska länderna ingångna konventionen om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område och om konventionens tillämpning (881/77) utfärda intyg över att ett beslut är verkställbart i Finland. Enligt lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk (588/77), nedan *den nordiska domlagen*, skall de ansökningar om verkställighet som avses i lagen riktas till överexekutor. Också enligt lagen om erkännande och verkställighet av österrikiska domar om privaträttsliga anspråk (342/88) skall ansökan om verkställighet av domen göras till överexekutor.

Till överexekutor inkommer regelbundet ansökningar som bygger på den nordiska domlagen. I och med att konventionen om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (FördrS 44/93), nedan *Luganokonventionen*, trädde i kraft den 1 juli 1993 har visserligen antalet ansökningar enligt den nordiska domlagen minskat. Med stöd av Luganokonventionen

är det tingsrätten som förklarar att en dom är verkställbar. Det är sällsynt att det till överexekutor kommer in andra ärenden än sådana som gäller nordisk verkställighet.

Stadganden om handräckning av överexekutor ingår bl.a. i 54 § konkursstadgan, 29 § lagen om förskottsuppbörd, 216 § mervärdesskattelagen (1501/93) och 58 § lagen om sjömanspensioner. Överexekutor skall fastställa storleken av en säkerhet enligt 15 § 3 mom. gruvlagen (503/65) och med stöd av lagens 65 § 2 mom. förbjuda arbete på inutmningsområdet eller inom utmälet. Enligt 17 § 2 mom. lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (228/29), nedan *rättshandlingslagen*, skall överexekutor förklara en fullmaktshandling verkninglös. Hos överexekutor förekommer sällan ärenden enligt dessa stadganden.

I 2 § hovrättslagen (56/94) stadgas särskilt att hovrätten behandlar besvär över överexekutors beslut.

I vissa lagar finns det stadganden enligt vilka utmätningsmannen har rätt att verkställa en dom eller att utföra en verkställighetsåtgärd utan förordnande av överexekutor. Sådana stadganden finns bl.a. i 13 § lagen om enskilda skogar (412/67), 278 § lagen om skifte (604/51) och 99 § lagen om skifte av planläggningsområde (101/60). De två sistnämnda lagarna upphävs i början av 1997 genom fastighetsbildningslagen (554/95).

I vissa gällande lagar som t.ex. 76 § lagen angående förmynderskap, 9 § lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61), nedan *skatteutsökningslagen*, och 6 § förordningen angående frivilliga auktioner finns det hänvisningar till sådana stadganden i utsökningslagen som redan är eller nu föreslås bli ändrade.

I denna proposition föreslås också ändring av vissa andra stadganden i utsökningslagen än de som gäller indragande av överexekutor, där tillämpningen har vållat problem. I 4 kap. 7 § 3 mom. utsökningslagen sägs att från utmätning skall undantas ersättning för sveda och värk, men ersättning för psykiskt lidande nämns inte. Också tillämpningen av 22 § 3 mom. i samma kapitel har medfört onödiga problem. Enligt det nya 5 kap. 6 § 3 mom. utsökningslagen (197/96) skall meddelande om auktion på värdefullt lösöre lämnas till gäldenären men inte till en samägare.

I 43 och 55 §§ lagen om skiljeförfarande (967/92) ingår stadganden om verkställighet

av skiljedomar. I praktiken har det förekommit ovisshet om under vilka förutsättningar en begäran om verkställighet kan avgöras i tingsrättens kansli utan att sammanträde ordnas.

2.2. Lagstiftningen utomlands

I regeringens propositioner med förslag till revidering av lagstiftningen om utsökningsmyndigheterna och ändringssökande i utsökningsärenden och med förslag till reform av verkställigheten av beslut som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt ingår avsnitt om rättssystemen utomlands. Där redogörs också för utsökningsorganisationen i olika länder.

Sverige hade ända till 1982 en överexekutorsinstitution lik den vi nu har i Finland. Magistraterna indrogs i Sverige redan 1965, varefter länsstyrelserna fungerade som överexekutorer. Överexekutor skulle som första instans bestämma om verkställighet samt sköta realisering av fast egendom och därmed jämförbar egendom. Överexekutor undersökte också besvär över utmätningsmannens åtgärder.

Överexekutors uppgifter överfördes i Sverige i olika revideringar på andra myndigheter och t.ex. de summariska fordringsmålen överfördes 1973 till underrätten. Överexekutor indrogs vid ingången av 1982, då den nuvarande utsökningsbalken trädde i kraft. Därvid överfördes överexekutors återstående uppgifter till kronofogdemyndigheten, underrätten eller någon annan myndighet.

I förarbetet till utsökningsbalken (prop. 1980/1981:8) konstateras att det i tiden var befogat med en överexekutorsinstitution, eftersom kronofogdarna, vilka var utmätningsmän när den gamla utsökningslagen stiftades i slutet av 1800-talet, saknade juristutbildning. När sedan utsökningsbalken stiftades var situationen en annan. Kronofogdemyndigheterna hade i regel juristexamen och hög yrkeskunskap samt beredskap att fungera som självständiga utsökningsmyndigheter. Uppdelningen i en överexekutor och en underexekutor ansågs också skapa praktiska problem, bl.a. dubbelarbete, kostnader och tidsspillan. Det ansågs att utsökningsväsendet skulle fungera enklare och mera rationellt om kronofogdemyndigheten ensam fungerade som verkställighetsmyndighet.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Av det faktum att utsökningsväsendets organisation skall förnyas på det sätt som riksdagen redan har godkänt följer att överexekutor upphör med sin verksamhet och överexekutors uppgifter måste överföras på andra myndigheter. Samtidigt strävar man också efter att modernisera föråldrade uttryck i utsökningslagen och rätta till vissa missförhållanden som konstaterats i utsökningslagen.

I flera av de stadganden som nu föreslås bli ändrade används om parterna vid utsökning sådana föråldrade termer som "den vinnande", "den tappande" och "vederparten". I förslaget används om den som ansöker om utsökning som generellt begrepp "sökanden". Ordet "borgenär" används när man vid verkställigheten av en penningfordran avser alla de parter (med undantag av utomstående) som med stöd av panträtt eller på någon annan grund har rätt att få utdelning av de influtna medlen. Om sökandens motpart används som generell benämning "svaranden". Vid utsökning av en penningfordran används för sökandens motpart dock benämningen "gäldenär". Avsikten är att när totalrevideringen av utsökningslagen framskrider komma därhän att termerna för parterna vid utsökning skall motsvara den terminologi som i dag allmänt används för parterna vid rättegång.

Nästan alla de uppgifter som enligt utsökningslagen skall skötas av överexekutor kan överföras till utmätningsmannen. Inom den nya utsökningsorganisationen är det vanligen en häradsfogde i huvudsyssla som ansvarar för utsökningsärendena, och han har den särskilda kompetens som behövs för att avgöra också krävande ärenden. Samtidigt föreslås att 1 kap. 5 § utsökningslagen, som gäller utmätningsmannens uteslutande behörighet, ändras så att utmätningsmannen inte kan bestämma att biträdande utmätningsmannen skall utföra sådana verkställighetsåtgärder om vilka överexekutor tidigare har beslutat.

Det föreslås att 3 kap. 2—6 §§ utsökningslagen ändras så att utmätningsmannen alltid skall ha rätt att besluta om verkställigheten av en dom, vare sig den har vunnit laga kraft eller inte.

Utmättningsmannen kan med stöd av de föreslagna 3 kap. 4 och 5 §§ utsökningsla-

gen i överexekutors ställe vid verkställigheten av en fullgörelsedom förelägga hot om tvångsutförande och vite samt vid verkställighet av en förbudsdom och en dom som innefattar en förpliktelse att tåla någonting förelägga vite. Utmätningssmannen skall ha rätt att av tingsrätten yrka att ett vite som har förelagts i den dom som skall verkställas eller av honom själv skall dömas ut. Vid verkställigheten av en förbudsdom eller en dom som innefattar en förpliktelse att tåla någonting kunde utmätningssmannen bestämma att det skall vidtas åtgärder genom vilka man på lämpligt sätt kan förhindra att förbudet överträds. I de nämnda lagrummen föreslås också ingå nya stadganden om hörande av svaranden och om delgivning av utmätningssmannens beslut.

I 3 kap. 39—41 §§ utsökningsslagen föreslås nya stadganden om föreläggande och utdömande av vite samt om hörande av svaranden och delgivning av beslut i samband därmed. Utmätningssmannen förelägger ett vite antingen till ett fast belopp eller som ett löpande vite. Det sistnämnda anses i förslaget vara en behövlig möjlighet att effektivisera utsökningen. Vid föreläggande av vite iakttas i tillämpliga delar också vissa stadganden i viteslagen (1113/90). Vitet utdöms på utmätningssmannens yrkande av den tingsrätt som avses i den nya 10 kap. 2 § utsökningsslagen. Behandlingen av ärendena koncentreras till de totalt 19 tingsrätter som också skall behandla ändringsökande i utsökningssärenden och verkställighetstvister. Därmed behandlar de nämnda tingsrätterna alla de ärenden som enligt utsökningsslagen skall skötas av tingsrätterna, vilket inte bara ger en redig organisation utan också garanterar att avgörandena kan fattas med sakkunskap. Men om ett vite har förelagts redan i den dom som skall verkställas, kunde utmätningssmannen enligt förslaget göra sin ansökan om utdömande av vitet också till den domstol som har förelagt vitet.

Vid verkställigheten av en fullgörelsedom som gäller specialfullgörelse är det bara svaranden som kan fullgöra skyldigheten. Enligt nuvarande 3 kap. 4 § 1 mom. utsökningsslagen har överexekutor kunnat tvinga honom till det genom fängelse. Stadgandet har kritiserats, eftersom fängelse knappast är ägnat att ge ett kvalitativt högtstående arbetsresultat. Det finns inte heller någon tidsgräns för påtryckningshåkte. Stadgandet kan med fog kritiseras också med tanke på de grundläggande

och de mänskliga rättigheterna. Förfarandet vid fastställande och verkställighet av påtryckningshåkte är därtill helt oreglerat. Möjligheten att använda påtryckningshåkte i samband med utsökningssutredningar slopades 1986. Enligt tillgängliga uppgifter har det varit ytterst sällsynt att påtryckningshåkte har bestämts. Ett effektiviserat vitesförfarande, bl.a. det föreslagna löpande vitet, och möjligheten att förvandla ett utdömt vite till fängelse har i förslaget ansetts utgöra tillräckliga tvångsmedel också vid verkställigheten av en fullgörelsedom som gäller specialfullgörelse. I 7 § 2 mom. i den föreslagna övergångslagen finns ett stadgande om att redan bestämt påtryckningshåkte skall förfalla.

Om svaranden vid verkställigheten av en förbudsdom eller en dom som innefattar en förpliktelse att tåla någonting fortsätter att tredskas oberoende av vite, kan han på överexekutors yrkande dömas till fängelse i högst sex månader med stöd av nuvarande 2 mom. i 3 kap. 5 § utsökningsslagen. I praktiken har det varit mycket sällsynt med sådana straff. T.ex. i rättsstatistiken för perioden 1983—1992 finns inte en enda anteckning om ett sådant straff.

Också vid verkställighet av förbudsdomar och domar som innefattar en förpliktelse att tåla någonting är vite och möjligheten att vidta åtgärder som förhindrar att förbudet överskrids ett tillräckligt effektivt sätt att säkerställa verkställigheten. Därför ingår i förslaget inget straffstadgande som motsvarar nuvarande 3 kap. 5 § 2 mom. Den som motsätter sig de åtgärder som utmätningssmannen vidtar på tjänstens vägnar eller som överträder ett av honom utsatt förbud kan i vissa fall dömas till straff enligt strafflagen. I samband med totalrevideringen av strafflagen har man också för avsikt att utreda i vilken mån gäldenärens tredska i samband med utsökningssutredning skall bli straffbar.

Enligt de föreslagna 19, 22 och 23 §§ i 3 kap. utsökningsslagen kunde utmätningssmannen utan förordnande av överexekutor ge en part en anvisning att anföra klagan över domen på grund av domvilla och besluta om verkställighet trots att fordringsbeviset inte föreligger i original eller med stöd av en kopia. Enligt 20 § skall utmätningssmannen värdera en säkerhet som skall ställas med stöd av utsökningsslagen, om motparten inte har godkänt den. En borgen skall alltid vara en proprieborgen och, om borgensmännen är

två eller flera, solidarisk. Enligt den föreslagna 25 § i 4 kap. kunde utmätningsmannen på borgenärens yrkande tillsätta en syssloman för att sköta utmätt fast egendom.

Av länsstyrelsens förändrade ställning i utsökningssystemet följer också att det inte längre är motiverat att ålägga utmätningsmannen att deponera vid utsökningen influtna men inte redovisade medel hos länsstyrelsen. Motsvarande ändring har redan gjorts i 6 kap. 17 § utsökningssystemet i fråga om stridiga medel. Övervakningen av medel som finns hos överexekutor och som deponerats av honom kan ordnas så att missförhållanden inte kan uppstå.

Enligt den föreslagna 6 kap. 24 § utsökningssystemet skall utmätningsmannen inte deponera sådana medel som inte har lyfts eller redovisats i lantränket utan separat i ett kreditinstitut. Om det belopp som skall redovisas är mindre än ett visst genom förordning fastställt belopp, behöver utmätningsmannen inte deponera pengarna separat, utan det kunde genom förordning bestämmas hur pengarna skall deponeras på lämpligt sätt. Till 25 § i samma kapitel föreslås bli fogat ett nytt 2 mom., enligt vilket obetydliga belopp som inte kan redovisas åt borgenären eller någon annan som har rätt att lyfta medlen, skall bokföras direkt som inkomst för staten.

Enligt den föreslagna 4 § i 8 kap. utsökningssystemet har utmätningsmannen rätt att när han verkställer en dom indriva verkställighetskostnaderna direkt av svaranden också i de fall då överexekutor tidigare har haft beslutanderätten. Utmätningsmannen skall i ett oklart fall kunna ge en anvisning om väckande av talan i verkställighetstvist i tingsrätten för kostnadernas del. Utmätningsmannen har vid verkställigheten av en fullgörelse rätt att bestämma att skäliga verkställighetskostnader skall uppbäras av svaranden i förskott eller allteftersom verkställigheten framskrider.

Eftersom deponeringarna enligt deponeringssystemet inte har med det egentliga utsökningssystemet att göra och man vid länsstyrelserna har erfarenhet av detta slag av deponeringar, föreslås att länsstyrelserna i egenskap av allmän förvaltningsmyndighet skall sköta dem i överexekutors ställe.

Såsom konstaterats ovan i avsnitt 2.1., finns det i många andra lagar hänvisningar till deponeringssystemet. Därför skall också deponeringar enligt dessa lagar göras hos

länsstyrelsen efter det att deponeringssystemet har ändrats på det föreslagna sättet. Ett uttryckligt stadgande om saken föreslås bli intaget i deponeringssystemets ikraftträdelsestadgande.

I propositionen föreslås att också ersättningar enligt inlösningslagen skall deponeras hos länsstyrelsen, och att denna vid behov skall utdela ersättningen i enlighet med utsökningssystemet. För denna lösning talar de omständigheter som konstaterats ovan i samband med deponeringssystemet. Därtill stadgas det t.ex. i 205 och 206 §§ i den nya fastighetsbildningslagen att deponeringar skall göras hos länsstyrelsen och inte hos överexekutor. Länsstyrelserna kommer därmed i varje händelse i egenskap av allmänna förvaltningsmyndigheter att sköta deponeringar som kan jämföras med deponeringar enligt inlösningslagen. På grund av hänvisningsstadganden tillämpas inlösningslagens stadganden också på deponeringar som görs med stöd av vissa andra lagar.

Också de stadganden om deponeringar som ingår i vattenlagen och jordlegolagen samt vissa andra lagar föreslås på ovan nämnda grunder bli ändrade så att deponeringarna görs hos länsstyrelsen.

Eftersom länsstyrelsen enligt förslaget i egenskap av allmän förvaltningsmyndighet skall behandla deponeringsärenden, skall ändring i länsstyrelsens överklagbara beslut i deponeringsärenden sökas i den ordning som gäller för förvaltningsärenden.

Överexekutors behörighet att besluta om verkställighet i Finland av en dom som har meddelats utomlands föreslås bli överförd på tingsrätten, som redan nu enligt 3 § förordningen om ikraftträdande av konventionen om domstolsbehörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område och därtill hörande protokoll samt av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i dessa och om tillämpning av konventionen (613/93), nedan *förordningen om ikraftträdande av Luganokonventionen*, är behörig att förklara en dom som meddelats i en annan konventionsstat verkställbar i Finland. Den föreslagna ändringen förtydligar också olika myndigheters behörighet som grundar sig på olika avtal och konventioner och de lagar som givits med anledning av dem. Eftersom besluten om verkställighet koncentreras till tingsrätterna behöver ärenden inte föras från en myndighet till en annan på grund av bristande behörighet.

I de berörda stadgandena i lagen om samverkan och den nordiska domlagen samt i lagen om erkännande och verkställighet av österrikiska domar om privaträttsliga anspråk behövs vissa ändringar som gäller tingsrättens behörighet och behandlingen av ärenden i tingsrätten. Tingsrätten skall också vid behov utfärda intyg över att en i Finland meddelad dom är verkställbar.

Alla stadganden om handräckning av överexekutor föreslås bli strukna ur den gällande lagstiftningen. Länsstyrelsen skall på samma sätt som polisen vara skyldig att t.ex. med stöd av den föreslagna 29 § förskottsuppbördslagen och den föreslagna 216 § mervärdesskattelagen ge skattemyndigheterna den handräckning de behöver. Länsstyrelsens behörighet bestäms enligt länsstyrelselagen (1233/87).

I propositionen föreslås ändringar också i konkursstadgan, lagen om sjömanspensioner, gruvlagen, hovrättslagen, rättshandlingslagen och lagen om fri rättegång (87/73). De föreslagna ändringarna är dock av relativt liten betydelse och följer samma linje som de övriga ovan föreslagna ändringarna. Till de delar det i lagarna stadgas om överexekutors uppgifter överförs de enligt förslaget antingen till länsstyrelsen eller till tingsrätten.

De ändringar som föreslås i lagen om bostadsrättsbostäder (650/90), lagen angående förmynderskap, skatteutsökningslagen, förordningen angående frivilliga auktioner och i lagen om verkställighet av bötesstraff är närmast tekniska justeringar av hänvisningsstadgandena, föranledda av ändringarna i utsökningslagen.

Vissa sådana stadganden i andra lagar än utsökningslagen där det på det sätt som förklaras ovan i avsnitt 2.1. stadgas om utmätningsmannens rätt att utföra verkställighetsåtgärder utan förordnande av överexekutor föreslås inte nu bli ändrade, eftersom utmätningsmannens behörighet att besluta om saken även annars är entydig.

Inte heller i 1 § förordningen om preskription i fordringsmål och om offentlig stämning på borgenärer, nedan *preskriptionsförordningen*, som visserligen i övrigt behöver revideras, föreslås nu några ändringar. Av 2 § i den föreslagna övergångslagen följer att preskriberingen av en fordran efter det att lagen har trätt i kraft kan avbrytas genom en ansökan till länsstyrelsen. På samma sätt kan länsstyrelsen behandla ett ärende i ett sådant fall som avses i 11 § 1 mom. lagen om be-

gränsning av avstyckad lägenhets ansvar för inteckning (4/37). Det anses inte heller nödvändigt att nu längre föreslå rent tekniska ändringar i alla de stadganden som entydigt har förlorat sin betydelse redan den 1 december 1993 i och med att överexekutor inte längre med stöd av det upphävda 2 kap. och det ändrade 7 kap. utsökningslagen avgör lagsökningsärenden och beslutar om saksökningsåtgärder.

I syfte att korrigera vissa missförhållanden som konstaterats i utsökningslagen föreslås 4 kap. 7 § 3 mom. bli ändrat så att inte heller en ersättning som någon tilldömts för psykiskt lidande skall få mätas ut, eftersom en sådan ersättning till sina grunder är jämförbar med en ersättning för sveda och värk. Likaså föreslås kapitlets 22 § 3 mom. bli ändrat så, att om sökanden inte har begärt försäljning skall utmätningsmannen på begäran av gäldenären eller ägaren återkalla en utmätning som bygger på ett domstolsbeslut, om denna kan visa att det har förflutit minst sex månader sedan den dom som nämns i paragrafens 1 mom. vann laga kraft. Till 5 kap. 6 § utsökningslagen föreslås bli fogat ett nytt 4 mom. enligt vilket utmätningsmannen skall underrätta också en samägare om försäljningen av värdefull lös egendom.

I 43 och 55 §§ lagen om skiljeförfarande föreslås ändringar i syfte att klarlägga tingsrättens möjligheter att i första hand i domstolens kansli avgöra också en stridig ansökan om verkställigheten av en skiljedom.

4. Propositionens verkningar

Propositionen gäller en överföring av ett relativt litet antal uppgifter från en myndighet till en annan, vilket innebär att propositionens ekonomiska verkningar blir mycket små med tanke på hela statsförvaltningen, och ingen exakt beräkning av beloppet kan läggas fram.

Till utmätningsmannen överförs från överexekutor närmast olika uppgifter som går ut på att förordna om verkställighet med stöd av utsökningslagen. Av dessa årligen totalt ca 500—1 000 ärenden är största delen enkla och utmätningsmannen kan avgöra dem i samband med den övriga verkställigheten. Svårare är de ärenden som gäller olika slag av förordnanden i samband med fullgörelse- och förbudsdomar, men dessa ärenden är få. Att uppgiften att sköta nya deponeringar

enligt utsökningslagen överförs från lanträn-
teriet till utmätningsmannen är i dagens läge
en förhållandevis liten förändring, eftersom
utmättningsmännen relativt sällan har blivit
tvungna att deponera pengar i lanträn-
teriet. Eftersom antalet krävande uppgifter är litet,
medför indragandet av överexekutor inget
behov av extra resurser på utmätningsman-
nanivå i förhållande till vad som har konsta-
terats i regeringens proposition med förslag
till revidering av lagstiftningen om utsök-
ningsmyndigheterna och ändringssökande i
utsökningsärenden.

Till länsstyrelsen överförs från överexeku-
tor närmast uppgiften att sköta deponeringar
enligt deponeringslagen, inlösningslagen och
vissa andra lagar. Till länsstyrelserna beräk-
nas per år inkomma ca 1 000 deponeringsä-
renden. I de flesta fall är det enkla ärenden
och deponeringarna kan upplösas relativt
snabbt. Eftersom länsstyrelsen redan tidigare
i egenskap av överexekutor har behandlat
dessa deponeringar, blir propositionens verk-
ningar i detta avseende nominella.

Indragandet av överexekutor innebär att
länsstyrelserna inte längre kommer att sköta
utsökningslagskipningsuppgifter. Däremot
kommer länsstyrelserna också efter lokalför-
valtningsreformen att ha justitieförvaltnings-
uppgifter både i samband med utsökningen
och annars. Enligt 10 § förordningen om
utsökningsväsendets förvaltning (319/96),
vilken har givits med stöd av den nya 1 kap.
17 § utsökningslagen, sköts vid länsstyrelsen
de administrativa uppgifterna inom utsök-
ningen av en justitieförvaltningschef som är
underställd landshövdingen och utnämns av
justitieministeriet. Enligt 11 § i förordningen
ankommer det på justitieförvaltningschefen
att leda och övervaka utsökningsväsendet,
ombesörja utbildning inom utsökningen samt
avgöra förvaltningsklagan som anförts över
en utmätningsmans åtgärder. Till dessa delar
har utsökningsuppgifterna enligt regeringens
proposition med förslag till revidering av
lagstiftningen om utsökningsmyndigheterna
och ändringssökande i utsökningsärenden
beräknats kräva bara några få personers ar-
betsinsats vid länsstyrelserna sammanlagt.

Vid länsstyrelsernas justitieförvaltningsen-
heter arbetar för närvarande ca 50—60 per-
soner i överexekutors- och andra uppgifter.
Av dessa behandlar ca 15 personer ärenden
som gäller verkställighet av straff — när-
mast förvandlingsstraff för böter. Utsök-
ningsuppgifterna och justitieförvaltningsen-

heternas övriga uppgifter kan beräknas kräva
en fortlöpande arbetsinsats av sammanlagt
ca 40—45 personer vid samtliga länsstyrel-
ser efter det att utsökningsorganisationen
och stadgandena om sökande av ändring vid
utsökning och om verkställigheten av beslut
angående vårdnad om barn och umgänges-
rätt har ändrats och överexekutor har in-
dragits. De anställda vid länsstyrelsernas jus-
titieförvaltningsenheter vilkas uppgifter inte
finns kvar efter det att reformerna har trätt i
kraft bör utan uppsägning kunna överföras
till andra uppgifter vid länsstyrelsen eller till
andra myndigheter. Det finns redan beslut
på att en del av den återstående personal vid
justitieförvaltningsenheterna som nu sköter
verkställigheten av förvandlingsstraff för
böter skall flyttas till länsmansdistrikten,
men förflyttningarna har fördröjts eftersom
verkställigheten av böter inte ännu har flyt-
tats bort från länsstyrelserna.

I propositionen med förslag till lag om
övergångsstadganden för reformen angäen-
de utsökningsmyndigheterna och
ändringssökande i utsökningsärenden samt
indragande av överexekutor, som överläts
till riksdagen samtidigt med denna proposi-
tion, redogörs för de ekonomiska och orga-
nisoriska verkningarna vid länsstyrelserna
under övergångsskedet. Avvecklingen av
överexekutors uppgifter bör skötas och tids-
planeras så att det vid länsstyrelserna finns
kvar tillräckligt med sakkunnig personal för
att behandla de ärenden som blivit på hälft
hos överexekutor.

Till de 19 tingsrätter som behandlar be-
svärsärenden och verkställighetstvister enligt
utsökningslagen överförs från överexekutor
närmast uppgiften att döma ut vite som har
förelagts i fullgörelse- och förbudsdomar
och vite som med stöd av 7 kap. 3 § rättegå-
ngsbalken har förelagts som säkringsåtgärd.
Dessa ärenden är dock relativt sällsynta och
antalet beräknas inte bli mer än högst
några tiotal per år.

Alla tingsrätter skall enligt förslaget be-
handla ärenden som gäller internationell
verkställighet och ogiltigförklarande av full-
makt enligt 17 § rätts-handlingslagen samt
förbud enligt 65 § gruvlagen. Tingsrätterna
kommer närmast att behandla ansökningar
om verkställighet på basis av den nordiska
domlagen. Det beräknas att det per år kom-
mer in sammanlagt bara några tiotal ansök-
ningar av olika slag till tingsrätterna och så
småningom kommer Luganokonventionen

att åsidosätta de förordnanden om internationell verkställighet som bygger på de andra lagar som nu är aktuella.

På grund av att ärendena blir relativt få kommer denna proposition inte att få några större ekonomiska och organisatoriska verkningar heller för tingsrätterna. I regeringens proposition med förslag till reform av verkställigheten av beslut som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt konstateras att den omständigheten att uppgiften att förordna om verkställigheten överförs till tingsrätterna medför ett behov av tilläggsresurser, men detta kan beaktas i samband med att tingsrätternas allmänna resursbehov räknas ut samtidigt som man beslutar om de resurser som även annars kommer att behövas när överexekutor dras in. I regeringens proposition med förslag till revidering av lagstiftningen om utsökningsmyndigheterna och ändringssökande i utsökningsärenden har det separat beräknats att överföringen till tingsrätterna av de ärenden som gäller sökande av ändring vid utsökning förutsätter att det inrättas fem nya tingsdomartjänster.

Överföringen till tingsrätterna av ärenden som gäller verkställigheten av beslut angående vårdnad om barn och umgängesrätt och av de ärenden som avses i denna lag beräknas utöver de fem nämnda tingsdomartjänsterna kräva att det inrättas ytterligare tre eller fyra nya tingsdomartjänster och sammanlagt sju nya tingsfiskaltjänster och tjänster för byråanställda till tingsrätterna. Då har det beaktats att det också behövs flera andra tjänster än tingsdomartjänster på grund av att utsökningsbesvaren överförs till tingsrätterna. I den proposition som gäller utsökningsmyndigheterna och ändringssökande vid utsökning har det beräknats att kostnaden för fem nya tingsdomartjänster på årsnivå blir sammanlagt ca 1,4 miljoner mark. De övriga tjänster som nu föreslås medför inte kostnader, eftersom inrättandet av tjänsterna förverkligas genom överföringar.

Till tingsrätterna kan också så snabbt som möjligt efter det att lagen har trätt i kraft överföras personal som frigörs vid länsstyrelserna. Detta minskar behovet att inrätta nya tjänster vid tingsrätterna och erbjuder den utbildade personalen vid länsstyrelserna en möjlighet att utnyttja sin yrkeskunskap. Totalt kan antalet nya anställda vid tingsrätterna då bli högre än det minimibehov som har beräknats i föregående stycke. För tingsrätterna vore en överflyttning mycket viktig,

eftersom de då kan få personal som är väl insatt i utsökningsärenden.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har huvudsakligen beretts inom en av justitieministeriet tillsatt arbetsgrupp. De lagförslag som ingår i propositionen har sänts på remiss till inrikesministeriet, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, miljöministeriet, undervisningsministeriet och handels- och industriministeriet samt till länsstyrelsen i Nylands län. Därtill har vissa av justitieministeriet vidtalade sakkunniga kommit med utlåtanden. Eftersom propositionen ansluter sig till regeringens proposition med förslag till revidering av lagstiftningen om utsökningsmyndigheterna och ändringssökande i utsökningsärenden och till regeringens proposition med förslag till reform av verkställigheten av beslut som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt, och man i stor omfattning har hört olika parter i samband med beredningen av dem och godkänt de principiella lösningar som ingår i den nu föreliggande propositionen, har en mera omfattande remissrunda inte ansetts nödvändig.

6. Samband med andra propositioner

De lagförslag som ingår de propositioner som nämns i avsnitt 5 träder i kraft samtidigt som reformen av statens lokalförvaltning, den 1 december 1996. Samtidigt med denna proposition avläts till riksdagen en proposition med förslag till lag om övergångsstadganden för reformen angående utsökningsmyndigheterna och ändringssökande i utsökningsärenden samt indragande av överexekutor.

När de lagar som ingår i denna proposition och i de propositioner som nämns i föregående stycke träder i kraft kan det krävas ändringar även i lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (701/93), och lagen om utsökningsavgifter (34/95). Ändringarna blir dock sannolikt rätt små och propositionerna kan beredas och avlätas till riksdagen tillsammans med de förslag till ändring av de nämnda lagarna som föranleds av lokalförvaltningsreformen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Utsökningslagen

1 kap. Allmänna stadganden

5 §. *Utmättningsmannens uteslutande behörighet.* I den nya 1 kap. 5 § utsökningslagen (197/96) uppräknas de uppgifter som utmättningsmannen inte med stöd av 4 § får låta biträdande utmättningsmannen utföra, utan som skall utföras av honom själv. Nu föreslås det att utmättningsmannen skall få rätt att besluta om vissa verkställighetsåtgärder som tidigare hörde till överexekutors behörighet. Eftersom beslutsfattandet i dessa ärenden vanligen förutsätter särskild sakkunskap och besluten gäller rättigheter och skyldigheter som är viktiga för parterna vid utökningen, föreslås att utmättningsmannen skall ha uteslutande behörighet att avgöra dessa ärenden. För att göra paragrafen klarare och mera följdriktig föreslås samtidigt att den delvis omgrupperas. Till de delar som paragrafens innehåll inte behandlas i detta sammanhang motsvarar förslaget den tidigare paragrafen som har ändrats i samband med revideringen av stadgandena om ändringssökande i utsökningsärenden.

Enligt 1 punkten skall utmättningsmannen själv besluta om verkställighet enligt 3 kap. 3—5 §§ utsökningslagen. De förslag som gäller dessa stadganden ingår i denna proposition. Den föreslagna 3 § gäller verkställigheten av en dom som saknar laga kraft men vars verkställighet inte är förbjuden enligt lag eller enligt domen och i fråga om vilken det inte heller i lagen eller i dom finns något särskilt stadgande eller någon annan bestämmelse om verkställighet innan domen har vunnit laga kraft. Enligt stadgandet skall utmättningsmannen då pröva om verkställigheten innebär att besvär blir onyttiga. Sökanden skall ställa säkerhet för den händelse att han åläggs att ersätta den skada som uppstår om domen ändras. Tidigare har överexekutor med stöd av 3 kap. 10 § utsökningslagen varit behörig att fatta beslut i dessa fall.

De föreslagna 3 kap. 4 och 5 §§ gäller verkställigheten av fullgörelse- och förbudsdomar och domar som innefattar en förplik-

telse att tåla någonting. Enligt dem får utmättningsmannen bl.a. förelägga vite och yrka utdömande av vite samt vid verkställigheten av en fullgörelsedom förelägga hot om tvångsutförande.

Överexekutor kan enligt nuvarande 3 kap. 22 § utsökningslagen i vissa fall förordna om verkställighet trots att fordringsbeviset inte föreligger i original. Med stöd av 3 kap. 23 § 3 mom. utsökningslagen bestämmer överexekutor om verkställighet på basis av en kopia av domen i de fall då verkställighet på basis av en kopia inte annars är tillåtet. Enligt förslaget är det i dessa fall utmättningsmannen som skall besluta om verkställigheten, och han har här uteslutande behörighet.

I 3 kap. 14 § 1 mom. utsökningslagen stadgas om återkallande av verkställigheten i det fall att den dom med stöd av vilken utmätningen, kvarstaden eller verkställigheten annars har skett, dvs. den s.k. utsökningsgrunden, ändras eller upphävs. Enligt 2 mom. skall en verkställd vräkning dock återkallas bara med stöd av ett beslut som har vunnit laga kraft. I 3 mom. ingår ett stadgande om återkallande av verkställigheten i det fall att fullföljdsdomstolen återförvisar ärendet eller överför det till en annan under rätt. Genomförandet av återkallandet har av hävd ansetts vara ett sådant utsökningsärende där man måste vända sig till överexekutor. Återkallandet av verkställighet innebär sådant utövande av beslutanderätt och prövningsrätt att beslut i saken enligt 1 punkten i den föreslagna paragrafen måste fattas av utmättningsmannen själv.

Enligt 2 punkten skall utmättningsmannen själv i enlighet med det föreslagna 3 kap.19 § 1 mom. utsökningslagen råda en part att anförda klagan över och anhålla om rättelse av domen på basis av domvilla, när domen är oklar eller ofullständig på det sätt som anges i sistnämnda stadgande. På samma sätt skall utmättningsmannen själv enligt 2 punkten i nämnda paragraf anvisa en part att begära rättelse av ett skriv- eller räknefel med stöd av 24 kap. 10 § rättegångsbalken.

Enligt 4 punkten skall utmättningsmannen själv besluta om föreläggande av vite och anhålla om att vite skall dömas ut. När la-

gen träder i kraft stadgandet gäller både vite som förelagts i samband med en utsökningsutredning och vite som hänför sig till verkställigheten av en sådan fullgörelse- eller förbudsdom som avses i det föreslagna 3 kap. 4 och 5 §§.

Till 4 kap. 14 § utsökningslagen föreslås nedan bli fogat ett nytt 3 mom., enligt vilket på fartygsbyggen som finns införda i fartygsbyggnadsregistret tillämpas vad som i lagen stadgas om registrerade fartyg. Därmed skall 5 § 5 punkten, som i övrigt motsvarar det tidigare stadgandet, också tillämpas vid försäljning av fartyg införda i fartygsbyggnadsregistret.

Enligt 7 punkten skall utmätningsmannen själv påföra betalningsskyldighet bl.a. enligt 8 kap. 4 eller 7 § utsökningslagen. Den förstnämnda paragrafen föreslås i denna proposition bli ändrad så att utmätningsmannen i överexekutors ställe beslutar om indrivning av utsökningskostnaderna av svaranden också i de situationer som motsvarar dem som avses i den nuvarande 8 kap. 5 §. Samtidigt föreslås den sistnämnda paragrafen bli upphävd. Nedan föreslås 8 kap. 7 § utsökningslagen bli ändrad så att utmätningsmannen, i stället för överexekutor, på begäran av sökanden vid verkställigheten av en fullgörelsedom kan fastställa beloppet av de kostnader som i förskott skall uppbäras hos svaranden.

Enligt 8 punkten skall utmätningsmannen själv besluta om tillsättande av en syssloman med stöd av 4 kap. 24 § 2 mom. eller 25 § 2 mom. Enligt utsökningslagens ursprungliga stadganden var det överexekutor som skulle tillsätta en syssloman med stöd av dessa båda lagrum. I samband med under-rättsreformen överfördes till tingsrätten rätten att besluta om betalning av en fordran ur en fastighet som utgjorde säkerhet för denna. Samtidigt ändrades 4 kap. 24 § 2 mom. utsökningslagen så att utmätningsmannen, efter domstolens förordnande och på borgenärens yrkande, skall tillsätta en syssloman för att uppbära inkomsterna av fastigheten. Nu föreslås att 4 kap. 25 § 2 mom. ändras så att utmätningsmannen, i stället för överexekutor, på yrkande av borgenären kan tillsätta en syssloman om det finns en risk att ägaren genom vanvård eller på något annat sätt förstör utmätt fast egendom. Tillsättandet av en syssloman och en adekvat övervakning förutsätter att utmätningsmannen själv beslutar om tillsättande av en sysslo-

man i de fall som avses i vartdera stadgandet.

3 kap. Allmänna stadganden om verkställighet av domar och utslag

1 §. När överexekutors verksamhet upphör kan 1 mom. 5 punkten i denna paragraf upphävas. Enligt 3 § i förslaget till lag om övergångsstadganden stadgas om verkställighet av ett som överexekutor har fattat före lagens ikraftträdande samt om verkställighet av ett beslut som länsstyrelsen med stöd av 2 § i övergångsstadgandena har fattat i stället för överexekutor.

2 §. Utmätningsmannens behörighet att utan förordnande av överexekutor besluta om verkställigheten av en dom som har vunnit laga kraft är enligt nuvarande 3 kap. 2 och 3 §§ utsökningslagen begränsad. Överexekutor beslutar om verkställigheten av övriga domar än de separat uppräknade domar som har vunnit laga kraft. Om verkställigheten av en dom som saknar laga kraft stadgas i nuvarande 3 kap. 7—11 §§.

Utmätningsmannen kan med stöd av det nuvarande 1 mom. i 3 kap. 2 § utan förordnande av överexekutor verkställa en dom som har vunnit laga kraft, om 1) den förlo-rande parten har ålagts att betala i pengar eller varor, dvs. en dom som innehåller en betalningsskyldighet, 2) någon har ålagts att överlämna viss lös egendom åt någon annan, dvs. en dom som gäller överlåtelse av lös egendom, 3) domstolen har förordnat om kvarstad eller skingringsförbud, 4) domen gäller tjänstehjons flyttning i eller ur tjänst, 5) någon har ålagts att överläta fast egendom eller domen gäller flyttning, dvs. en dom som gäller överlåtelse av fast egendom eller vräkning, samt 6) domen annars ålägger den förlorande parten att fullgöra någonting vid äventyr att motparten får låta utföra detta om han tredska, dvs. en fullgörelsedom som innehåller ett hot om att förpliktelsen kommer att fullgöras på motpartens bekostnad. Stadgandet i 4 punkten saknar numera betydelse.

I det nuvarande 2 mom. anges vilka stadganden i utsökningslagen som skall tillämpas vid verkställighet av en dom som innehåller en betalningsskyldighet och ett beslut om säkringsåtgärder.

Enligt paragrafens nuvarande 3 och 4 mom. får utmätningsmannen, med undantag av de åtgärder som avses i 4 och 5 §§ i

samma kapitel, utan förordnande av överexekutor verkställa ett beslut om säkringsåtgärder som har meddelats med stöd av 7 kap. rättegångsbalken. Ett beslut om säkringsåtgärder kan i enlighet med 7 kap. 14 § rättegångsbalken verkställas även om beslutet saknar laga kraft.

När överexekutor har indragits är det inte längre nödvändigt att typindela domarna utgående från vem som skall sköta verkställigheten. I 3 kap. 2 § 1 mom. föreslås dock för tydlighets skull fortsättningsvis ingå en förteckning över de olika typer av domar som verkställs av utmätningsmannen.

De föreslagna 1 och 2 punkterna i 3 kap. 2 § 1 mom. har fått en moderniserad språkdräkt, men motsvarar i sak punkterna i den nuvarande paragrafen.

Den föreslagna 3 punkten motsvarar den nuvarande 5 punkten. I det föreslagna stadgandet, liksom i det nuvarande, görs en principiell skillnad mellan en dom som gäller överlåtelse av fast egendom och en vräkningssdom. Med det sistnämnda avses en dom i vilken en person åläggs att avlägsna sig från en fastighet eller en lägenhet som han besitter t.ex. på basis av ett hyres- eller arrendeavtal. I den föreslagna punkten nämns, i motsats till vad som nu är fallet, samma egendoms kategorier både när det gäller en överlåtelsedom och när det gäller en vräkningssdom, trots att detta leder till en viss överlappning med 2 punkten. Det är dock ändamålsenligt att man, när totalrevideringen av utsökningslagen har framskridit så långt att de mycket bristfälliga stadgandena om vräkning skall revideras, vid behov kan hänvisa till det nu aktuella lagrummet, i vilket nämns alla de fall där verkställighets sättet för en dom uttryckligen är vräkning. Det föreslagna stadgandet föranleder inga ändringar i tillämpningsområdet för 3 kap. 9 §.

Momentets 4 punkt gäller verkställighet av fullgörelsedomar och motsvarar den tidigare 6 punkten. I stadgandet nämns inte längre ett hot om tvångsutförande som ingår i domen, eftersom utmätningsmannen enligt förslaget skall besluta om verkställigheten av en fullgörelsedom även då inget hot om tvångsutförande har förelagts i domen.

Enligt den nya 5 punkten verkställer utmätningsmannen en dom i vilken någon förbjuds att utföra en viss åtgärd eller åläggs att tillåta att någon annan utför en åtgärd. Om verkställigheten av en sådan dom stad-

gas i den föreslagna 3 kap. 5 §. Tidigare var det överexekutor som beslöt om verkställigheten av en sådan dom.

Enligt 6 punkten verkställer utmätningsmannen kvarstad eller andra säkringsåtgärder. Stadgandet motsvarar nuvarande 3 punkten och paragrafens 3 mom. Skingringsförbud nämns dock inte längre särskilt. De av domstol meddelade skingringsförbuden håller på att minska i betydelse som självständiga verkställighetsgrunder. Utmätningsmannen kan dock med stöd av 7 kap. 2 § 2 mom. utsökningslagen, när han verkställer domstolens beslut om kvarstad, meddela sökandens motpart ett förbud om skingrande av egendomen. Också i 3 kap. tvångsmedelslagen har det föreslagits motsvarande ändringar när det gäller skingringsförbud och kvarstad.

Det är möjligt att en dom enligt 3 kap. 1 § utsökningslagen, vilken skall verkställas i den ordning som anges i utsökningslagen, innehåller någon annan skyldighet än en sådan som nämns i 2 § 1 mom. 1—6 punkten. Därför föreslås i 7 punkten bli stadgat att utmätningsmannen verkställer också sådana domar som innehåller andra skyldigheter. Exempelvis i verkställighet av beslut angående vårdnad om barn och umgängesrätt skall på utmätningsmannens verkställighetsåtgärder, med de undantag som nämns i lagen, tillämpas utsökningslagens stadganden om verkställighet, utsökningskostnader och sökande av ändring.

Enligt 2 mom. verkställs domen på det sätt som stadgas i utsökningslagen, om inte domen innehåller andra bestämmelser om verkställigheten eller något annat stadgas i annan lag. Stadgandet motsvarar det nuvarande 3 kap. 3 § 2 mom. och ger inte domstolarna rätt att meddela bestämmelser om verkställigheten om det inte i lag finns ett stadgande som ger dem rätt till det. Enligt rådande uppfattning kan domstolarna dock, trots att det inte finns något uttryckligt stadgande om saken, i undantagsfall meddela bestämmelser om verkställigheten, närmast i samband med fullgörelse- och förbudsdomar och domar som innehåller en förpliktelse att tåla någonting.

I det nu föreslagna 2 mom. ingår, på samma sätt som för närvarande, också ett stadgande om att en dom som innehåller en betalningsskyldighet skall verkställas på det sätt som stadgas i 4—6 kap. utsökningslagen och att verkställigheten av beslut om säk-

ringsåtgärder regleras i 7 kap. utsökningslagen. Enligt 7 kap. 1 § skall vid verkställigheten av säkringsåtgärder i tillämpliga delar iakttagas vad som stadgas i 3 och 4 kap; här kan t.ex. komma i fråga de föreslagna 4, 5 och 39—41 §§ i 3 kap. Enligt den åsikt som anförs i den juridiska litteraturen utesluter denna hänvisning till 3 och 4 kap. dock inte att andra stadganden i utsökningslagen kan tillämpas. (Erkki Havansi: Uusi turvaamistoimilainsäädäntö selityksineen. Helsingfors 1993).

3 §. Det är uppenbart att utmätningsmannen kan verkställa en dom som har vunnit laga kraft, om inte verkställigheten särskilt förbjuds eller avbryts enligt ett stadgande som berättigar till detta. T.ex. kan den domstol som behandlar en ansökan som gäller återbrytande av en dom eller återställande av förlorad tid förbjuda eller avbryta verkställigheten med stöd av 3 kap. 13 § 3 mom. trots att beslutet har laga kraft.

Av de nuvarande 2 och 3 §§ i 3 kap. utsökningslagen framgår principen att en dom i regel skall ha vunnit laga kraft innan det kan verkställas. Men eftersom man i praktiken i de flesta fall med stöd av de omfattande undantagsstadgandena kan vidta utsökningsåtgärder trots att domen inte har vunnit laga kraft, föreslås denna huvudregel bli fastslagen i den nu föreslagna paragrafen. En förutsättning för verkställigheten är att besvär inte får bli onyttiga till följd av verkställigheten. Sökanden skall därtill ställa säkerhet för den händelse att han åläggs att ersätta den skada som uppstår om domen ändras. Det föreslagna stadgandet motsvarar den nuvarande 3 kap. 10 §.

Det nu aktuella stadgandet blir dock såtillvida sekundärt att om utsökningslagen eller någon annan lag eller domen förbjuder verkställighet innan domen har vunnit laga kraft, eller om det finns något särskilt stadgande eller förordnande om verkställighet innan domen har vunnit laga kraft, skall detta iakttagas.

Enligt det föreslagna 1 kap. 5 § 1 punkten är det utmätningsmannen själv som skall pröva om verkställigheten gör besvär onyttiga. Verksälligheten av en dom i ett sådant fall förutsätter alltid att sökanden ställer säkerhet enligt 3 kap. 20 § utsökningslagen. Om svaret inte har godkänt säkerheten är det också utmätningsmannen själv som skall besluta om godkännande av säkerheten.

När man överväger om besvär blir onytti-

ga till följd av verkställigheten kan man för tolkningen av stadgandet få vägledning dels av nuvarande begränsade praxis i fråga om tillämpning av 10 § i 3 kap., dels av motiveringen till stadgandena om avbrytande i 14—18 §§ i det nya 9 kap. Om verkställigheten gör besvär onyttiga är det vanligen också befogat att förbjuda verkställigheten av beslutet.

Sådana stadganden i vilka det stadgas om verkställighet av en dom innan den har vunnit laga kraft och som således blir primära i förhållande till stadgande, finns både i utsökningslagen och på annat håll i lagstiftningen. T.ex. enligt 3 kap. 7 § 1 mom. utsökningslagen kan utmätning vid verkställigheten av en dom som avser betalningsskyldighet utföras oberoende av besvär, om inte gäldenären ställer s.k. avvärjningssäkerhet. Den utmätta egendomen får dock inte utan gäldenärens samtycke säljas innan domen har vunnit laga kraft. I enlighet med det nämnda stadgandet kan man med stöd av 3 kap. 18 a § 2 mom. verkställa också ett förvaltningsbeslut som innehåller en betalningsskyldighet, trots att detta saknar laga kraft. Även på annat håll i lagstiftningen finns det hänvisningar till 3 kap. 7 §. Också utmätning av lön kan göras trots att den dom som verkställs saknar laga kraft.

I 3 kap. 8 och 9 §§ utsökningslagen finns stadganden om verkställigheten av domar som gäller överlåtelse av lös egendom och vräkning, trots att dessa saknar laga kraft. I 11 § hänvisas till de stadganden i konkursstadgan samt växellagen (242/32) och checklagen (244/32) enligt vilka en dom kan verkställas innan den vunnit laga kraft. Också i andra lagar, t.ex. skatteutsökningslagen, finns stadganden som tillåter verkställighet av domar som saknar laga kraft.

Å andra sidan är det t.ex. enligt 3 kap. 18 a § 2 mom. utsökningslagen förbjudet att verkställa ett annat förvaltningsbeslut än ett sådant som innehåller en betalningsskyldighet innan beslutet vunnit laga kraft, om det inte finns särskilda bestämmelser om verkställighet innan beslutet har vunnit laga kraft. Vid utsökning av böter är kravet på beslutets laga kraft huvudregel enligt 6 kap. 1 § lagen om verkställighet av straff, om inte något annat stadgas i annan lag. En böt-fälld får dock inte instämmas till rättegång som gäller bestämmande av förvandringsstraff innan det beslut genom vilket böterna har dömts ut har vunnit laga kraft.

Med stöd av 3 kap. 12 § 2 mom. utsökningslagen kan den domstol som behandlar en ändringsansökan förbjuda verkställigheten av den dom som besvären gäller. Den domstol som behandlar återvinningstalan enligt 12 kap. rättegångsbalken kan enligt 3 kap. 13 § 1 mom. utsökningslagen förbjuda verkställigheten. Också på annat håll i utsökningslagen och i annan lagstiftning finns stadganden om avbrytande och förbudande av verkställighet. I de fall då verkställigheten av ett beslut som saknar laga kraft är särskilt förbjuden med stöd av ett stadgande som berättigar till ett sådant förbud, kan utmätningsmannen inte vidta verkställighetsåtgärder även om det i annars vore tillåtet att verkställa beslutet redan innan det vunnit laga kraft.

Med beaktande av att de ovan nämnda specialstadgandena är så många och så täckande, kommer tillämpningsområdet för det nu föreslagna stadgandet att bli relativt begränsat. Enligt det måste utmätningsmannen besluta om verkställigheten av domar som saknar laga kraft t.ex. när det är fråga om fullgörelse- och förbudsdomar och domar som innehåller en förpliktelse att tåla någon ting eller domar som gäller överlåtande av fast egendom. Dessa beslut skulle tidigare fattas av överexekutor, enligt den 10 § som nu föreslås bli upphävd i 3 kap.

4 §. I denna paragraf föreslås bli stadgat om verkställigheten av en fullgörelsedom.

Det föreslagna stadgandet ersätter den nuvarande 3 kap. 4 §, där 1 mom. stadgar att överexekutor kan bemyndiga den vinnande parten att på den förlorande partens bekostnad fullgöra eller låta fullgöra den förpliktelse som nämns i domen, om också någon annan kan göra detta. Om bemyndigandet ingår i själva domen har utmätningsmannen med stöd av nuvarande 3 kap. 2 § 1 mom. 6 punkten kunnat verkställa domen utan förordnande av överexekutor. Om endast den förlorande parten kan fullgöra förpliktelsen skall överexekutor enligt nuvarande 3 kap. 4 § 1 mom. tvinga honom att fullgöra sin skyldighet vid vite eller hån (s.k. påtryckningshån).

I 1 och 2 mom. i den föreslagna 4 § ingår stadganden om verkställighet av en fullgörelsedom som innehåller en s.k. allmänt fullgörbar fullgörelseskyldighet. Det innebär att också en annan person än den som i domen ålagts att fullgöra en uppgift kan fullgöra den.

Enligt 1 mom. skall en dom i vilken svaranden har ålagts att göra eller fullgöra någonting vid äventyr att den som har ansökt om utsökning annars kan utföra eller låta utföra det på svarandens bekostnad (*hot om tvångsutförande*), verkställas så att utmätningsmannen ger sökanden tillstånd att utföra eller låta utföra arbetet, om skyldigheten inte har fullgjorts. I dessa fall innehåller den dom som skall verkställas ett hot om tvångsutförande och utmätningsmannen behöver inte förelägga något sådant separat.

Utmättningsmannen skall innan tillstånd beviljas ge svaranden tillfälle att bli hörd på lämpligt sätt samt utsätta en tid inom vilken skyldigheten skall fullgöras, om detta är möjligt utan att verkställigheten störs.

Med stöd av det föreslagna stadgandet kan svaranden höras under fria former, t.ex. per telefon, men i utmätningsprotokollet skall göras behövliga anteckningar om att svaranden har givits tillfälle att bli hörd och om vad han muntligen har sagt.

Det är inte nödvändigt att höra svaranden innan sökanden beviljas tillstånd, om hörandet stör verkställigheten. En sådan situation kan uppstå t.ex. om svarandens boningsort inte är känd och han inte kan nås. Också den omständigheten att saken är brådslande och svarandens förfarande kan leda till att verkställigheten störs om svaranden hörs. Men eftersom utmätningsmannen innan han beviljar tillstånd själv måste konstatera att skyldigheten inte har fullgjorts, måste huvudregeln anses vara att svaranden skall ges tillfälle att lägga fram sin åsikt om försummelsen innan tillstånd beviljas. Samtidigt får svaranden kännedom om sökandens begäran om verkställighet.

Om verkställigheten enligt lag kan inledas utan att svaranden därförinnan hörs, är utmätningsmannen inte skyldig att ge honom tillfälle att bli hörd. T. ex. enligt 7 kap. 4 § utsökningslagen kan ett i 7 kap. 5 § 2 mom. rättegångsbalken avsett beslut om en interimistisk säkringsåtgärd verkställas utan förhandsanmälan, och detta förfarande är vanligen befogat med tanke på syftet med en säkringsåtgärd.

Utmättningsmannen skall när han ger svaranden tillfälle att bli hörd samtidigt utsätta en tid inom vilken skyldigheten skall fullgöras. Utmättningsmannen behöver dock inte utsätta en sådan tid, om utsättandet på samma sätt som hörandet stör verkställigheten. Att utsätta en tid för fullgörandet kan

vara onödigt särskilt i de fall då svaranden genast meddelar att han inte kommer att fullgöra skyldigheten. Om svaranden själv meddelar att han önskar fullgöra sin skyldighet, är det i allmänhet befogat att utsätta en tid inom vilken han skall göra det. Tidens längd är beroende av den skyldighet som skall fullgöras. Utgångspunkten skall då vara att svaranden skall fullgöra skyldigheten så snabbt som det skäligen kan anses möjligt.

När utmätningsmannen konstaterar att skyldigheten inte har fullgjorts inom utsatt tid, skall han ge sökanden tillstånd att utföra eller låta utföra det i domen avsedda arbetet på svarandens bekostnad. Om någon tid inte har utsatts, skall utmätningsmannen ge tillståndet genast efter det att svaranden eventuellt har hörts och det tillräckligt har utretts att skyldigheten inte har fullgjorts.

Utmättningsmannen skall delge svaranden sitt beslut om beviljande av tillstånd i enlighet med 3 kap. 27 § 1 mom. utsökningslagen, eftersom beslutet kan överklagas. Delgivning till den rättegångsadress som svaranden har uppgivit kan dock enligt det nya 3 mom. (1977/96) i ovan nämnda lagrum ske i form av ett vanligt brev. Vid verkställighet av en fullgörelsedom som saknar laga kraft skall även den föreslagna 3 kap. 3 § utsökningslagen beaktas. Besvär avbryter enligt 10 kap. 8 § utsökningslagen inte verkställigheten, om inte domstolen bestämmer något annat.

Utmättningsmannen skall vid behov ge sökanden handräckning vid verkställigheten av en fullgörelsedom. Stadgandet motsvarar nuvarande 6 § 2 mom. i 3 kap. utsökningslagen, enligt vilket utmätningsmannen skall ge sökanden handräckning för att undanröja ett hinder, om den verkställighet som sökanden utför förhindras eller om han utsätts för motstånd. Utmättningsmannens rätt att använda tvång regleras i 3 kap. 30 § utsökningslagen.

Enligt 2 mom. skall utmätningsmannen först förelägga svaranden ett hot om tvångsutförande, om ett sådant inte ingår i fullgörelsedomen. När utmätningsmannen förelägger ett hot om tvångsutförande ger han sökanden en fullgörelsefullmakt: sökanden har rätt att låta utföra arbetet på svarandens bekostnad om svaranden inte går med på att utföra arbetet. I det hot om tvångsutförande som utmätningsmannen förelägger nämns vanligen den tid inom vilken svaranden skall fullgöra sin skyldighet.

Beträffande hörande av svaranden och delgivning av hotet gäller då vad som stadgas i det föreslagna 41 § 1 mom. i 3 kap. utsökningslagen. Endast om hörandet avsevärt försvårar verkställigheten behöver svaranden inte ges tillfälle att bli hörd när hotet om tvångsutförande föreläggs. Skyldigheten att höra svaranden är således striktare än i det fall att hotet ingår redan i den dom som skall verkställas och utmätningsmannen endast ger sökanden tillstånd att verkställa domen. Det är befogat att här göra skyldigheten striktare därför att om svaranden inte fullgör den skyldighet som avses i utmätningsmannens hot om tvångsutförande innebär det att sökanden kan utföra arbetet på svarandens bekostnad. Men om man ingenting vet om var svaranden vistas och svårigen kan utreda detta, kan utmätningsmannen förelägga ett hot om tvångsutförande utan att höra svaranden. Så torde man också kunna förfara i mycket brådskande fall, där dröjsmål med verkställigheten avsevärt kan försvåra den.

Utmättningsmannens beslut att förelägga ett hot om tvångsutförande skall delges svaranden. Beslutet kan överklagas. I fråga om delgivningen hänvisas till vad som sagts ovan i motiveringen till 1 mom. i denna paragraf. Delgivningssättet skall väljas så att svaranden efter att ha fått del av beslutet har tillräckligt med tid att fullgöra skyldigheten innan det bestäms att hotet skall verkställas.

Efter det att utmätningsmannen har förelagt hotet om tvångsutförande skall fullgörelsedomen verkställas på det sätt som stadgas i 1 mom. Eftersom svaranden i regel skall höras redan när hotet om tvångsutförande föreläggs, behöver han inte höras på nytt innan tillstånd att utföra arbetet beviljas, om det inte är nödvändigt. Utmättningsmannen kan sedan han konstaterat att svaranden inte fullgjort sin skyldighet ge sökanden tillstånd att utföra eller låta utföra arbetet. Tillstånd att utföra arbetet på sökandens bekostnad i enlighet med hotet om tvångsutförande kan beviljas oberoende av om beslutet om föreläggande av hotet har vunnit laga kraft eller inte. Beträffande delgivning av tillståndsbeslutet och handräckning gäller 1 mom.

När arbetet har utförts får utmätningsmannen i de fall som avses i 1 och 2 mom. med stöd av 8 kap. 4 § utsökningslagen driva in arbetskostnaderna av svaranden utan särskilt beslut, på basis av de räkningar som har

förelagts honom. Sökanden har också med stöd av 8 kap. 7 § i nedan föreslagna lydelse möjlighet att på basis av utmätningsmannens beslut få ersättning för sina arbetskostnader av svaranden i förskott.

Med hjälp av ett bemyndigande att låta utföra någonting kan man inte verkställa en dom som innehåller en betalningsskyldighet som skall fullgöras i varor eller en skyldighet att överlåta ett visst föremål. En sådan dom verkställs genom utmätningsmannens direkta åtgärder på samma sätt som i dag: om föremålet inte överläts frivilligt, hämtar utmätningsmannen det. Till dessa delar förändrar de föreslagna stadgandena i 3 kap. 4 § 1 och 2 mom. inte den praxis som baserar sig på nuvarande lag.

I 3 mom. föreslås på samma sätt som i nuvarande 3 kap. 4 § 1 mom. bli stadgat att om endast svaranden kan fullgöra en viss skyldighet (en s.k. specialfullgörbar skyldighet), skall utmätningsmannen förelägga vite för den händelse att skyldigheten inte blir fullgjord, om vite inte redan har förelagts i domen.

Om det finns grundad anledning kan utmätningsmannen förelägga vite också vid verkställigheten av en sådan dom som avses i 1 och 2 mom. Om det t.ex. verkar sannolikt att man inte av svaranden kan driva in sökandens kostnader för verkställigheten, kan detta vara en grundad anledning att på sökandens begäran vid vite försöka tvinga svaranden själv att utföra arbetet. T.ex. med stöd av 7 kap. 3 § 1 mom. 2 punkten rättgångsbalken, som gäller säkringsåtgärder, kan motparten till den som ansöker om en säkringsåtgärd vid vite åläggas att utföra någonting, oberoende av om skyldigheten i fråga är kan fullgöras allmänt eller särskilt. En sådan säkringsåtgärd verkställs med stöd av det nu aktuella 3 kap. 4 § 3 mom. utsökningslagen. Med beaktande av ovanstående är det således möjligt att ett motsvarande förordnande ingår i domstolens dom.

Närmare stadganden om föreläggande och utdömande av vite ingår i de 39—41 §§ som föreslås bli fogade till 3 kap. utsökningslagen, och i det nu aktuella momentet hänvisas till dessa paragrafer. Enligt det tidigare stadgandet var det överexekutor som förelade vite.

Om vite har förelagts redan i den dom som skall verkställas, t.ex. i beslutet om säkringsåtgärder, behöver utmätningsmannen inte längre förelägga vite. Ansökan om verk-

ställighet kan dock göras till utmätningsmannen, som i samband med verkställigheten enligt de föreslagna 3 kap. 39—41 §§ kan förelägga nytt vite och begära att ett förelagt vite skall dömas ut. De föreslagna stadgandena i utsökningslagen hindrar inte en part från att göra ansökan om utdömande av vitet till den domstol som har förelagt det, om detta annars kan anses möjligt.

I 4 mom. ingår ett stadgande motsvarande det nuvarande 3 kap. 4 § 2 mom., som gäller verkställighet av en s.k. andrahandsfullgjord fullgörelsedom. Ordalydelsen har reviderats, men i sak föreslås inga ändringar.

Vid verkställigheten av en specialfullgjord fullgörelsedom kan av de orsaker som nämns i den allmänna motiveringen (avsnitt 3) inte längre bestämmas om påtryckningshåkte.

5 §. I denna paragraf stadgas om verkställighet av förbudsdomar och domar som innehåller en förpliktelse att tåla någonting.

Enligt nuvarande 3 kap. 5 § utsökningslagen skall ansökan om verkställighet av sådana domar göras till överexekutor, som till sitt förfogande har följande medel, vilka har samband med varandra:

1) överexekutor kan, var gång förbudet har överträtts, döma den som överträtt förbudet till vite utan att vite särskilt behöver föreläggas,

2) överexekutor kan bestämma att det skall vidtas sådana åtgärder genom vilka man kan förhindra att förbudet överträds flera gånger, och

3) överexekutor skall bestämma att allmänna åklagaren skall väcka åtal vid domstol om svaranden inte har låtit sig rättas av vitet, och svaranden kan då dömas till fängelse i högst sex månader.

Den som har gripit till verkställighet av en förbudsdom eller en dom som innehåller en förpliktelse att tåla någonting kan vidare i domstol yrka särskild ersättning av svaranden för den skada som tredskan har medfört. Överexekutor kan enligt nuvarande 8 kap. utsökningslagen ålägga sökandens motpart att ersätta kostnaderna för de åtgärder som nämns ovan i 2 punkten, och vilka i första hand skall betalas av sökanden.

Den föreslagna 5 § avviker till vissa delar avsevärt från den nuvarande 5 §. Av de orsaker som nämns i avsnitt 3 i den allmänna motiveringen ingår i förslaget inte något stadgande som motsvarar den nuvarande 3 punkten.

Enligt 1 mom. skall en dom i vilken någon vid vite förbjuds att utföra en viss åtgärd eller åläggs att tillåta att någon annan utför en viss åtgärd, verkställas så att utmätningsmannen hos tingsrätten ansöker om att vitet skall dömas ut, om förbudet har överstridits, och samtidigt vid behov förelägger nytt vite. Momentet tillämpas på verkställigheten av en förbudsdom eller en dom som innehåller en förpliktelse att tåla någonting, när det i domen har förelagts ett vite till ett visst belopp för den händelse att förbudet överträds. Stadgandet utgör inget hinder för att sökanden själv direkt av tingsrätten yrkar att det i domen förelagda vitet döms ut. Frågan om hur saken avgörs blir i sista hand beroende av rättspraxis. Sökanden kan dock, om han så önskar, alltid begära verkställighet av utmätningsmannen, som omedelbart skall utreda om skyldigheten har överträtts. Om så har skett beslutar utmätningsmannen om fortsatt verkställighet utan att sökanden behöver begära detta särskilt.

Om utmätningsmannen gör en ansökan enligt 3 kap. 40 § 1 mom. till tingsrätten om att ett i domen eller av honom själv förelagt vite skall dömas ut, kan han samtidigt förelägga nytt vite med stöd av 39 §, även om den dom eller det utmätningsmannens beslut som gäller föreläggande av det tidigare vitet saknar laga kraft. Stadgandet behövs för att utsökningens effektivitet skall kunna garanteras. Om det finns en giltig anledning till att skyldigheten inte har fullgjorts, kan tingsrätten inte enligt det föreslagna 3 kap. 40 § 2 mom. döma ut vitet. Om svaranden uppenbart har en sådan anledning, skall inte heller utmätningsmannen av tingsrätten yrka att vitet döms ut. Tingsrätten kan enligt det föreslagna 3 kap. 40 § 2 mom. döma ut ett av utmätningsmannen förelagt vite även om beslutet om föreläggande saknar laga kraft.

Om det i domen inte har förelagts vite till ett visst belopp, skall utmätningsmannen först på sökandens begäran förelägga sådant med stöd av 2 mom. Utmätningsmannen kan förelägga vitet så snart domen har meddelats, under förutsättning att svaranden först har överträtt förbudet på det sätt som nämns i 1 mom. Till verkställighetens karaktär hör inte att utmätningsmannen kunde förelägga vite innan sökanden har behov av verkställighetsåtgärder till följd av att förbudet har överträtts. För att utsökningens effektivitet skall kunna garanteras vore det därför rekommendabelt att domstolarna i sina för-

budsdomar och domar som innehåller en förpliktelse att tåla någonting samt de fullgörelsesdomar som innehåller en specialfullgörbar skyldighet förelägger vite till ett visst belopp för den händelse att skyldigheten inte fullgörs.

Ett stadgande om föreläggande av vite ingår i den 39 § som föreslås bli fogad till 3 kap. Svaranden skall då höras enligt 41 § 1 mom. i samma kapitel. I övrigt verkställs domen på det sätt som här stadgas i 1 mom. Om svaranden har hörts när vitet förelades behöver han dock inte höras på nytt innan ansökan om utdömande av vitet görs till tingsrätten, om det inte är nödvändigt. Om vite med stöd av 41 § 1 mom. i detta kapitel har kunnat föreläggas utan att svaranden har hörts, tillämpas 41 § 2 mom. på hörande som sker innan yrkandet framställs, och även då skall svaranden ges tillfälle att bli hörd bara om det är nödvändigt.

I 3 mom. förlås bli stadgat att om utmätningsmannen på lämpligt sätt kan förhindra att svaranden överträder förbudet, skall sådana åtgärder vidtas, om sökanden vid behov i förskott betalar kostnaderna för detta. Stadgandet motsvarar den senare delen av nuvarande 3 kap. 5 § 1 mom. En förutsättning för att åtgärder skall kunna vidtas är även här att det i domen fastställda förbudet har överträtts.

Utmätningsmannen kan avbryta arbetet eller annan verksamhet eller förhindra användningen av en anordning eller något annat föremål t.ex. genom att försegla eller låsa det. Förbuden användning av en fabrik eller anordning kan också förhindras genom att strömtillförseln bryts. Utmätningsmannen har också rätt att vidta andra sådana lämpliga åtgärder som kan anses höra till hans befogenheter. Det här aktuella 5 § 3 mom. kan också jämföras med 14 § 2 mom. viteslagen, som gäller hot om avbrytande.

Sökanden skall vid behov själv i förskott betala kostnaderna för åtgärden. Kostnader kan uppstå för åtgärder som vidtas av utmätningsmannen och andra personer med tillstånd av honom. Svaranden är skyldig att ersätta sökanden för kostnaderna i enlighet med den föreslagna 4 § i 8 kap. utsökningsslagen. Eftersom åtgärder som vidtas med stöd av en dom som saknar laga kraft kan åsamka svaranden likadan skada som annan verkställighet av en icke lagakraftvunnen förbudsdom och dom som innehåller en förpliktelse att tåla någonting, måste sökanden

innan åtgärden vidtas ställa säkerhet enligt 3 §.

Innan åtgärder enligt 3 mom. vidtas skall utmätningssmannen ge svaranden tillfälle att bli hörd på lämpligt sätt, om detta kan ske utan att det stör verkställigheten. De åtgärder som vidtas med stöd av detta moment och som innebär ett direkt ingripande mot att förbudet redan har överträtts, är dock ofta av sådan art att svaranden inte utan att verkställigheten störs kan ges tillfälle att bli hörd innan åtgärder vidtas.

Utmätningssmannen skall underrätta svaranden om åtgärden. Detta kan ske innan åtgärden vidtas, men också efteråt. Om svaranden inte har underrättats på förhand och inte har varit närvarande när åtgärden vidtogs, skall han underrättas i efterskott i enlighet med 3 kap. 27 §. Härvid skall beaktas att utmätningssmannens här avsedda verkställighetsåtgärder i allmänhet kan överklagas.

6 §. Enligt 1 mom. skall sökanden via utmätningssmannen underrätta svaranden om vad överexekutor har förordnat med stöd av nuvarande 3 kap. 4 och 5 §§. Eftersom det stadgande om handräckning som ingår i den nuvarande paragrafens 2 mom. har intagits i det föreslagna 4 § 1 mom., kan paragrafen i sin helhet upphävas.

7 §. Paragrafen gäller verkställighet av en dom som innehåller en betalningsskyldighet innan domen har vunnit laga kraft. Utmätningssmannen kan utföra utmätning utan förordnande av överexekutor, om inte gäldenären ställer pant eller säkerhet för det utdömda beloppet. Omnämmandet av överexekutor har strukits ur stadgandet.

10 §. Den föreslagna 3 § i 3 kap. utsökningslagen ersätter den nuvarande 10 §, som därmed kan upphävas.

12 §. Enligt 1 mom. skall stadgandena i 3 kap. 2—6 §§ utsökningslagen, som gäller sättet för verkställande av en dom med laga kraft, iakttas även vid sådan verkställighet som får ske innan domen har vunnit laga kraft. De nämnda stadgandena motsvaras av de föreslagna 2, 4 och 5 §§ i 3 kap. De tillämpas både vid verkställighet som sker innan domen har vunnit laga kraft och vid verkställighet som sker efter detta. Den föreslagna 3 kap. 3 § innehåller ett allmänt stadgande om verkställigheten av en dom som saknar laga kraft. Det sistnämnda stadgandet kompletteras av t.ex. 3 kap. 7—11 §§.

Av ovan nämnda anledning kan 3 kap. 12 § 1 mom. utsökningslagen upphävas som

onödigt. Paragrafens 2 mom. har ändrats i samband med revideringen av ändringssökandet vid utsökning, samtidigt som 3 mom. har upphävts.

17 §. Paragrafens 1 mom. gäller verkställighet av överexekutors beslut som innehåller en betalningsskyldighet. Beslutet verkställs på samma sätt som en motsvarande dom som har meddelats av en underrätt. T.ex. vid verkställighet av ett beslut som saknar laga kraft iakttas 3 kap. 7 §. Paragrafens 2 mom. gäller försäljning av en fastighet som har mätts ut genom ett lagsökningsbeslut av överexekutor. I och med att överexekutor upphör med sin verksamhet behövs det i utsökningslagen inte längre stadganden om verkställigheten av denna myndighets beslut. Stadganden för övergångsskedet finns i 3 § i den föreslagna övergångslagen.

Också utmätningssmannen kan i ett utsökningsärende fatta ett beslut som innebär en betalningsskyldighet. Redan tidigare har utmätningssmannen haft rätt att t.ex. fastställa de kostnader som verkställigheten av en fullgörelsedom åsamkar sökanden och att mäta ut dem av svaranden. I samband med revideringen av ändringssökandet vid utsökning och indragningen av överexekutor utvidgas utmätningssmannens behörighet att fatta dylika beslut. En betalningsskyldighet som utmätningssmannen har fastställt i samband med verkställighet är dock ett sådant beslut som kan överklagas i enlighet med utsökningslagens nya 10 kap. Enligt 8 § i nämnda kapitel avbryter besvaren inte verkställigheten av beslutet, om inte något annat stadgas i lag eller om inte den domstol som behandlar ändringsansökan bestämmer något annat. Också ett beslut om beviljande av säkringsåtgärder som utmätningssmannen har fattat med stöd av 7 kap. 11 a § utsökningslagen kan verkställas på motsvarande sätt trots besvär. Eftersom utmätningssmannens beslut om betalningsskyldighet och därmed jämförbara beslut är en del av det övriga utsökningsförfarandet, har det åtminstone inte i detta skede ansetts nödvändigt att stadga om dem som en separat utsökningsgrund.

18 §. I paragrafen stadgas om verkställighet av andra beslut av överexekutor än dem som avses ovan i 17 §. I paragrafen finns ett specialstadgande om verkställighet av böter och vite som har dömts ut av överexekutor. Också detta stadgande kan upphävas som obehövligt. Övergångsstadganden för denna paragraf finns i 3 § övergångslagen.

Vite som har förelagts vid verkställighet enligt utsökningslagen skall enligt 3 kap. 40 § utdömas av tingsrätten. Stadgandet om verkställighet av ett vitesbeslut som saknar laga kraft motsvarar i sak den nuvarande 18 § i 3 kap.

19 §. Enligt 1 mom. skall utmätningsmannen genast underrätta överexekutor om han inte är på det klara med hur han skall verkställa domen. Om överexekutor då konstaterar att domen är så oklar eller ofullständig att det inte av den framgår hur det dömts i saken, skall han anvisa parterna att anföra klagan över domvilla. Överexekutor skall förfara på samma sätt när ansökan om verkställighet görs direkt till överexekutor. Enligt nuvarande 2 mom. skall överexekutor eller utmätningsmannen anvisa parterna att enligt 24 kap. 10 § rättegångsbalken anhänga om rättelse av domen, om det konstateras att domen innehåller ett skriv- eller räknefel.

I 1 och 2 mom. föreslås nu bli intagna motsvarande stadganden, som efter det att överexekutor har upphört med sin verksamhet kommer att gälla enbart utmätningsmannen. Enligt den föreslagna 1 kap. 5 § 2 punkten utsökningslagen skall utmätningsmannen ha uteslutande behörighet i saken.

20 §. Enligt 1 mom. skall överexekutor eller utmätningsmannen värdera en pant eller borgen som någon skall ställa enligt utsökningslagen och som motparten inte har godkänt. Borgen skall vara solidarisk, om det finns två eller flera borgensmän. Om borgen ställs för ett samfund eller en utlänning, för auktionspriset för en fastighet eller för ersättande av de kostnader och den skada som åsamkas motparten, skall borgen vara en proprieborgen. Enligt paragrafens nuvarande 2 mom. skall den som erbjuder pant, om överexekutor eller utmätningsmannen så bestämmer, deponera panten i ett allmänt penninginstitut eller i förvar och vård hos en trovärdig person. Utmättningsmannen skall själv förvara borgensskriften.

De punkter som gäller överexekutor har föreslagits bli slopade ur paragrafen. Utmättningsmannen skall enligt det föreslagna 1 mom. värdera en pant eller borgen (*säkerhet*) som skall ställas med stöd av utsökningslagen, om motparten inte har godkänt den. Borgen måste liksom i dag vara solidarisk om det finns två eller flera borgensmän.

Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat så att borgen alltid måste vara en proprieborgen. I dag är det i kreditpraxis ovanligt att

man som säkerhet använder annan borgen än proprieborgen, s.k. laga borgen, som säkerhet. Också med beaktande av internationella konventioner är det inte längre motiverat att försätta utlåningar i en annan ställning än finska medborgare.

I 2 mom. föreslås det särskilt bli konstaterat att en pant skall överlämnas till utmätningsmannen. Utmättningsmannen kan bestämma att panten skall deponeras i ett kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen (1607/93) eller lämnas i förvar och vård hos en tillförlitlig person. Intyget över deponeeringen och borgensskriften skall lämnas i förvar hos utmätningsmannen.

Paragrafens 3 mom. har senast ändrats i oktober 1995. I detta moment föreslås nu inga ändringar.

21 §. Paragrafens nuvarande 1 mom., som gäller utmätningsmannens regionala behörighet, föreslås inte nu bli ändrad. I 2 mom. ingår stadganden som gäller begäran om verkställighet, och ur dem har vad som stadgas om överexekutor slopats.

I 3 mom. ingår stadganden om sökandens ombud och om stämning av sökanden. På samma sätt som enligt det nuvarande stadgandet skall den som ansöker om utsökning och som inte har en stadigvarande boningsort i Finland ha ett här bosatt ombud som har rätt att på hans vägnar ta emot delgivningar och meddelanden som gäller verkställigheten samt stämningar. Enligt 11 kap. 16 § 1 mom. rättegångsbalken kan en stämning i tvistemål även delges ett ombud som svaranden har befullmäktigat att ta emot stämningar. Också artikel 33 i Luganokonventionen förutsätter att den som ansöker om verkställighet i vissa fall skall utse ett rättegångsombud. Om något ombud inte finns eller denne inte har de nämnda omfattande befogenheterna, skall ansökan om verkställighet avslås på det sätt som nämns i förarbetet till det nuvarande stadgandet (RP 24/1972 rd).

I slutet av nuvarande 3 mom. stadgas om hur meddelanden skall skickas till den som ansöker om utsökning men saknar stadigvarande boningsort i Finland och om stämning av honom i det fall att sökanden inte längre har ett här bosatt ombud; ombudet kan ha dött eller flyttat utomlands eller hans fullmakter kan ha återtagits.

Enligt andra meningen i det föreslagna 3 mom. kan delgivningar och meddelanden i utsökningsärenden i de fall som nämns i

föregående stycke alltid sändas till sökanden som vanligt brev per post i enlighet med 3 kap. 27 § 3 mom. (197/96), om hans adress är känd. Om adressen är okänd, behöver inget meddelande sändas. Till dessa delar motsvarar förslaget det nuvarande stadgandet.

Enligt nuvarande 3 mom. skall stämningen delges så att stämningshandlingarna lämnas till överexekutor eller utmätningsmannen. Därefter skall den som har begärt stämning införa ett meddelande om saken i officiella tidningen. Meddelandet skall också sändas till motparten, om hans adress är känd. Stämningstiden är tre månader räknat från den dag då kungörelsen har offentliggjorts och meddelandet sänts. Detta stämningsförfarande som avviker från det normala har kunnat användas t.ex. om en utomstående genom talan mot den som ansöker om verkställighet, i enlighet med 4 kap. 10 § yrkar att hans äganderätt till utmätt lös egendom skall fastställas.

Enligt 5 kap. 1 § 2 mom. rättegångsbalken (1052/91) blir ett tvistemål anhängigt när stämningsansökan har inkommit till tingsrättens kansli. Stadgandet i 9 kap. 10 § utsökningslagen (197/96) om väckande av talan i en verkställighetstvist förutsätter att talan väcks inom utsatt tid. Enligt 11 kap. 1 § (1056/91) rättegångsbalken, som gäller delgivning i rättegång, är det vanligen domstolen som skall sköta om delgivningen i tvistemål. Käranden i en verkställighetstvist behöver inte längre sköta delgivningen av stämningen, om han inte särskilt begär det och domstolen bifaller begäran av motiverad anledning. I 11 kap. 8 § rättegångsbalken stadgas om delgivning till utlandet och i 9 och 10 §§ om delgivning genom kungörelse, om det inte är möjligt att få klarhet i var mottagaren eller den som har befullmäktigats att motta delgivningen vistas. Enligt 5 kap. 11 § rättegångsbalken skall i domstolens stämning meddelas den tid efter delgivningen av stämningen inom vilken ett skriftligt svaromål skall inlämnas till domstolens kansli.

Med beaktande av det ovan nämnda har man i förslaget ansett att det inte längre är nödvändigt att i utsökningslagen hålla kvar ett särskilt stadgande om stämningsförfarandet i verkställighetstvister. Enligt den sista meningen i det nu föreslagna 3 mom. skall stämningar, stämningsansökningar och till dem fogade handlingar delges sökanden på

det sätt som stadgas i 11 kap. rättegångsbalken. Om den som ansöker om utsökning och som saknar stadigvarande boningsort i Finland skall instämmas som svarande i en verkställighetstvist och inte längre har ett ombud i Finland, men hans boningsort utomlands är känd, skall man i första hand försöka sända delgivningen till svaranden utomlands. Kungörelse kan användas först när man varken känner till sökandens eller hans ombuds boningsort.

Till paragrafen har i samband med revideringen av ändringssökandet i utsökningssärenden fogats ett nytt 4 mom. (197/96). Enligt det måste parterna i utsökningen uppgge en rättegångsadress, till vilken meddelanden och delgivningar som gäller utsökningen kan sändas som vanligt brev.

21 b §. I denna paragraf stadgas om handräckning utmätningsmännen emellan, om gäldenären har egendom på olika orter eller om domen skall verkställas mot gäldenärer på olika orter. Den utmätningsman som har att verkställa domen kan vid behov begära handräckning av utmätningsmännen på andra orter för att verkställigheten skall kunna ske samtidigt. Den som lämnar handräckning får utan särskilt förordnande av överexekutor vidta verkställighetsåtgärder på basis av en kopia av den handling som ligger till grund för verkställigheten, och kopians riktighet skall vara styrkt av den som begär handräckning. Ur stadgandet föreslås bli slopat omnämnandet av överexekutor.

Verkställighet som i ett tvistemål sker enligt 3 kap. 23 § 1 mom. utsökningslagen (1055/91) sker numera alltid med stöd av en kopia. Ett motsvarande stadgande beträffande brottmål har föreslagits i samband med reformen av rättegångsförfarandet i brottmål (RP 82/1995 rd). Den som ansöker om verkställighet kan då också själv med stöd av olika kopior ansöka om verkställighet hos olika utmätningsmän samtidigt. Därmed har stadgandet om handräckning fått mindre betydelse, men både för den som ansöker om utsökning och för hans motpart är det alltså mycket viktigt att ansökan om verkställighet kan göras till en enda utmätningsman som när han begär handräckning skall ge anvisningar om att verkställigheten skall begränsas till det utdömda beloppet.

22 §. Om det för den fordran som verkställigheten gäller finns ett skuldebrev eller något annat fordringsbevis skall det enligt nuvarande 1 mom. lämnas till utmätnings-

mannen i original, när begäran om verkställighet av en dom som gäller betalningsskyldighet lämnas till honom. Om fordringsbeviset inte kan lämnas till utmätningsmannen i original på grund av att det har förkommit eller av någon annan anledning, kan överexekutor besluta om verkställighet trots att originalet saknas, om inte beviset är en växel eller en löpande förbindelse.

Nu föreslås 1 mom. bli ändrat så att utmätningsmannen i överexekutors ställe kan besluta om verkställighet även om fordringsbeviset inte föreligger i original, om inte fordringsbeviset är en löpnad skuldsedel, en växel eller en check.

Av stadgandena i 5 kap. rättegångsbalken följer att till en stämningsansökan som gäller ett s.k. summariskt mål inte behöver fogas fordringsbeviset i original, om inte yrkandet bygger på ett löpande skuldebrev, en växel eller en check. Saken kan också avgöras genom en tredskodom som kan verkställas även om fordringsbeviset inte har företetts. Trots detta är det nödvändigt att vid utsökning bibehålla skyldigheten att lämna fordringsbeviset i original till utmätningsmannen. Omhändertagandet av fordringsbeviset har en självständig betydelse vid utsökning: på fordringsbeviset görs anteckningar om betalning, och om betalningsskyldigheten har fullgjorts, lämnas fordringsbeviset till gäldenären. Ett uttryckligt stadgande om detta föreslås bli intaget i paragrafen. I praktiken har man också för närvarande förfarit på samma sätt.

I stadgandet avses med fordringsbevis en sådan handling som i allmänhet skall återlämnas till gäldenären mot betalning. Om betalningen däremot sker så att säga mot kvitto och det endast har uppgjorts ett köpebrev eller motsvarande handling över fordran, behöver den inte överlämnas till utmätningsmannen.

Enligt rådande uppfattning skall utmätningsmannen höra gäldenären om verkställighet inleds utan att fordringsbeviset i original har företetts. Också utmätningsmannen skall enligt den föreslagna paragrafen höra gäldenären på lämpligt sätt, om det inte är onödigt. Med beaktande av sakens natur kunde han dock höras per telefon.

Enligt den föreslagna 1 kap. 5 § 1 punkten är endast utmätningsmannen behörig att besluta om verkställighet när fordringsbeviset i original saknas.

I 2 och 3 mom. föreslås inga ändringar.

23 §. Enligt nuvarande 1 mom. sker verkställighet i ett tvistemål med stöd av en kopia. I samband med reformen av rättegångsförfarandet i brottmål har det föreslagits bli stadgat att verkställigheten också i brottmål skall ske med stöd av en kopia av tingsrättens dom eller protokoll (RP 82/1995 rd). Samtidigt föreslås det nuvarande 2 mom. som gäller brottmål bli upphävt. Enligt paragrafens nuvarande 3 mom. får utmätningsmannen inte i andra fall än de som nämns i 1 och 2 mom. verkställa en dom med stöd av en kopia, om inte överexekutor har bestämt att det får ske. En sådan kopia som här avses skall enligt nuvarande 4 mom. vara "bestyrkt av en till uppdraget förordnad tjänsteman vid den myndighet som har meddelat domen".

I 3 mom. avses med dom i enlighet med 3 kap. 1 § 4 mom. utsökningslagen alla de handlingar som enligt 1 mom. i den sistnämnda paragrafen kan användas som utsökningsgrund, dvs. också andra beslut än domstolens avgöranden i tvistemål eller brottmål. T.ex. ett av socialnämnden fastställt avtal om underhåll av barn är en sådan "dom" som avses i stadgandet. Därför kan stadgandet i 3 mom. inte upphävas trots att 1 mom. ändras och 2 mom. upphävs på det sätt som föreslagits i samband med revideringen av rättegångsförfarandet i brottmål.

Paragrafens 3 mom. förslås bli ändrat så att utmätningsmannen i stället för överexekutor i de fall som här avses kan besluta om verkställighet av en dom med stöd av en kopia, efter att vid behov ha hört gäldenären.

Utmätningsmannen skall enligt den föreslagna 1 kap. 5 § 1 punkten själv besluta om verkställighet enligt 23 § 3 mom. med stöd av en kopia. Han skall innan grunden för verkställigheten godkänns vid behov höra svaranden. Också i detta fall kan svaranden höras per telefon.

Om 2 mom. upphävs i samband med revideringen av rättegångsförfarandet i brottmål, förlorar hänvisningen i 3 mom. till 2 mom. sin betydelse.

I 4 mom. föreslås inga ändringar.

34 d §. Enligt nuvarande 1 mom. får överexekutor på ansökan av utmätningsmannen döma ut ett vite som utmätningsmannen har förelagt i samband med en utsökningsutredning. Paragrafen förslås bli ändrad så att utmätningsmannen i enlighet med de 39—41 §§ som föreslås bli fogade till 3

kap. utsökningslagen förelägger vitet och tingsrätten dömer ut det. Utmätningssmannen kan också förelägga s.k. löpande vite.

I det nuvarande 2 mom. förbuds besvär över utmätningssmannens beslut om vitesföreläggande. I momentet ingår också stadganden om verkställighet av vite som överexekutor har dömt ut. Verkställigheten kan trots att ändring har sökts slutföras med avvikelse från nuvarande 3 kap. 18 §, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

Också i det föreslagna 39 § 3 mom. förbuds besvär över utmätningssmannens beslut om vitesföreläggande. I förslaget bibehålls den nuvarande principen enligt vilken ändringsansökan inte förhindrar att ett vite som har samband med utsökningsutredning verkställs ända till slut, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat. Stadgandet är nödvändigt för att utsökningsutredningen säkert skall bli effektiv. Galdenären eller hans ombud enligt 34 b § kan inte heller i allmänhet ha giltig orsak att inte fullgöra sin skyldighet enligt 33 eller 34 a §. Stadgandet innebär endast att den verkställighet som hör till utsökningslagens tillämpningsområde slutförs och det berättigar därmed inte att i strid med 6 kap. 1 § 2 mom. lagen om verkställighet av straff inleda ett förfarande för fastställande av förvandlingsstraff innan beslutet har vunnit laga kraft. I följande skede av totalrevideringen av utsökningslagen har man för avsikt att bedöma möjligheterna att effektivera det nuvarande förfarandet med utsökningsutredning.

39 §. I denna paragraf, som är helt ny, stadgas om vite som har förelagts av utmätningssmannen. Utöver den nuvarande möjligheten att förelägga vite i samband med utsökningsutredningen, skall utmätningssmannen enligt förslaget i överexekutors ställe förelägga vite också med stöd av 3 kap. 4 och 5 §§ utsökningslagen, i samband med verkställigheten av en fullgörelse- eller förbudsdom eller en dom som innehåller en förpliktelse att tåla någonting. I utsökningslagen torde i samband med kommande revideringar tas in också andra stadganden med stöd av vilka utmätningssmannen kan förelägga vite.

Enligt 1 mom. skall ett vite som utmätningssmannen förelägger med stöd av utsökningslagen föreläggas till ett fast belopp eller så att dess storlek bestäms på basis av tid. För det sistnämnda slaget av vite, s.k. löpande vite, bestäms ett fast grundbelopp

och ett tilläggsbelopp för varje i föreläggandet angiven tidsperiod (s.k. vitesperiod) inom vilken huvudskyldigheten inte har fullgjorts. Om ett löpande vite föreläggs för den händelse att parten överträder ett förbud, kan tilläggsbeloppet bestämmas för varje gång förbudet överträds. Det sistnämnda förfarandet kan användas t.ex. för att verkställa en sådan förbudsdom som nämns i 3 kap. 5 §.

I den nuvarande utsökningslagen finns inga stadganden om löpande vite. Enligt lagförslaget om verkställighet av beslut angående vårdnad om barn och umgängesrätt (RP 96/1995 rd) kan vid verkställighet enligt nämnda lag föreläggas löpande vite. Ett löpande vite är ägnat att effektivisera verkställigheten enligt utsökningslagen.

Utmätningssmannen skall enligt 1 mom. när han förelägger vite också i tillämpliga delar iaktta vad som stadgas i 6 § 3 mom. samt 7 och 8 §§ viteslagen. I samband med revideringen av verkställigheten av beslut angående vårdnad om barn och umgängesrätt ändras 2 § viteslagen så att det genom lag kan stadgas att viteslagen skall tillämpas på viten där föreläggandet hör till behörighetsområdet för allmän domstol eller utsökningsmyndigheten. Men om det i utsökningslagen eller i den dom som skall verkställas finns bestämmelser eller stadganden som avviker från viteslagen, skall de iakttas i första hand.

Enligt 6 § 3 mom. viteslagen skall av vitesföreläggandet tydligt framgå vad parten har förpliktats till och den tidpunkt när, före vilken eller från vilken förpliktelsen skall uppfyllas. Tidsfristens längd skall bestämmas med beaktande av förpliktelsens art och omfattning, den förpliktades möjligheter att uppfylla förpliktelsen och övriga omständigheter som inverkar på saken.

7 § viteslagen gäller riktande av vite. Den part som förpliktelsen gäller skall ha en rättslig och faktisk möjlighet att iaktta det beslut som skall verkställas. Om svarandena är flera skall ett särskilt vite föreläggas var och en av dem. Även vid verkställighet enligt utsökningslagen kunde vitet i enlighet med 7 § viteslagen vid verkställigheten av en fullgörelse- eller förbudsdom eller en dom som innehåller en förpliktelse att tåla någonting riktas mot en sammanslutning eller en stiftelse eller mot medlemmarna i det organ som utövar den beslutande makten eller mot verkställande direktören eller någon annan person i motsvarande ställning,

om den skyldighet som skall verkställas gäller sammanslutningen eller stiftelsen i fråga. I 3 kap. 34 b § och 34 d § 1 mom. utsökningsslagen ingår de stadganden som primärt skall iaktas vid en utskökningsutredning.

I 8 § viteslagen stadgas om vitesbeloppet. Beloppet skall bestämmas med beaktande av huvudförpliktelsens art och omfattning, den förpliktades betalningsförmåga och övriga omständigheter som inverkar på saken. I utskökningslagen ingår inte för närvarande något motsvarande stadgande. I praktiken har man tillämpat 2 kap. 4 b § 2 mom. strafflagen, enligt vilket vite som tvångsmedel utsätts i visst markbelopp med beaktande även av vederbörandes betalningsförmåga.

Enligt 2 mom. får utmätningsmannen förelägga nytt vite även om parten inte har dömts att betala ett tidigare förelagt vite. Det hör till verkställighetens karaktär att den som motsätter sig verkställigheten genast med hjälp av ett nytt och vanligen större vite skall kunna tvingas att fullgöra sin skyldighet. Stadgandet blir tillämpligt närmast när engångsvite används. Om det först förelagda vitet har haft ett fast belopp, kan det vite som föreläggs efter det att förpliktelsen har försummats även vara löpande. Om ett löpande vite har förelagts genast från början, behöver ett nytt vite inte föreläggas, även om utdömande av vitet har yrkats däremellan. Ett löpande vite är i kraft till dess att förpliktelsen har fullgjorts eller utmätningsmannen gör en självkräftelse i saken med stöd av 3 mom. i denna paragraf.

Utmättningsmannen kan förelägga ett nytt vite oberoende av om han själv har förelagt det tidigare vitet eller om det har förelagts i den dom som skall verkställas. Ändring i utmätningsmannens vitesföreläggande får enligt 3 mom. inte sökas genom besvär. Därför kan föreläggandet av ett nytt vite inte vara beroende av besvär över ett eventuellt tidigare vitesföreläggande. Om verkställigheten gäller ett vite som har förelagts i domstolens dom eller beslut är utmätningsmannens möjlighet att förelägga ett nytt vite beroende av om domen kan verkställas trots att den saknar laga kraft.

Att ett nytt vite föreläggs efter ett tidigare förelagt vite är inte godtagbart med tanke på svarandens rättsskydd, om inte frågan om utdömande av det tidigare vitet samtidigt underställs domstolen för avgörande. Eftersom den förpliktelse som verkställigheten gäller vanligen bygger på ett domstolsbeslut,

kräver partens rättsskydd inte att yrkandet på utdömande av det tidigare vitet skall slutbehandlas innan det nya vitet föreläggs, vilket förutsätts i 12 § 1 mom. viteslagen. Också för att verkställigheten skall bli effektiv måste utmätningsmannen vid behov kunna förelägga ett nytt vite så snart förpliktelsen har brutits.

Enligt ovanstående förutsätts det enligt förslaget inte att det tidigare vitet har dömts ut för att ett nytt vite skall kunna föreläggas. Det tidigare förelagda vitet förfaller dock om inte utmätningsmannen samtidigt som han i enlighet med det föreslagna 41 § 1 mom. delger svaranden föreläggandet av ett nytt vite också underrättar svaranden om sitt beslut att till tingsrätten lämna in ansökan om att det tidigare vitet skall dömas ut.

Besvär mot domstolens beslut om utdömande av vite förhindrar inte heller att ett nytt vite föreläggs, om inte verkställigheten separat avbryts. Men om domstolen har förkastat yrkandet på utdömande av vitet på en sådan grund som påverkar föreläggandet av vite, skall utmätningsmannen när han förelägger ett nytt vite beakta domstolens avgörande.

Om det finns en godtagbar orsak till att förpliktelsen inte har fullgjorts, kan utmätningsmannen inte yrka att vitet döms ut. Då förfaller utdömandet av det förelagda vitet och utmätningsmannen kan förelägga ett nytt vite. Utmättningsmannen kan då vid behov rätta sitt vitesföreläggande i enlighet med 9 kap. Om det till tingsrätten redan har lämnats in ett yrkande på utdömande av vitet, är självkräftelse inte längre möjlig. Om tingsrätten redan har behandlat yrkandet på utdömande av vitet, skall tingsrättens avgörande iaktas och föreläggandet kan inte längre rättas.

Ett beslut enligt 2 mom. skall göras skriftligt t.ex. på utmätningsprotokollet. Att ansökan om utdömande om ett tidigare vite har gjorts samt att ett tidigare vite har förfallit skall framgå av det nya vitesföreläggandet, om vilket svaranden skall underrättas i enlighet med det föreslagna 41 § 1 mom. Det hör till utsköknings karaktär att utmätningsmannen sänder ansökan om utdömande av vite till tingsrätten i brådska ordning.

Enligt 3 mom. får ändring i utmätningsmannens vitesföreläggande inte sökas genom besvär. Enligt 3 kap. 34 d § 2 mom. utskökningslagen är det också för närvarande förbjudet att anföra besvär över beslut om vi-

tesföreläggande som utmätningsmannen fattar i samband med en utskökningsutredning. Besväräsförbudet har motiverats med att utskökningsåtgärderna måste vidtas så snabbt att rätt att överklaga vitesföreläggandet därför inte kan beviljas.

För besväräsförbudet talar i detta fall också det faktum att utmätningsmannen inte själv får döma ut vitet. När parten hörs i tingsrätten innan vitet föreläggs, kan han påpeka de omständigheter som enligt honom gör det obefogat att vite föreläggs. Tingsrätten kan inte döma ut ett vite som inte har förelagts lagenligt. Domstolen måste därmed innan vitet döms ut på tjänstens vägnar också pröva vitesföreläggandets laglighet.

Enligt 12 § 2 mom. viteslagen får den myndighet som har förelagt ett vite undanröja sitt beslut om föreläggandet och behandla ärendet helt eller delvis på nytt, om förhållandena har förändrats, om en väsentlig ny utredning har erhållits eller om beslutet grundar sig på uppenbart oriktig tillämpning av lag. I utskökningslagen har i samband med reformen av ändringssökandet intagits stadganden om utmätningsmannens självvretelse i 9 kap. 1—5 §§ (197/96). Enligt förslaget kan utmätningsmannen med stöd av 9 kap. 1—3 §§ rätta, t.ex. helt undanröja ett tidigare vitesföreläggande.

Utmättningsmannen skall när han avgör ett ärende som gäller vite höra parten och underrätta honom om sina beslut i enlighet med den 41 § som föreslås bli fogad till 3 kap. Enligt den föreslagna 1 kap. 5 § 4 punkten är föreläggande av vite och ansökan om utdömmande av vite sådana ärenden som hör till utmätningsmannens uteslutande behörighet.

40 §. I denna paragraf, som också är helt ny, föreslås bli stadgat om utdömmande av vite.

Enligt 1 mom. skall ett av utmätningsmannen förelagt vite på utmätningsmannens yrkande dömas ut av den tingsrätt som avses i 10 kap. 2 §, dvs. en av de 19 tingsrätter som är behöriga att pröva utskökningsbesvär och verkställighetstvister. Om tingsrätternas domkretsar i ärenden som gäller utskökningsbesvär stadgas genom förordning. Ändring söks vid den tingsrätt inom vars domkrets verkställighetsåtgärden, i detta fall vitesföreläggandet, har skett.

Av utmätningsmannen kan också begäras verkställighet av en sådan fullgörelse-, tälände- eller förbudsdom eller en sådan säk-

ringsåtgärd som redan i sig innehåller ett vitesföreläggande. Utmättningsmannen har då enligt det föreslagna stadgandet rätt att alternativt yrka utdömmande av vitet av den tingsrätt som har förelagt det. Särskilt ett vitesföreläggande som i enlighet med 7 kap. 3 § rättegångsbalken skall utgöra en säkringsåtgärd har ofta nära samband med ett tvistemål som är anhängigt i den domstol som har förelagt vitet. Eftersom utmätningsmannen själv ansvarar för den verkställighet till vilken yrkandet på utdömmande av vitet hänförs sig, skall yrkandet inte kunna framställas som en handräckningsfråga. Om vitet har förelagts först genom hovrättens eller högsta domstolens beslut, skall utmätningsmannen yrka utdömmande av vitet hos tingsrätten inom sitt verksamhetsområde.

Det aktuella stadgandet utesluter inte möjligheten att sökanden själv direkt hos den domstol som har förelagt vitet yrkar att vitet skall dömas ut och att ett nytt vite skall föreläggas — frågan måste i sista hand avgöras enligt rättspraxis. I varje händelse måste domstolens beslut i fråga om den förpliktelse som skall verkställas därvid vara tillräckligt entydigt och svaranden måste känna till beloppet av det förelagda vitet.

Enligt 2 mom. döms vitet ut om förpliktelsen inte har fullgjorts eller om den har överträtts utan giltig orsak. Även om förpliktelsen har fullgjorts först efter den utsatta tiden, men innan vitet har dömts ut, kan vitet inte dömas ut i tingsrätten. Stadgandet motsvarar 10 § 1 mom. viteslagen: syftet med vitet är att få personen i fråga att fullgöra sin förpliktelse. Om förpliktelsen fullgörs först efter det att beslut om utdömmande av vitet har fattats, befrias svaranden inte från betalningen av det redan utdömda vitet. Om vitet har förelagts för den händelse att förpliktelsen överträds och så redan har skett, undanröjer ett senare fullgörande av en förbuds- eller täländedom eller en utmätningsmannens åtgärd som förhindrar ytterligare överträdelse av förbudet, inte möjligheten att döma den som inte har fullgjort sin förpliktelse att betala vitet. Då kan det dock finnas grundad anledning att på det sätt som föreslås nedan utdöma vitet till lägre belopp med stöd av 11 § viteslagen.

Om inte annat stadgas i annan lag, kan tingsrätten med stöd av 2 mom. döma ut vitet trots att den dom som innehåller vitesföreläggandet inte har vunnit laga kraft. Där emot vinner utmätningsmannens beslut om

vitesföreläggande enligt det föreslagna 3 kap. 39 § 3 mom. genast laga kraft.

Enligt 2 mom. skall vid utdömande av vite också i tillämpliga delar iaktas vad som stadgas i 10 § 2 mom. och 11 § viteslagen. Det förstnämnda lagrummet gäller maximibeloppet av de tilläggsbelopp som på en gång får dömas ut: av vitets tilläggsbelopp får på en gång dömas ut en summa som uppgår till högst tre gånger grundbeloppet. Den överskjutande delen av tilläggsbeloppen bortfaller för de vitesperioder som har börjat innan vitet döms ut. Om ett löpande vite föreläggs för den händelse att ett förbud överträds, kan ett tilläggsbelopp enligt 39 § 1 mom. som föreslås bli fogat till 3 kap. utsökningslagen bestämmas inte på basis av tid, utan för varje gång förbudet överträds. Därför föreslås här i slutet av 40 § 2 mom. utsökningslagen som en komplettering till 10 § 2 mom. viteslagen bli stadgat att vitets tilläggsbelopp förfaller till de delar det överstiger tre gånger vitets grundbelopp för de gånger förbudet har överträtts innan beslutet om utdömande av vitet fattades.

Syftet med stadgandet om ett maximibelopp för de tilläggsbelopp som kan dömas ut på en gång är att förhindra att det löpande vitet blir oskäligt stort. Om det inte yrkas att ett löpande vite skall dömas ut slutar vitesbeloppet växa när maximibeloppet har nåtts. För att verkställigheten skall bli effektiv krävs det att utmätningsmannen i tid yrkar utdömande av vitet och att tingsrätten behandlar yrkandet i brådska ordning. Till tingsrätten kan i ett ärende som är anhängigt där också innan vitet döms ut framställas ett yrkande på utdömande av nya tilläggsbelopp, om tilläggsbeloppens maximibelopp inte ännu överskrids på basis av tidigare vitesperioder eller antal överträdelser av förbudet. Frågan om ett nytt yrkande framställs är dock beroende av det skede i vilket behandlingen av saken befinner sig i tingsrätten.

När ett löpande vite har dömts ut börjar det löpa på nytt och vitet kan efter ett nytt yrkande dömas ut utan något nytt vitesföreläggande. Då kan dock endast tilläggsbeloppens andel dömas ut: det löpande vitets grundbelopp kan dömas ut bara en gång.

Ett vite som har förelagts med stöd av utsökningslagen kan enligt hänvisningsstadgandet här i 3 kap. 40 § 2 mom. dömas ut till lägre belopp i enlighet med 11 § viteslagen, om huvudförpliktelsen till väsentlig

del har uppfyllts, om den förpliktades betalningsförmåga har försvagats avsevärt eller om det finns någon annan grundad anledning att nedsätta vitet. Hittills har man i utsökningspraxis när ett förelagt vite har dömts ut tillämpat 2 kap. 4 b § 2 mom. strafflagen, enligt vilket vite såsom tvångsmedel av särskilda skäl kan utdömas till lägre belopp än vad som har utsatts.

Enligt 3 mom. kan tingsrättens beslut genom vilket vitet har dömts ut genast verkställas, trots att beslutet inte har vunnit laga kraft, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer annat med iakttagande i tillämpliga delar av vad som stadgas i 9 kap. 14—18 §§. Egenedom som har mätts ut för indrivning av vitet får dock inte säljas förrän det beslut genom vilket vitet har dömts ut har vunnit laga kraft. Det föreslagna stadgandet motsvarar nuvarande 3 kap. 18 § utsökningslagen, vilken gäller överexekutor. Ett motsvarande stadgande har också föreslagits i det lagförslag som gäller verkställighet av beslut angående vårdnad om barn och umgängesrätt.

Det aktuella 3 mom. är ett specialstadgande som tillåter mot egendom riktad verkställighet på basis av ett vitesbeslut som saknar laga kraft. Här tillåts dock endast begränsad verkställighet. I 6 kap. 1 § 2 mom. lagen om verkställighet av straff förbjuds instämning till rättegång för bestämmande av förvaltningsstraff innan det utslag varigenom böterna har ådömts har vunnit laga kraft.

Fullföljdsdomstolen kan bestämma att verkställigheten skall avbrytas när den behandlar besvär mot tingsrättens beslut. Domstolen skall enligt förslaget i tillämpliga delar iakta 9 kap. 14—18 §§ utsökningslagen, vilka gäller avbrott i samband med utsökningsbesvär. I hovrätten kan därmed beslut om avbrott fattas av en ledamot och beslutet får inte överklagas separat.

Enligt 4 mom. skall vid domstolsbehandlingen av ärenden som gäller utdömande av vite i tillämpliga delar iaktas vad som stadgas i 10 kap. 13 § 1 och 2 mom. samt 17 § utsökningslagen.

I 10 kap. 13 § 1 och 2 mom. utsökningslagen stadgas om behandlingen av utsökningsbesvär i tingsrätten. Tingsrätten är enligt 13 § 1 mom. beslutförm med ordföranden ensam. Ärendet behandlas alltid i en samsättning med en domare. Om man inte i ärendet personligen hör vittnen eller andra, behandlas ändringsansökan även om den är stridig i tingsrättens kansli. Enligt 10 kap.

13 § 2 mom. skall ett ärende som gäller ändringsansökan behandlas i brådskaordning och ett yrkande på avbrytande av verkställigheten skall avgöras genast. I övrigt iakttas i tillämpliga delar lagen om behandling av ansökningsärenden i allmän underrätt (307/86), nedan *lagen om ansökningsärenden*. Det är inte motiverat att iakttas olika förfaranden vid behandlingen av olika slag av verkställighetsärenden i tingsrätten.

Om sökanden meddelar utmätningsmannen att han avstår från verkställigheten, vilket han är berättigad att göra i vilket skeda av behandlingen som helst, skall utmätningsmannen återta sin ansökan om utdömande av vitet. Om sökanden deltar i behandlingen av ärendet i tingsrätten, skall han ha en möjlighet att av svaranden få ersättning för sina rättegångskostnader. Av utsökningsärendenas karaktär följer också att svaranden kan dömas att betala ett förelagt vite trots att han inte har utnyttjat möjligheten att inkomma med en skrivelse i saken och trots att han inte personligen har hörts när ärendet har behandlats i domstolen.

Utmätningssmannens ansökan till tingsrätten om utdömande av vitet är inte en ansökan om ändring i utsökning. Därför föreslås i slutet av 4 mom. för tydlighets skull bli stadgat att också tingsrätten kan bestämma att den av utmätningsmannen utförda verkställigheten skall avbrytas, med iakttagande i tillämpliga delar av de ovan nämnda stadgandena i 9 kap. 14—18 §§ utsökningslagen. Eftersom utmätningsmannens vitesföreläggande inte kan överklagas, är det befogat att tingsrätten när den behandlar frågan om utdömande av vitet vid behov kan avbryta ytterligare verkställighetsåtgärder av utmätningsmannen, t.ex. föreläggande av nytt vite eller åtgärder som förhindrar att ett förbud överträds.

I 10 kap. 17 § utsökningslagen stadgas om behandlingen av besvär i hovrätten och om sökande av ändring i hovrättens avgörande. Enligt förslaget tillämpas detta stadgande också på behandlingen av ärenden som gäller utdömande av vite.

41 §. Enligt 1 mom. skall utmätningsmannen innan vite föreläggs ge svaranden tillfälle att bli hörd på lämpligt sätt, t.ex. per telefon, om det inte märkbart försvårar verkställigheten. I fråga om vad som avses med att märkbart försvåra verkställigheten hänvisas till det som sagts i motiveringen till 3 kap. 4 § 2 mom.

Utmätningssmannens vitesföreläggande skall delges svaranden. Utmätningssmannens beslut får enligt det 39 § 3 mom. som föreslås bli fogat till 3 kap. utsökningslagen inte överklagas. Vitet kan dock inte dömas ut om inte svaranden har fått del av vitesföreläggandet. Därför skall delgivningen av vitesföreläggandet med beaktande av 3 kap. 27 § 1 mom. utsökningslagen och 8 § lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/66) ske per post mot mottagningsbevis eller i form av stämplingsdelgivning, om inte delgivningen kan ske i enlighet med 3 kap. 27 § 3 mom. utsökningslagen. Delgivningen kan också ske så att vitesföreläggandet personligen överlämnas åt svaranden eller dennes bud.

Enligt 2 mom. skall utmätningsmannen innan han till tingsrätten gör en ansökan enligt 3 kap. 40 § 1 mom. om utdömande av vite ge svaranden tillfälle att bli hörd på lämpligt sätt, om det är nödvändigt.

När utmätningsmannen efter det att en förpliktelse har brutits har förelagt vite efter att först ha hört svaranden, och vitesföreläggandet har delgivits svaranden, är det vanligen inte längre nödvändigt att höra svaranden innan ansökan om utdömande av vitet inlämnas till tingsrätten. Ett motsvarande stadgande ingår i förslaget till 3 kap. 5 § 2 mom. Om vitet har förelagts i det beslut som skall verkställas, är det vanligen nödvändigt att svaranden hörs innan ansökan inlämnas, för det kan då utredas hur svaranden förhåller sig till förpliktelsen och till påståendena om att han har brutit mot den.

Utmätningssmannen skall enligt 2 mom. underrätta svaranden om att ansökan om utdömande av vitet har gjorts. Utmätningssmannens beslut att yrka utdömande av vitet i tingsrätten är inte ett avgörande som kan överklagas. Tingsrätten skall enligt lagen om ansökningsärenden ge parterna tillfälle att bli hörda i domstolen. Om svaranden vid utsökningen anser att utmätningsmannen har handlat fel, har han en möjlighet att när ärendet på utmätningsmannens yrkande behandlas i tingsrätten lägga fram alla sina påståenden och yrkanden som gäller föreläggandet och utdömandet av vitet. Av tidigare nämnda orsaker kan meddelandet om att ansökan om utdömande av vitet har gjorts alltid sändas till svaranden per post som vanligt brev enligt 3 kap. 27 § 1 mom. utsökningslagen.

Om utmätningsmannen beslutar att före-

lägga ett nytt vite och samtidigt yrka utdömande av ett tidigare vite, iakttas i fråga om hörande av svaranden och meddelande om vitesföreläggandet vad som stadgas i 1 mom. Utmätningssmannens beslut att förelägga ett nytt vite och att ansöka om utdömande av ett tidigare vite delges på ovan nämnt sätt bevisligen.

4 kap. Om utmätning

7 §. Enligt paragrafens 3 mom. skall från utmätningen även undantas ersättning för sveda och värk, lyte eller annat bestående men eller för sjukvårdskostnader, begravningskostnader eller andra kostnader som berör personskada.

I utsökningspraxis har det förekommit oklarhet om huruvida en ersättning för psykiskt lidande kan mätas ut. En sådan ersättning är dock vad ersättningsgrunden beträffar helt jämförbar med ersättningen för sveda och värk.

Justitieministeriet har i ett utlåtande till riksdagens biträdande justitieombudsman av den 18 november 1994 ansett att paragrafens 3 mom. bör tolkas så att en ersättning för psykiskt lidande inte mäts ut. Riksdagens biträdande justitieombudsman har i ett beslut av den 24 augusti 1995 (Dnr 1509/4/94) föreslagit för justitieministeriet att stadgandet i 3 mom. skall förtydligas så att ersättning för psykiskt lidande i det nämns som en sådan ersättning som inte får mätas ut.

Av nämnda anledning föreslås paragrafens 3 mom. bli ändrat så att ersättning för psykiskt lidande särskilt nämns som en sådan ersättning som inte får mätas ut.

14 §. Enligt 17 § i lagen om fartygsregister (211/27) som gällde till den 31 oktober 1993 kunde ett fartyg under byggnad under vissa förutsättningar interimistiskt införas i fartygsregistret. Ett sådant fartygsbygge såldes i samma ordning som ett i registret taget färdigt fartyg.

Enligt 3 § i den nya fartygsregisterlag som trädde i kraft den 1 november 1993 (512/93) kan ett fartyg som är under byggnad i Finland införas i ett register för fartyg under byggnad, som i lagen kallas fartygsbyggnadsregistret. Samtidigt har den tidigare lagen om fartygsregister fått ett nytt namn, den heter numera lagen om inteckning i fartyg, och enligt dess 23 § 5 mom. gäller vad som i lagen stadgas om registrerade fartyg

även i fartygsbyggnadsregistret införda fartygsbyggen.

För tydlighets skull föreslås till 4 kap. 14 § utsökningslagen bli fogat ett nytt 3 mom., enligt vilket vad som i utsökningslagen stadgas om registrerade fartyg även gäller i fartygsbyggnadsregistret införda fartygsbyggen. Utsökningsmannen skall exempelvis med stöd av 1 kap. 5 § 5 punkten utsökningslagen själv sälja även ett fartyg som antecknats i fartygsbyggnadsregistret.

22 §. Enligt nuvarande 3 mom. förfaller utmätningen två månader efter det att den dom har vunnit laga kraft i vilken det har bestämts att fordran skall betalas ur den egendom som utgör säkerhet för den. Denna tidsfrist har fört med sig svårigheter i utsökningspraxis, eftersom det inte i 4 kap. 22 § finns något stadgande om att domstolen också skall underrätta utmätningssmannen om den tidpunkt vid vilken domen eller treds-kodomen har vunnit laga kraft. Utmätningssmännen har varit tvungna att separat utreda frågan om domens laga kraft.

När det gäller en tredskodom har uppgiften om domens laga kraft inte i praktiken annan betydelse än att tidsfristen i stadgandet i fråga räknas från den. Försäljningen och övriga utsökningsåtgärder kan med stöd av 3 kap. 13 § 1 mom. slutföras oberoende av om tredskodomen har vunnit laga kraft eller inte, om inte den domstol som behandlar en återvinningstalan förbjuder eller avbryter verkställigheten. För andra domar än tredskodomar som gäller betalning gäller 3 kap. 7 § 1 mom. utsökningslagen, som frånsett vissa undantagsfall förbjuder försäljning av egendom som har mätts ut med stöd av en dom som saknar laga kraft, om inte gäldenären givit sitt samtycke.

Det har också förekommit oklarhet om vem som skall underrätta tingsrätten om att utmätningen eventuellt har återgått i det fall att tidsfristen på två månader ännu inte har löpt ut. Till denna del har praxis varierat.

Enligt 2 kap. 17 § 2 mom. utsökningslagen, som upphävdes i samband med under-rättsreformen, skulle överexekutor samtidigt som det genom ett s.k. hypotekslagsökningsbeslut fastställdes att en fordran skulle betalas ur fast egendom som utgjorde pant för den, bestämma att egendomen skulle anses utmätt för fordran och säljas i den ordning som stadgas om utmätt fast egendom. Enligt det nuvarande stadgandet bestämmer domstolen inte att fastigheten skall säljas, utan

borgenären skall inom utsatt tid ansöka om försäljning hos utmätningsmannen. Det anses inte nödvändigt att i det nuvarande stadgandet ta in ett stadgande om att domstolen skall bestämma om försäljning.

En del av de problem som det nuvarande stadgandet har föranlett kunde avhjälpas om man frångår tidsgränsen för begäran om försäljning av fastigheten. Då leder den dom i vilken det bestäms att fordran skall betalas ur den fasta egendom som utgör pant för den direkt med stöd av lag till utmätning, och denna förblir i kraft oberoende av om borgenären vidtar åtgärder för att få tillstånd en försäljning. Situationen påminner om en sådan utmätning som det ovan nämnda hypotekslagsökningsbeslutet ledde till. Trots att dessa lagsökningsbeslut innehöll ett förordnande om att fastigheten skulle säljas, vidtog inte utmätningsmannen på tjänstens vägnar åtgärder för att sälja fastigheten om inte borgenären begärde det.

En utmätning som pågår utan gräns kan dock inte anses vara tillfredsställande för gäldenären. I 4 kap. 30 § utsökningslagen, som gäller utmätningens rättsliga verkningar, begränsas kraftigt de rättigheter som ägaren annars har. En gäldenär har t.ex. inte rätt att till skada för borgenären överlåta eller pantsätta egendomen eller i övrigt förfoga över den. Enligt 16 kap. 6 § 3 punkten i den nya jordabalken (540/95) skall en in-teckningsansökan lämnas vilande om in-teckning annars kunde beviljas, men det i lagfarts- och in-teckningsregistret, innan in-teckningsansökan har blivit anhängig, har gjorts en anteckning om utmätning av fastigheten eller någon säkringsåtgärd som gäller den.

För att domstolarna inte skall behöva kontrollera när treskodomarna vinner laga kraft och utmätningsmannen inte särskilt skall behöva fråga om saken föreslås paragrafen bli ändrad så att man frångår systemet med att utmätningen förfaller efter en viss tid och återgår till att utmätningen separat måste återkallas. På grund av att utmätningen för gäldenären innebär sådana begränsningar som nämns ovan borde också gäldenären själv efter en viss tid ha en möjlighet att få utmätningen återkallad. Gäldenären eller fastighetens ägare, i de fall då egendomen svarar för en främmande skuld, kan enligt förslaget få utmätningen återkallad om sex månader har förflutit från det att domen vann laga kraft.

Tidsfristen för begäran om försäljning bör-

jar löpa från det att domen vinner laga kraft. Borgenären kan inte åläggas att begära försäljning före denna tidpunkt, eftersom det i 3 kap. 14 § 1 mom. stadgas att den som ansöker om verkställighet är skyldig att ersätta all skada i det fall att utmätningen eller annan verkställighet återkallas av den anledningen att den dom med stöd av vilken den har skett hävs eller ändras.

Om borgenären trots det ersättningsansvar som anges i 3 kap. 14 § 1 mom. begär försäljning innan den här i 1 mom. avsedda domen har vunnit laga kraft, skall utmätningsmannen vidta de verkställighetsåtgärder som enligt utsökningslagen kan utföras innan domen har vunnit laga kraft. Om det är frågan om en normal betalningsdom, skall utmätningsmannen enligt 3 kap. 7 § 1 mom. före försäljningen utreda att domen har vunnit laga kraft. En försäljning kan ske för att verkställa en dom i hovrätten, om inte högsta domstolen avbryter verkställigheten i enlighet med 3 kap. 13 § 2 mom. Men om utmätning enligt 4 kap. 22 § har skett på basis av en treskodom, behöver utmätningsmannen inte börja kontrollera om domen har vunnit laga kraft. Egendomen kan på det sätt som nämns ovan säljas i enlighet med 3 kap. 13 § 1 mom. och verkställigheten kan slutföras om inte den domstol som behandlar en återvinningstalan förbjuder eller avbryter verkställigheten.

Eftersom det i praktiken har förekommit ett sådant förfarande att borgenärerna har ansökt om försäljning inom de stadgade två månaderna, men samtidigt anhållit om uppskov med verkställigheten, har det ansetts nödvändigt att föreslå att tidsfristen förlängs till sex månader. Då får parterna efter det att domen har meddelats tillräckligt med tid att genom avtal sinsemellan försöka finna ett sätt att betala utan att egendomen behöver säljas på exekutiv väg.

Enligt 32 § 2 mom. utsökningsförordningen skall utmätt egendom säljas i så god tid att de influtna medlen kan redovisas för sökanden inom ett år från det att utsökningsärendet har inkommit till utmätningsmannen, om inte verkställigheten avbryts eller gäldenären visar att han av borgenären har fått betalningstid eller det i saken uppstår ett sådant dröjsmål som utmätningsmannen inte kan undvika. I den mening som här avses inkommer ett utsökningsärende till utmätningsmannen i och med att begäran om försäljning görs.

Oberoende av gäldenärens rätt att efter tidsfristen få utmätningen återkallad, har sökanden naturligtvis rätt att få utmätningen återkallad redan innan tidsfristen löpt ut, om han begär det av utmätningssmannen t.ex. i det fall att parterna har nått enighet om ett betalningsarrangemang. Också gäldenären har motsvarande rätt, om han t.ex. företar en utredning över att fordran har betalats. I vartdera fallet är det utmätningssmannen som skall återkalla utmätningen, inte borgenären eller gäldenären själv.

För borgenären är det viktigt att få veta att de rättsliga verkningar som begränsar ägarens rätt och som utmätningen har medfört har försvunnit av den anledningen att utmätningen har återkallats på begäran av gäldenären eller ägaren. Därför föreslås till 4 kap. 28 § 4 mom. utsökningsslagen bli fogat ett stadgande enligt vilket utmätningssmannen skall underrätta också borgenären om att utmätningen har återkallats.

Det är klart att borgenären skall ha rätt att på nytt ansöka om utmätning med stöd av den dom som här avses i 1 mom. I utsökningsspraxis har det visserligen förekommit ovisshet om huruvida det faktum att utmätningen enligt det nuvarande stadgandet förfaller på grund av att tidsfristen löper ut förhindrar ny utmätning av egendomen på basis av den dom som avses i 1 mom. med anledning av en ny ansökan. Ovissheten gäller framför allt de fall då fastighetens ägare ansvarar för fordran endast med fastighetens värde.

En dom och en tredsdom som har meddelats av domstol har s.k. negativ rättskraftsverkan. Det innebär att en talan som har avgjorts genom en dom som vunnit laga kraft inte längre på nytt får tas upp till prövning. Så länge fastigheten är kvar hos samma ägare förhindrar rättskraftsverkan att saken prövas på nytt. Eftersom det föreslagna stadgandet innebär att utmätningen inte längre förfaller på basis av lag och eftersom det måste anses klart att ny utmätning måste tillåtas på grund av den tidigare domens negativa rättskraft, har det inte ansetts nödvändigt att här ta in något uttryckligt stadgande om saken.

25 §. Enligt nuvarande 2 mom. kan överexekutor på borgenärens yrkande förordna en syssloman att ta hand om och förvalta egendomen, om det finns en risk att ägaren genom vanvård eller på annat sätt försämrar egendomen. Borgenären är dock skyldig att i

förskott betala kostnaderna för skötseln av egendomen.

Paragrafens 2 mom. föreslås nu bli ändrat så att utmätningssmannen i överexekutors ställe skall förordna en sådan syssloman som här avses. Enligt den föreslagna 1 kap. 5 § 8 punkten är detta en sak där utmätningssmannen har uteslutande behörighet. Innan ett förordnande ges skall utmätningssmannen ge ägaren tillfälle att bli hörd på lämpligt sätt, om det kan ske utan att verkställigheten störs. I fråga om det sistnämnda hänvisas till vad som sagts ovan i motiveringen till 3 kap. 4 § 1 mom.

28 §. Enligt nuvarande 4 mom. skall den fastighetsdomare som avses i 28 § 1 mom. (registreringsmyndigheten) underrättas ifall utmätningen upphävs eller återkallas eller förfaller med stöd av 4 kap. 22 § 3 mom.

Ovan i motiveringen till 4 kap. 22 § har det konstaterats att det också för borgenären är viktigt att få veta om ett återkallande av utmätningen har fört med sig att de begränsningar som utmätningen har inneburit i fråga om bl.a. överlåtande av egendom och förpantning inte längre gäller. Därför föreslås att om utmätningen upphävs eller återkallas på begäran av gäldenären eller fastighetens ägare efter det att sex månader har förflutit från det att domen vann laga kraft, skall utmätningssmannen underrätta också den borgenär vars fordran det har bestämts att skall betalas ur den fastighet som utgör säkerhet för den.

Det kan hända att en utmätning som bygger på 4 kap. 22 § 1 mom. måste återkallas t.ex. efter frivillig betalning eller försäljning redan innan tidsfristen på sex månader har löpt ut. Utmätningssmannen skall även i ett sådant fall återkalla utmätningen och underrätta registreringsmyndigheten om saken, när en utredning om saken inlämnas till honom.

Eftersom utmätningen enligt den ändring som föreslås i 4 kap. 22 § 3 mom. inte längre automatiskt förfaller när tidsfristen har löpt ut, behöver i 28 § 4 mom. inte längre nämnas förfallande.

5 kap. Om utmätt egendoms förvandlande i pengar

1 §. Enligt det nuvarande 2 mom. får en stadsfogde ge försäljningen av utmätt lös egendom i uppdrag åt en auktionsförvärfare som idkar auktionsverksamhet i en särskild

lokal. Vid försäljningen skall iaktas vad som stadgas i 5 kap. utsökningslagen. Om redovisningen av de medel som inflyter vid försäljningen stagas genom förordning.

Det förfarande som anges i 2 mom. är enligt tillgängliga uppgifter mycket sällsynt. I detta skede har det dock inte ansetts befogat att frångå förfarandet, eftersom stadgandena om försäljning av utmätt egendom helt skall förnyas inom en nära framtid.

Av ändring av 1 kap. utsökningslagen (197/96) har följt att häradsfogden fungerar som utmätningsman i stadsfogdens (och länsmannens) ställe. Därför föreslås att ordet stadsfogde i 2 mom. ersätts med ordet utmätningsman. Av den föreslagna ändringen följer att alla utmätningsmän kan förfara på det sätt som framgår av stadgandet.

Samtidigt föreslås att stadgandet i 2 mom. ändras så att försäljningen av egendom kan ges i uppdrag endast åt en pålitlig auktionsförrättare.

6 §. I denna paragraf stadgas om kungörelse och meddelande om auktion på lös egendom.

Enligt det 3 mom. som har fogats till paragrafen (197/96) skall utmätningsmannen underrätta gäldenären om kungörelse och meddelande om auktion på värdefull lös egendom. Detta kan ske per telefon eller per post som vanligt brev. Om gäldenärens telefonnummer eller adress inte är känd, behöver han inte underrättas.

Gäldenären kan äga värdefull lös egendom, t.ex. bostadsaktier, tillsammans med någon annan person. Då kan gäldenärens andel av egendomen säljas på exekutiv väg på auktion. För samägaren är det viktigt att han får kännedom om försäljningen och om han så önskar kan komma för att bevaka sitt intresse vid auktionen t.ex. genom att göra köpanbud.

Riksdagens justitieombudsman har i ett brev till justitieministeriet av den 19 juni 1995 (Dnr 1337/2/95) ansett att man för tydlighets skull borde överväga att i utsökningslagen ta in ett stadgande om att även samägaren av lös egendom skall underrättas om en exekutiv auktion.

Även om den som äger egendomen tillsammans med gäldenären vanligen självmtant skaffar sig information om auktionen på gäldenärens andel, föreslås av ovan nämnda orsaker att till paragrafen fogas ett nytt 4 mom., enligt vilket utmätningsmannen skall skicka meddelande om auktion på lös egen-

dom också till den som tillsammans med gäldenären äger den egendom som skall säljas, även om samägarens andel inte har mätts ut.

I motiveringen till paragrafens nuvarande 3 mom. utreds de frågor som gäller egendomens värde. Värdet bestäms på basis av den gemensamma egendomens hela värde, eftersom samägarens intresse förutsätter att meddelande ges oberoende av hur mycket av den värdefulla lösa egendomen som gäldenären äger.

20 §. I den nuvarande paragrafen hänvisas till den upphävda 2 kap. 17 § utsökningslagen. Om överexekutor har bestämt att en fordran skall betalas ur den fasta egendom som utgör säkerhet för fordran och att egendomen skall säljas, får utmätningsmannen inte kungöra auktionen på fastigheten innan det skuldebrev på vilket borgenären grundar sin fordran har inlämnats till auktionsförrättaren i original.

Tingsrättens dom har sedan den 1 december 1993 lett till utmätning av den fasta egendom som utgör säkerhet för fordran, med stöd av 4 kap. 22 § 1 mom. Enligt 3 mom. i samma paragraf måste borgenären separat av utmätningsmannen begära att egendomen skall säljas. Utmätningsmannen skall då i enlighet med 3 kap. 22 § 1 mom. kräva att få de skuldebrev som intecknats i fastigheten och från början av 1997 skall han även kräva att få pantbrevet enligt den nya jordabalken.

Av ovan nämnda orsaker kan denna paragraf upphävas.

21 §. Till nuvarande 5 kap. 21 § utsökningslagen har i samband med revidering av ändringssökandet vid utsökning fogats ett nytt 3 mom. (197/96), som träder i kraft den 1 december 1996. Enligt detta moment skall också gäldenären och fastighetens ägare få en sådan kallelse till partsförhandlingen och auktionen som nämns i 2 mom. I kallelsen skall därtill nämnas att eventuella anmärkningar mot de fordringar som har anmälts i enlighet med 5 kap. 24 § eller som framgår av handlingarna skall göras vid nämnda förhandling.

Den nuvarande 5 kap. 21 § utsökningslagen har i sin helhet ändrats från början av 1997, i samband med att den nya jordabalken stiftades. Därför kommer det 3 mom. som enligt föregående stycke har fogats till den nuvarande 5 kap. 21 § att vara i kraft bara tillfälligt till den 31 december 1996.

Enligt 5 kap. 21 § 2 mom. utsökningslagen, sådant det lyder efter att ha ändrats i samband med att jordabalken stiftades skall också fastighetens ägare och gäldenären underrättas om partsförhandlingen och auktionen. Stadgandet ersätter till dessa delar det ovan nämnda 3 mom. som tillfälligt fogats till den nuvarande 21 §, med undantag av det stadgande enligt vilket anmärkningar mot sådana fordringar som har anmälts i enlighet med 5 kap. 24 § eller som framgår av handlingarna skall göras vid förhandlingen.

Av denna anledning föreslås nu att till den i samband med jordabalken reviderade 5 kap. 21 § fogas ett nytt 3 mom. I momentet stadgas att eventuella anmärkningar mot fordringarna måste göras vid partsförhandlingen. Eftersom stadgandet inte ändras i sak, hänvisas i fråga om momentets detaljmotivering till motiveringen till det tidigare 3 mom.

Det 3 mom. som föreslås bli fogat till paragrafen träder enligt ikraftträdelsestadgandet i denna lag i kraft samtidigt som den nya jordabalken, den 1 januari 1997.

24 §. Av den orsak som nämns i motiveringen till 20 § föreslås att stadgandet i 1 mom. om auktionsförrättarens skyldighet att läsa upp det beslut genom vilket överexekutor har förklarat egendomen utmätt, ersätts med en skyldighet att läsa upp den dom som avses i 4 kap. 22 §.

Samtidigt föreslås att auktionsförrättaren skall läsa upp de i stadgandet nämnda handlingarna endast till behövliga delar. Till dessa delar motsvarar stadgandet nuvarande praxis.

6 kap. Om redovisning och fördelning av vad till följd av utmätning influtit

3 §. Enligt paragrafens nuvarande 1 mom. skall utmätningssmannen underrätta borgenärerna om att den i stadgandet avsedda förteckningen över fördelningen från en viss dag finns till påseende hos honom under den tid besvär över fördelningen enligt 9 kap. får anföras. Om den här avsedda besvärstiden stadgas i den nya 10 kap. 5 § utsökningslagen. Hänvisningsstadgandet här i 6 kap. 3 § 1 mom. föreslås bli ändrat så att det motsvarar de nya stadgandena om utsökningsbesvär.

12 §. Nuvarande 6 kap. 12 § utsökningslagen har i samband med revideringen av

ändringssökandet ändrats genom lag (197/96), som träder i kraft den 1 december 1996. Paragrafen har också ändrats i samband med den lag om ändring av utsökningslagen som gavs i samband med den nya jordabalken (551/95), och den träder i kraft vid ingången av 1997. Därför kommer paragrafen i den form den fick i samband med revideringen av ändringssökandet att vara i kraft bara till den 31 december 1996.

Eftersom man när jordabalken stiftades inte kunde beakta de behov av ändringar som uppkommer i samband med revideringen av ändringssökandet, föreslås att paragrafen åter en gång ändras helt från och med den 1 januari 1997. I 1 och 4 mom. i den föreslagna paragrafen har beaktats de ändringar som har att göra med reformen av jordabalken.

I början av 1 mom. stadgas precis som nu, att om utdelning ur lös eller fast egendom har beräknats för en stridig eller villkorlig fordran som avses i 5 kap. 31 §, skall utmätningssmannen avsätta utdelningen. För tydlighets skull konstateras att de avsatta medlen skall deponeras i enlighet med 17 §.

Dels till följd av ändringarna i samband med jordabalksreformen, dels i syfte att göra paragrafen tydligare föreslås här mera specificerat bli angivet hur länge medlen i olika situationer skall hållas avsatta (deponerade). Utdelningen på en villkorlig fordran skall hållas avsatt till dess villkoret har blivit uppfyllt. Utdelningen för en icke bevakad fordran skall hållas avsatt på det sätt som stadgas i 18 §. Enligt den sistnämnda paragrafen, som ändrats i samband med revideringen av ändringssökandet, förlorar borgenären sin utdelning två år efter det att auktionen har vunnit laga kraft, om han inte anmäler sig för att lägga fram fordringsbeviset och kräva att få sina pengar.

I borgenärsförteckningen antecknas med stöd av 5 kap. 31 § 2 mom. också en sådan pantfordran eller särskild rättighet som grundar sig på en anhängig in-teckningsansökan. Utdelningen för dem skall hållas avsatt till dess att frågan om borgenärens rätt har blivit slutgiltigt avgjord. Men om in-teckning har sökts först efter utmätningen och ansökan har lämnats vilande för den händelse att verkställigheten läggs ner, beaktas ansökan inte vid den exekutiva auktionen.

Stadgandena om hur länge utdelningen för en stridig fordran skall hållas avsatt ingår i 2 och 3 mom. i den föreslagna paragrafen.

Dessa moment motsvarar till sin ordalydelse och sitt sakinnehåll motsvarande stadganden som infördes i samband med revideringen av ändringssökandet. I båda momenten finns en hänvisning till 6 kap. 13 §, som helt har ändrats i samband med att den nya jordabalken stiftades. Med tanke på denna paragraf är ändringarna i 13 § dock närmast av språklig karaktär.

Stadganden om hur länge medel skall hållas avsatta och deponerade, och som kompletterar den nu aktuella 12 § samt 17 §, ingår i 6 kap. 24 § 4 mom. som nedan föreslås bli ändrat. Enligt dessa stadganden tillfaller medlen staten efter tio år, om det inte läggs fram en utredning om att grunden för avsättandet är i kraft. Om medel har avsatts för en obehövad fordran, förlorar borgenären sin fordran på ovan nämnt sätt redan efter två år, enligt den nya 18 §. Angående det sistnämnda fallet föreslås ett särskilt övergångsstadgande.

Paragrafens nya 4 mom. motsvarar det tillägg som i samband med reformen av jordabalken har gjorts till 12 § och enligt vilket dödandet av inteckningen inte påverkar borgenärens rätt till utdelning ur de avsatta medlen. En villkorlig, stridig eller obehövad inteckning som gäller en i borgenärsförteckningen upptagen fordran skall enligt det nya 51 § 2 mom. i 5 kap. dödas. Pantborgenärernas rättigheter hänförs sig därefter till de deponerade medlen. I andra än de ovan nämnda fallen kommer inteckningar i allmänhet inte längre sedan den nya jordabalken har trätt i kraft att dödas på grund av en exekutiv auktion, utan ett pantbrev som bygger på inteckningen överlämnas till köparen eller som säkerhet tillbaka till borgenären.

Dödandet av inteckningar har samband med möjligheterna för köparen vid en exekutiv auktion att ta över en fordran som ett avdrag från köpesumman. Köparen kan inte enligt nu gällande stadganden ta över en villkorlig eller stridig fordran eller en fordran som bygger på en anhängig inteckningsansökan. Till följd av de ändringar som i samband med reformen av jordabalken görs i 5 kap. 27 och 31 §§ får köparen inte heller ta över en fordran som har lämnats obehövad.

Enligt ikraftträdelsestadgandet i detta lagförslag skall den föreslagna 12 § träda i kraft den 1 januari 1997, samtidigt som den nya jordabalken.

19 §. Enligt nuvarande 6 kap. 19 § utsök-

ningslagen skall medel som i enlighet med 17 och 24 §§ i samma kapitel har deponerats i lantränteriet insättas mot ränta i en av överexekutor godkänd bankinrättning, om en part kräver det. Räntan tillfaller enligt paragrafen den till vilken det förordnas att medlen skall utbetalas.

Redan tidigare har 6 kap. 17 § ändrats så att utmätningsmannen inte längre deponerar medel i lantränteriet och att räntan på medlen tillfaller den till vilken medlen redovisas. I 6 kap. 24 § föreslås nu motsvarande ändring. Därmed kan 6 kap. 19 § upphävas.

24 §. I paragrafen föreslås att det på samma sätt som i den nuvarande 24 § stadgas om deponering av de vid utsökningen influtna medlen i det fall att medlen inte kan redovisas till borgenären, samt om den tid efter vilken de vid utsökningen influtna icke redovisade medel som finns hos utsökningsmyndigheterna skall tillfalla staten.

Enligt det nuvarande 1 mom. skall utmätningsmannen, om inte annat särskilt stadgas, hålla de influtna medlen tillgängliga för borgenärerna under fyra veckor från det att borgenären har rätt att lyfta medlen. Om inte borgenären lyfter pengarna inom denna tid, skall utmätningsmannen ofördröjligen deponera dem i lantränteriet. Utmätningsmannen skall redovisa de på detta sätt deponerade medlen till borgenären genom beviset över deponeringen. Utmätningsmannen skall också hålla ett fordringsbevis som skall återlämnas till borgenären tillgängligt för borgenären under fyra veckor och därefter deponera det i lantränteriet. Detta stadgande gäller bl.a. sådana medel som borgenären enligt 6 kap. 1 § 2 mom. har rätt att lyfta endast mot säkerhet, men för vilka han inte vill ställa säkerhet. Stadgandet kan tillämpas också på en borgenär vars redovisningsadress inte är känd. Efter det att den dom eller det beslut som ligger till grund för utmätningen har vunnit laga kraft eller när borgenären ställer säkerhet eller meddelar sin redovisningsadress, har medlen kunnat redovisas med hjälp av beviset över deponeringen.

Enligt nuvarande 2 mom. har borgenären, om han försummar att ta ut en betalning, inte rätt till ränta annat än i det fall att medlen har deponerats i en penninginrättning för att växa med ränta.

De pengar som borgenären får lyfta utan säkerhet eller utan att lägga fram fordringsbeviset i original, skall enligt det 3 mom. som år 1973 har fogats till 6 kap. 1 §

(389/73) ofördröjligen sändas till borgenären under den adress han har uppgivit eller inbetalas till den penninginrättning som han har anvisat. Om varken adressen eller penninginrättningen är känd eller om säkerhet skall ställas eller fordringsbeviset läggas fram, får borgenären avhämta medlen hos utmätningsmannen.

Om de influtna medlen inte kan sändas till borgenären skall utmätningsmannen enligt 34 § 3 mom. utsökningsförordningen inom två veckor från det att medlen har indrivits eller från det att biträdande utmätningsmannen har redovisat medlen till honom, skriftligen meddela borgenären de villkor som denne skall uppfylla för att kunna lyfta medlen och, om medlen inte lyfts, när de kommer att sändas till lantränteriet.

Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen skall utmätningsmannen, på samma sätt som för närvarande, hålla de vid utsökningen influtna medlen tillgängliga för borgenärerna under fyra veckor från det att borgenärerna har fått rätt att lyfta dem, om inte något annat stadgas. Stadgandet gäller närmast sådana medel i fråga om vilka det inte råder oklarhet om vem som har rätt att lyfta dem (om än eventuellt mot säkerhet). I fråga om deponering av sådana belopp eller utdelningar som har avsatts med stöd av 11 eller 12 § gäller dock 17 § i samma kapitel.

Om borgenären eller någon annan person till vilken medlen borde redovisas inte inom den nämnda tiden har lyft eller avhämtat medlen eller meddelat en redovisningsadress, och varken hans adress eller hans vistelseort är känd, skall utmätningsmannen enligt andra meningen i 1 mom. deponera medlen i ett kreditinstitut. Med kreditinstitut avses ett kreditinstitut enligt 2 § kreditinstitutslagen, och det är närmast depositionsbankerna som kommer i fråga. Penningbelopp som överstiger ett visst belopp som stadgas genom förordning (t.ex. mer än 5 000 mark) skall deponeras separat, och då tillfaller räntan den som sedermera får lyfta medlen. Annars kan medlen deponeras på ett konto för tjänstemedel eller på något annat lämpligt konto.

Om borgenären på egen förskyllan har försummat att lyfta medlen och utmätningsmannen har blivit tvungen att deponera dem utan ränta, är det klart att borgenären inte heller har rätt att få ränta av gäldenären. Denna princip måste anses vara så klar att det inte har ansetts nödvändigt att ta in nå-

got stadgande om saken i lagen.

När hindret för lyftande av medlen har undanröjts, dvs. när borgenären t.ex. är villig att ställa den säkerhet som krävs eller meddelar sin redovisningsadress, skall utmätningsmannen redovisa medlen.

Utmätningsmannen skall på ett tillförlitligt sätt uppehålla ett sådant fordringsbevis som skall återlämnas till borgenären. Vanligen förfogar utmätningsmannen över ett kassaskåp som är lämpligt för förvaringen. Inte heller fordringsbevis skall längre sändas till lantränteriet.

Det föreslagna förfarandet för förvaring, deponering och redovisning av medel kan anses vara tillräckligt säkert för att motverka missbruk och med tanke på parternas rättskydd. Genom förordning stadgas närmare om meddelanden till borgenären och om ordnande av betalningstrafiken med penningmedlen samt om bokföringen. Justitieministeriet har enligt 35 § utsökningsförordningen rätt att ge närmare anvisningar om saken.

Ett stadgande som motsvarar det nuvarande 2 mom. har som ovan nämnts föreslagits bli intaget i 1 mom., och till vissa delar har momentet ansetts vara onödigt. I det nya 2 mom. föreslås bli stadgat att vad som stadgas i 1 mom. också skall tillämpas på sådana till utmätningsmannen influtna medel som på grund av felaktiga anteckningar beträffande avsändaren eller ärendet inte har kunnat hänföras till något särskilt utsökningsärende eller återbetalas till avsändaren. Stadgandet motsvarar det förslag som tidigare utarbetats vid justitieministeriet (Justitieministeriets lagberedningsavdelnings publikation 2/1989).

Det föreslagna 2 mom. är tillämpligt i sådana fall då det t.ex. per post eller som bankgiro har kommit in penningförsändelser där anteckningarna om avsändarens namn och adress samt om syftet med betalningen är så otydliga att medlen inte kan användas för betalning av någon fordran som är föremål för utsökning och inte heller återbetalas till någon. Om den som har gjort inbetalningen senare anmäler sig eller man annars får reda på hans identitet eller syftet med inbetalningen, skall betalningen med eventuell depositionsränta användas för det nämnda syftet eller återbetalas till avsändaren. Med stöd av 4 mom. tillfaller medlen staten efter 10 år. Det föreslagna stadgandet i 6 kap. 25 § 2 mom. gäller också de medel som avses här: penningbelopp som är mindre än

ett genom förordning fastställt belopp upptas som inkomst för staten efter den fyra veckors period som nämns i 24 § 1 mom.

I 3 mom., som gäller räntan på ett belopp som betalats till en borgenär och som denne sedan måste återbetala, föreslås inga ändringar i detta sammanhang.

Enligt paragrafens nuvarande 4 mom. tillfaller de vid utmätningen influerna medlen staten, om de inte lyfts inom tio år efter det att medlen deponerades i lantränteriet. Om det inom den nämnda tiden visas att den dom eller det beslut som har legat till grund för verkställigheten har ändrats eller hävts eller inte har vunnit laga kraft, eller att det inte slutgiltigt har avgjorts vem som har bättre rätt till medlen, räknas alltid en ny tid på tio år från den dagen.

Utmätningssmannen kan med stöd av revideringen av ändringssökandet vid utsökning och det nu aktuella lagförslaget ha följande slag av medel separat deponerade i kreditinstitut eller förvarade på annat sätt som särskilt stadgas genom förordning:

1) medel som har beräknats för en stridig fordran, och som med stöd av 12 § 1 och 2 mom. har deponerats i enlighet med 17 §, då talan i verkställighetstvist har väckts,

2) medel som har beräknats för en villkorlig fordran, och som med stöd av 12 § 1 mom. har deponerats i enlighet med 17 §, då villkoret ännu inte har blivit uppfyllt eller har upphört att gälla,

3) medel som bygger på en anhängig ansökan om inteckning, och som med stöd av 12 § 1 mom. har deponerats i enlighet med 17 §, då frågan om inteckningen inte ännu har avgjorts med laga kraft, och

4) medel som avses här i 24 § 1 och 2 mom. och som gäldenären inte har lyft.

Om en utdelning har beräknats för en obekvärd fordran, kan utdelningen med stöd av 18 § lyftas av den borgenär som avses i 13 § två år efter det att auktionen har vunnit laga kraft. Av ordalydelsen i det aktuella stadgandet framgår att här inte avses dessa medel, vilka i och för sig har deponerats i enlighet med 17 §, utan utmätningssmannen fördelar dem på tjänstens vägnar.

Den tidsfrist som avses i momentet börjar löpa även om borgenären inte kan underrättas om de medel som influerats för hans räkning. Om medlen inte lyfts, löper tiden oberoende av om borgenären har rätt att lyfta medlen mot säkerhet eller utan sådan. När det gäller medel som har deponerats med

stöd av 17 § löper tiden oberoende av om medlen får lyftas ens mot säkerhet. Även då skall tidsfristen vid behov avbrytas särskilt.

Den tidsfrist på 10 år som nämns i 4 mom. kan enligt förslaget avbrytas på samma sätt som tidigare. T.ex. vilken som helst av parterna i en verkställighetstvist kan avbryta en preskribering.

Tidsfristerna i de föreslagna 1 och 4 mom. motsvarar till alla väsentliga delar tidsfristerna enligt den nuvarande utsökningslagen. Därmed kan de nya stadgandena utan någon övergångsperiod tillämpas på medel som finns hos utmätningssmannen när lagen träder i kraft. Om medlen redan har deponerats i lantränteriet skall de tidigare stadgandena tillämpas på dem, i enlighet med 2 § i lagförslaget angående övergångslagen.

25 §. Enligt paragrafens nuvarande 1 mom. behöver en överbetalning till utmätningssmannen som är mindre än det belopp om vilket stadgas genom förordning inte återbäras till betalaren. En sådan överbetalning inkomstförs hos staten. Till paragrafen föreslås nu bli fogat ett nytt 2 mom., enligt vilket vad som stadgas i 1 mom. också gäller medel som enligt 24 § 2 mom. inte kan redovisas till borgenären och inte heller återbäras till betalaren.

Enligt förslaget kan det genom förordning stadgas att om ett belopp som inte kan betalas till borgenären eller återbäras till någon annan person är mindre än det belopp om vilket stadgas i förordning, skall det efter den period på fyra veckor som nämns i 24 § 1 mom. inkomstföras hos staten.

Med stöd av den nuvarande 1 mom. kan man enligt 37 § 2 mom. utsökningsförordningen låta bli att återbära belopp som är mindre än 40 mark. Beloppet enligt det föreslagna 2 mom. kunde vara lika stort.

Det föreslagna stadgandet kan så snart lagen har trätt i kraft tillämpas på medel som finns hos utmätningssmannen. Eftersom det är frågan om mycket små penningssummor, har det inte ansetts att det behövs något särskilt övergångsstadgande.

7 kap. Om verkställighet av beslut om säkringsåtgärder

5 §. I paragrafens nuvarande 2 mom. hänvisas till 6 kap. 19 §, vilken föreslås bli upphävd. Därför föreslås 7 kap. 5 § 2 mom. bli ändrat så att utmätningssmannen på begä-

ran av sökanden eller svaranden kan depone-
ra pengar som har belagts med kvarstad se-
parat i ett kreditinstitut. Eventuell ränta på
depositionen tillfaller den till vilken pengar-
na betalas ut.

8 kap. Om kostnad i utsökningsmål

1 §. I denna paragraf stadgas om parternas
kostnader i lagsökningsmål som behandlas
av överexekutor. Men 2 kap. som gällde lag-
sökning har upphävts den 1 december 1993.
När den föreslagna lagen träder i kraft finns
det knappast anhängiga lagsökningsmål vid
länsstyrelserna. Om sådana trots allt finns,
slutbehandlas ärendet vid länsstyrelsen i en-
lighet med 2 § i den nu föreslagna över-
gångslagen, med tillämpning av de tidigare
stadgandena.

Den nuvarande 8 kap. 1 § utsökningsla-
gen, som gäller överexekutor, kan på ovan
nämnda grunder upphävas.

2 §. I denna paragraf stadgas om parternas
rätt att hos överexekutor få ersättning för
sina partskostnader i andra ärenden än de
som avses i 1 §. Paragrafen tillämpas bl.a.
på besvärärenden inom utsökningen och på
verkställighetsärenden i samband med beslut
som gäller vårdnad om barn och umgänges-
rätt. Med stöd av 2 § i lagförslaget angående
övergångslagen tillämpas stadgandet på
ärenden som när denna lag träder i kraft är
anhängiga hos överexekutor samt på sådana
besvärärenden vid utsökning som blir an-
hängiga efter det att denna lag har trätt i
kraft och som tidigare har skötts av överexe-
kutor men som därefter behandlas i länssty-
relsen. Därför kan även denna paragraf upp-
håvas i och med att överexekutor upphör med
sin verksamhet.

4 §. Partskostnaderna för den som har an-
sökt om verkställighet ersätts inte i samband
med verkställighet som utförs av utmät-
ningsmannen, och i denna princip förslås i
detta sammanhang inga ändringar. De egent-
liga utsökningskostnaderna kan utmätnings-
mannen med stöd av nuvarande 8 kap. 3 och
3 a §§ uppbära av den betalningsskyldige
om verkställigheten gäller betalningsskyldig-
het, och dessa kostnader betalas först ur för-
säljningspriset.

Enligt den nuvarande 4 § skall utmätnings-
mannen på tjänstens vägnar av svaranden
uppbära utsökningskostnaderna vid verkstäl-
lighet av en dom som gäller överlåtande av
viss lös egendom, överlåtande av fastighet,

vräkning och ett bemyndigande att låta ut-
föra någonting. Utmätningssmannen faststäl-
ler kostnadernas belopp och indriver dem
hos svaranden utan särskilt utsökningsgrund.

I samtliga fall utom de som nämns i 8
kap. 3 och 4 §§ förfar man med stöd av nu-
varande 8 kap. 5 § 1 mom. så att sökanden
skall be överexekutor fastställa beloppet av
de kostnader som svaranden skall betala,
eller, om ärendet ännu är anhängigt i dom-
stol, så att begäran görs till domstolen.
Överexekutors eller domstolens beslut utgör
en utsökningsgrund med stöd av vilken kost-
naderna kan drivas in i utsökningsväg.

I praktiken är det mycket sällan som för-
farandet enligt 8 kap. 5 § 1 mom. utsök-
ningslagen behöver tillgripas. I den juridiska
litteraturen nämns som ett exempel tvångs-
indrivning av kostnaderna för verkställighet
av en förbudsdom.

När överexekutor nu upphör med sin verk-
samhet föreslås att 8 kap. 4 och 5 §§ sam-
manslås. Enligt det föreslagna 4 § 1 mom.
är svaranden skyldig att betala också kost-
naderna för verkställigheten av andra domar
än sådana som avses i 3 §, och utmätnings-
mannen skall när han verkställer domen dri-
va in kostnaderna av svaranden.

Utmätningssmannen har enligt förslaget rätt
att besluta om kostnadernas belopp. Han
skall driva in kostnaderna på tjänstens väg-
nar också i de fall som avses i nuvarande 8
kap. 5 § 1 mom. Innan kostnaderna söks ut
skall utmätningsmannen dock vid behov se-
parat höra svaranden om kostnadernas be-
lopp. Detta kan behövas t.ex. om kostnader-
na blir mycket höga eller är oklara eller om
det finns någon annan omständighet som
kräver särskild prövning. I oklara fall skall
utmätningssmannens beslut om kostnaderna
vara tillräckligt motiverat.

Om ersättande av kostnaderna för verkstäl-
lighet av en säkringsåtgärd stadgas särskilt i
7 kap. 10 § rättegångsbalken, enligt vilken
det i första hand är den som har ansökt om
åtgärden som svarar för kostnaderna för
verkställigheten av säkringsåtgärden. Vem
som slutligen ansvarar för kostnaderna av-
görs i samband med behandlingen av huvud-
saken. Ett hänvisningsstadgande som gäller
säkringsåtgärder föreslås här bli intaget i
slutet av 1 mom.

Enligt 2 mom. kan frågan om ersättandet
av de kostnader som avses i paragrafen föras
till domstol för avgörande i enlighet med 9
kap. 6—13 §§. Utmätningssmannen kan ge

en part en anvisning om väckande av talan i verkställighetstvist vid domstol, och talan kan väckas också utan anvisning av utmätningsmannen. När verkställighetstvisten är avgjord, skall utmätningsmannen i enlighet med 9 kap. 12 § 1 mom. lägga avgörandet om utsökningskostnadernas belopp till grund för verkställigheten.

5 §. När stadgandena i nuvarande 4 och 5 §§ slås samman på det sätt som framgår av motiveringen till 4 §, kan 5 § upphävas. Om överexekutor har bestämt om kostnaderna innan denna lag träder i kraft eller om länsstyrelsen bestämmer om dem med stöd av 2 § övergångslagen, skall beslutet efter det att denna lag har trätt i kraft verkställas på samma sätt som ett tidigare motsvarande beslut av överexekutor.

6 §. I samband med verkställighet drivs utsökningskostnaderna i allmänhet in på tjänstens vägnar. Om den utmäta egendomen säljs, kan kostnaderna först tas ur köpesumman. En del av utsökningskostnaderna är sådana att de skall betalas redan före auktionen (kungörelse). Därför har utmätningsmannen enligt nuvarande 8 kap. 6 § utsökningslagen rätt att enligt prövning kräva att sökanden betalar ersättning för verkställighetskostnaderna i förskott. Om verkställigheten gäller en dom med laga kraft som avser betalningsskyldighet, är rätten att av sökanden kräva ersättning i förskott begränsad. Ersättning kan uppbäras i förskott bara i vissa fall som nämns i utsökningslagen, och till vilka det uttryckligen hänvisas i 6 §.

Eftersom hänvisningarna i 6 § är föråldrade, föreslås paragrafen bli ändrad. Samtidigt moderniseras den föråldrade språkdräkten utan ändringar i sak.

Den nuvarande 18 § (1016/85 och 773/88) i 4 kap. innehåller inget stadgande om ersättning i förskott för kostnader. Hänvisningen till denna paragraf kan därför slopas.

Den nuvarande 3 § (1066/91) i 7 kap. innehåller ingen hänvisning till 4 kap. 25 § 2 mom. som gäller syssломän. Med stöd av 7 kap. 3 § 1 mom. rättegångsbalken kan domstolen nu i samband med ett beslut om säkringsåtgärder bestämma att egendom skall överlämnas i en syssломans besittning, även om också överexekutor kan ha denna rätt i samband med verkställigheten av en säkringsåtgärd. Av ovan nämnda orsak kan dock hänvisningen till 7 kap. 3 mom. utsökningslagen slopas ur 8 kap. 6 §.

Med stöd av 7 kap. 10 § utsökningslagen

kan förskott i vissa fall avkrävas av den som ansöker om en säkringsåtgärd. Utmätningssmannen kan vid verkställigheten av en betalningsdom som har vunnit laga kraft besluta om säkringsåtgärder med stöd av 7 kap. 11 a § utsökningslagen. Därför föreslås att det i paragrafen tas in en hänvisning till nämnda 7 kap. 10 §.

7 §. Paragrafen gäller tvångsindrivning av kostnaderna för verkställighet av en fullgörelsedom av svaranden. Överexekutor kan på ansökan bestämma att skäliga verkställighetskostnader skall mätas ut hos svaranden i förskott, antingen på en gång eller i rater allteftersom verkställigheten framskrider. Till ansökan skall fogas en kostnadsberäkning som uppgjorts av en sakkunnig eller annars trovärdig person.

Om sökanden har rätt att utföra eller låta utföra någonting på svarandens bekostnad och yrkar att denna skall åläggas att betala kostnaderna för verkställigheten i förskott, har utmätningsmannen enligt den föreslagna 8 kap. 7 § rätt att i överexekutors ställe bestämma att skäliga kostnader skall uppbäras hos svaranden i förskott, antingen på en gång eller allt eftersom verkställigheten framskrider. Verksställighetskostnaderna kan mätas ut om utmätningsmannen så bestämmer. Stadgandet kan tillämpas oberoende av om bemyndigandet att utföra eller låta utföra någonting har givits i en dom eller genom utmätningsmannens beslut med stöd av det föreslagna 3 kap. 4 § 2 mom.

Innan förordnandet ges skall sökanden på samma sätt som enligt den nuvarande 7 § lägga fram en tillförlitlig kostnadsberäkning för utmätningsmannen. Utmätningssmannen skall också ge svaranden tillfälle att på lämpligt sätt bli hörd beträffande kostnadsberäkningen, om det inte märkbart försvårar verkställigheten. Hur svaranden skall höras anges inte, utan detta kan ske formfritt, t.ex. per telefon. I utmätningsmannens beslut beträffande förskottsbetalning ingår sådan prövning att svaranden oftast skall ges tillfälle att uttala sig om kostnadsberäkningen. Om det är frågan om ett hot om tvångsutförande som utmätningsmannen har förelagt, kan svaranden höras om förskottsbetalningen samtidigt som han hörs om själva hotet om tvångsutförande.

Utmätningssmannen kan endast bestämma att skäliga kostnader skall uppbäras i förskott. Beloppet av de kostnader som skall uppbäras i förskott skall därmed vara sådant

att svaranden inte behöver betala för stora kostnader. Men om så har skett har utmätningsmannen rätt att av sökanden återkräva den överskjutande delen av ett förskott som svaranden har betalat till för stort belopp.

Sökanden är skyldig att efter slutförd verkställighet för utmätningsmannen lägga fram en utredning över de uppkomna kostnaderna, för att det skall kunna konstateras att alltför stora kostnader inte har uppburits hos svaranden. Om sökanden underlåter att lägga fram en sådan utredning, kan utmätningsmannen återkräva alla de i förskott betalade kostnaderna. När verkställigheten är slutförd kan utmätningsmannen av svaranden uppbära de ännu inte indrivna kostnaderna med stöd av den föreslagna 8 kap. 4 §.

Ett beslut som utmätningsmannen har fattat med stöd av 7 § kan överklagas. Kostnaderna för verkställighet av en fullgörelse kan i enlighet med det föreslagna 8 kap. 4 § 2 mom. också bli föremål för en verkställighetstvist, antingen på anvisning av utmätningsmannen eller genom att en part väcker talan utan anvisning. Parternas rättskydd kräver inte att utmätningsmannen skall ha en möjlighet att ge en anvisning om verkställighetstvist i fråga om de kostnader som i förskott skall betalas med anledning av en fullgörelse. I oklara fall eller i fråga om oklara kostnader är det knappast befogat att bestämma att ersättning skall betalas i förskott. Om saken på grund av talan som sökanden eller svaranden har väckt utan anvisning är anhängig som en verkställighetstvist i domstol, kan domstolen bestämma att verkställigheten (för kostnadernas del) skall avbrytas och också besluta om beloppet av de kostnader som skall betalas i förskott.

Ikraftträdelsestadgande. Av den anledning som nämns i den allmänna motiveringen förslås det att lagen träder i kraft den 1 december 1996. Dock skall 5 kap. 21 § 3 mom. och 6 kap. 12 §, av de orsaker som nämns i motiveringen till stadgandena, träda i kraft samtidigt som den nya jordabalken, dvs. den 1 januari 1997. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag. Övergångsstadgandena ingår i den separata proposition med förslag till lag om övergångsstadganden för reformen angående utsökningsmyndigheterna och ändringssökande i utsökningsärenden samt indragande av överexekutor som överläts till riksdagen samtidigt som denna proposition.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

1.2. Lagen om deponering av pengar, värdepapper, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet

Depositioner enligt deponeringslagen skall enligt förslaget göras hos länsstyrelsen i stället för hos överexekutor. Därför har i 1 § 1 och 3 mom., 2 § 1 mom., 3 och 4 §§, 6 § 1 mom. och 7 § ordet överexekutor ersatts med ordet länsstyrelse. Samtidigt har språkdräkten i viss mån moderniserats utan ändringar i sak.

Enligt nuvarande 6 § 1 mom. deponeringslagen skall pengar som har nedsatts i förvar hos överexekutor göras räntebärande genom insättning i bankinrättning, om de inte har lyfts inom 14 dagar från deponeringen. Eftersom det är befogat att medlen deponeras i ett kreditinstitut så snabbt som möjligt, föreslås stadgandet bli ändrat till denna del. Enligt det föreslagna 6 § 1 mom. skall medel som har deponerats hos länsstyrelsen utan dröjsmål deponeras i ett kreditinstitut. En part kan alltid lyfta medlen med ett intyg utfärdat av länsstyrelsen och deponeringen i kreditinstitutet innebär ingen olägenhet för honom. Därtill föreslås i momentet särskilt bli stadgat att räntan på de i kreditinstitutet deponerade medlen tillfaller den som får lyfta depositionen.

Ur 7 § 1 och 2 mom. har det föräldrade uttrycket "natt och år" slopats. Den tidsfrist som här avses räknas i enlighet med lagen om beräkning av laga tid (150/30).

Ikraftträdelsestadgande. Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 december 1996.

Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag. Sådana deponeringsärenden enligt deponeringslagen som är anhängiga hos överexekutor när lagen träder i kraft slutbehandlas enligt 2 § 2 mom. 1 punkten och 3 mom. i förslaget till övergångslag av länsstyrelsen, i enlighet med de tidigare stadgandena.

Om det i någon annan lag eller i förordning stadgas om deponering enligt deponeringslagen eller hänvisas till eller i övrigt avses ett stadgande som har ersatts med ett stadgande som ingår i denna lag, skall deponeringen efter det att lagen har trätt i kraft göras hos länsstyrelsen i enlighet med denna lag. Som exempel på sådana stadganden kan

nämnas bl.a. 56 § lagen om placeringsfonder (480/87), 14 kap. 9 § lagen om aktiebolag, 5 kap. 7 § lagen om öppna bolag och kommanditbolag, 156 c § lagen om andelslag, 41 § andelsbankslagen, 83 § sparbankslagen (1270/90) samt 10 § lagen om näringsidkars rätt att sälja saker som inte har avhållits. Till deponeringslagen hänvisas också i 2 kap. 17 § lagen om skuldebrev och i 6 kap. 42 § växellagen. De depositioner som förutsatts i alla dessa stadganden skall enligt det föreslagna ikraftträdelsestadgandet göras hos länsstyrelsen efter det att lagen har trätt i kraft.

Enligt 11 § lagen om begränsning av avstyckad lägenhets ansvar för inteckning har den avstyckade lägenhetens ägare rätt att hos överexekutor deponera det belopp till vilket den avstyckade lägenhetens ansvar är begränsat, när en fordran som är intecknad i stamfastigheten söks ur den avstyckade lägenheten. Lagen har tillämpats mycket sällan, och i och med att den nya jordabalken träder i kraft blir dess betydelse ännu mindre än förut. I detta stadgande, som inte kan anses utgöra en hänvisning till deponeringslagen, föreslås inga ändringar i samband med att överexekutor dras in. En deposition skall med stöd av 2 § 2 mom. 3 punkten i den föreslagna övergångslagen göras hos länsstyrelsen efter det att denna lag har trätt i kraft.

Exempelvis i 243 § lagen om skifte samt 7 och 41 §§ lagen om skifte inom planlägningsområde ingår stadganden om att vissa inlösningspris och ersättningar enligt lagarna i fråga skall deponeras hos länsstyrelsen. Båda de nyss nämnda lagarna upphävs genom fastighetsbildningslagen som träder i kraft den 1 januari 1997 och där det i 205 och 206 §§ stadgas om deponering av ersättningar enligt nämnda lag hos länsstyrelsen och om fördelning och utbetalning av de deponerade medlen.

1.3. Lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter

I 52, 68, 79 och 94 §§ inlösningslagen ingår stadganden om överexekutor, och de gäller deponering och fördelning av inlösningsersättningar.

En inlösningsersättning skall enligt 48 § inlösningslagen deponeras om det när ersättningen bestäms inte är känt vem ersättningen skall tillfalla. När en fastighet inlöses helt

och hållet skall den för fastigheten utgående ersättningen för föremål i ett för allt bestämmas att deponeras enligt 49 § 1 mom. inlösningslagen. En i lagen avsedd ersättning för föremål eller en ersättning för men kan enligt 49 § 2 och 3 mom. också deponeras i syfte att skydda panträttsinnehavarens ställning.

I 52 § 1 mom. inlösningslagen stadgas att om ersättningen har bestämts att deponeras, skall den betalas till överexekutor på den ort där fastigheten är belägen. Beträffande rätten att betala en ersättning genom deponering och lyftande av en deponerad ersättning gäller enligt 52 § 2 mom. och 70 § inlösningslagen "därjämte" eller "i tillämpliga delar" vad som stadgas i deponeringslagen.

Överexekutor skall enligt 68 § inlösningslagen underrätta rättsinnehavarna om deponeringen och fördela ersättningen i enlighet med utsökningslagen mellan dem som har framsänt yrkanden, eller, om fördelning inte har yrkats, betala medlen till ersättningstagaren. När överexekutors meddelande om fördelning av ersättningen har inkommit till tingsrättsdomaren i fråga skall denna enligt 79 § 2 mom. vidta åtgärder för att göra behövliga anteckningar i teckningsregistret. Överexekutors beslut i ett sådant ärende som avses i inlösningslagen kan med stöd av 94 § överklagas hos hovrätten i den ordning som stadgas i det nuvarande 10 kap. utsökningslagen.

Eftersom 94 § inlösningslagen i varje händelse måste upphävas för att oklarheter beträffande ändringssökandet skall kunna undvikas, föreslås det att 52, 68 och 79 §§ inlösningslagen samtidigt ändras så att ordet överexekutor ersätts med ordet länsstyrelse.

Eftersom det i teckningsärenden inte längre förs något särskilt protokoll över teckningsärenden och det inte finns någon teckningshandling, utan ärendena avgörs enligt 7 § 1 mom. lagen om lagfarts- och teckningsregister (353/87) så att avgörandet antecknas i lagfarts- och teckningsregistret, föreslås det att motsvarande justering också görs i 79 § 2 mom. inlösningslagen. Genom en lag som givits i samband med att den nya jordabalken stiftades, och som träder i kraft den 1 januari 1997, har 7 § lagen om lagfarts- och teckningsregistret (547/95) upphävts. Ett stadgande om avgörande av inskrivningsärenden, vilket motsvarar det tidigare, ingår i 6 kap. 9 § jordabalken.

Ändring i de beslut av länsstyrelsen som kan överklagas och som gäller deponering eller fördelning av inlösningsersättning skall efter det att 94 § har upphävts sökas i enlighet med de allmänna stadgandena om länsstyrelsen.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag. De ärenden som är anhängiga hos överexekutor när lagen träder i kraft behandlas enligt 2 § 2 mom. 1 punkten och 3 mom. i den föreslagna övergångslagen vid länsstyrelsen i enlighet med tidigare stadganden.

Exempelvis i 137 c § byggnadslagen, 4 § forsskyddslagen (35/87), 9 § lagen om fornminnen (295/63), 12 § byggnadsskyddslagen (60/85), 7 § lagen om rätt att förvärva jord och skogsbruksmark (391/78), 8 § marktäktslagen (555/81) och 4 § lagen om skyddsskogar (196/22) hänvisas till förfarandet enligt inlösningslagen. En ersättning som betalas enligt 72 § om allmänna vägar (243/54) skall deponeras hos länsstyrelsen, och när det deponerade beloppet fördelas och betalas ut iaktas i tillämpliga delar stadgandena i inlösningslagen. Också i samband med inlösningsförfarandet enligt dessa lagar tillämpas inlösningslagens nya stadganden på deponeringar som görs efter det att den föreslagna lagen har trätt i kraft.

1.4. Vattenlagen

Enligt 11 kap. 15 § 1 mom. vattenlagen skall en ersättning som betalas för överlåtelse av ett område, för nyttjanderätt eller för någon annan åtgärd, i det fall att egendomen utgör pant, deponeras hos överexekutor och fördelas på det sätt som stadgas om köpesumman för utmätt egendom. Enligt förslaget skall ersättningen deponeras hos länsstyrelsen, som skall fördela de deponerade medlen.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag. De depositionsärenden som är anhängiga när lagen träder i kraft slutbehandlas med stöd av 2 § 2 mom. 1 punkten och 3 mom. i den föreslagna övergångslagen i enlighet med tidigare stadganden. Ärenden som blir anhängiga efter det att lagen har trätt i kraft behandlas i enlighet med stadgandena om länsstyrelsen, om inte annat stadgas särskilt någon annanstans.

1.5. Lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt

Enligt nuvarande 17 § 2 mom. lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt (451/88) skall den ersättning som vid regleringen bestämts tillfalla ägaren jämte ränta deponeras hos överexekutor, om fastighetens värde till följd av ägoregleringsåtgärden sjunker så att fastigheten inte längre utgör full säkerhet för de fordringar som den utgjorde pant för innan ägoregleringen verkställdes. Innehavaren av panträtten har samma rätt till den deponerade ersättningen som han haft i fastigheten. Om inte den överlåtande fastighetens ägare kan visa att han har erhållit alla panträttinnehavares samtycke till att lyfta den deponerade ersättningen, skall överexekutor fördela medlen i enlighet med vad utsökningslagen stadgar om fördelning av köpesumman för fast egendom.

Enligt förslaget skall ersättningen jämte ränta deponeras hos länsstyrelsen och länsstyrelsen fördelar medlen.

I lagförslaget ingår motsvarande ikraftträdelse- och övergångsstadganden som i den lag för vilken det redogörs ovan i avsnitt 1.4.

1.6. Jordlegolagen

Om en tomtlegorätt på grund av inteckning utgör säkerhet för en fordran eller någon annan rättighet, kan sådan lösen eller ersättning som avses i jordlegolagen enligt lagens 41 § betalas till legotagaren endast i det fall att han har ställt en av inteckningshavaren godkänd säkerhet eller att inteckningshavaren har lämnat sitt samtycke till betalningen. I annat fall skall lösen eller ersättningen deponeras hos överexekutor, som lagligen skall fördela beloppet. Enligt förslaget skall även detta slag av deponering göras hos länsstyrelsen, som skall fördela medlen.

I lagförslaget ingår motsvarande ikraftträdelse- och övergångsstadganden som i den lag för vilken det redogörs ovan i avsnitt 1.4.

1.7. Lagen om fornminnen

I 7 § 3 mom. lagen om fornminnen ingår ett stadgande om deponering av en sådan ersättning som avses i 1 och 2 mom. i samma paragraf. Stadgandet är av samma typ

som 11 kap. 15 § 1 mom. vattenlagen och 41 § jordlegolagen. Stadgandet anger att om den fastighet på vilken skyddsområdet är beläget utgör pant för en fordran eller en rätt att uppbära en återkommande inkomst i pengar eller varor, skall ersättningen deponeras hos överexekutor och fördelas på det sätt som stadgas för köpesumman för utmätt egendom. Enligt förslaget skall även detta slag av deponering göras hos länsstyrelsen, som skall fördela medlen.

I lagförslaget ingår motsvarande ikraftträdelse- och övergångsstadganden som i den lag för vilken det redogörs ovan i avsnitt 1.4.

1.8. Lagen om samverkan mellan finska och utländska myndigheter vid rättegång samt om verkställighet i vissa fall av utländsk domstols beslut

I lagen om samverkan har 17 och 18 §§ senast ändrats 1988. Ändringarna hade att göra med att den i Haag ingångna konventionen om internationell rättshjälp (FördrS 47/88), nedan 1980 års *rättshjälpskonvention*, trädde i kraft.

Enligt artikel 15 i 1980 års rättshjälpskonvention skall ett beslut om rättegångskostnader som har meddelats i en av de fördragslutande staterna mot den som har befriats från att ställa borgen eller annan säkerhet eller att deponera medel, på ansökan av den som är berättigad till ersättningen kostnadsfritt göras verkställbart i en annan fördragslutande stat (s.k. exekvaturförfarande). Den centrala myndighet som avses i artikel 16 är i Finland justitieministeriet, som har till uppgift att ta emot ansökningar om verkställighet och att med anledning av ansökningarna vidta åtgärder för att få ett definitivt beslut. Ansökningarna kan dock lämnas också direkt till den myndighet som beslutar om verkställbarheten, och staten kan sända ansökan också på diplomatisk väg, om det inte med den främmande staten finns avtal om ett förfarande med centrala myndigheter (1980 års rättshjälpskonvention). Enligt artikel 17 fattas avgörande med anledning av ansökan utan att parterna hörs. Den behöriga myndigheten undersöker bara att de behövliga handlingarna har inlämnats.

De nu aktuella 17 och 18 §§ lagen om samverkan motsvarar bestämmelserna i 1980 års rättshjälpskonvention.

Enligt 17 § 1 mom. lagen om samverkan

skall begäran om verkställighet av utländsk domstols beslut som gäller skyldighet att betala rättegångskostnader och som avses i 16 § göras hos överexekutor. Enligt den sistnämnda paragrafen har republikens president, efter avtal med främmande stat och under förutsättning av ömsesidighet, rätt att förordna att ett beslut av en utländsk domstol, genom vilket kändanden eller en mellankommande part har ålagts att betala rättegångskostnader, skall verkställas i Finland. I 17 § 2 mom. stadgas om de handlingar som nämns i första stycket i artikel 17 i konventionen och som skall fogas till ansökan, och med stöd av paragrafens 3 mom. kan överexekutor bevilja undantag från kravet att handlingar som inte är skrivna på finska eller svenska skall vara översatta till någotdera av dessa språk.

I 18 § lagen om samverkan ingår vissa stadganden om förfarandet. Enligt 1 mom. skall överexekutor avgöra ärendet utan att höra parterna och, om förutsättningarna enligt 17 § uppfylls, bestämma att beslutet skall verkställas. Med stöd av 2 mom. kan överexekutor fastställa kostnaden för översättningen av beslutet och bestyrkandet av översättningens riktighet och bestämma att också de skall utsökas. Enligt 3 mom. uppbärs ingen avgift för behandlingen av ärendet eller för en expedition som ges i det.

Enligt förslaget är det tingsrätten som skall besluta om en utländsk domstols beslut beträffande rättegångskostnader är verkställbart. I lagen om samverkan görs i 17 § 1 och 3 mom. samt i 18 § 1 och 2 mom. utom vissa smärre språkliga justeringar endast de ändringar som föranleds av utbytet av myndighet. På inlämnandet av ansökan och avgörandet i tingsrätten tillämpas de nuvarande stadgandena i lagen om samverkan och som iaktas i förfarandet med överexekutor. Med stöd av 18 § 3 mom. uppbärs ingen avgift för behandlingen i tingsrätten eller för den expedition som ges i ärendet. Ett motsvarande stadgande ingår också i 7 § 1 mom. 5 punkten lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer.

I 1980 års rättshjälpskonvention och i lagen om samverkan finns inga särskilda stadganden om vilken överexekutor som är behörig att behandla ansökan. Överexekutors behörighet att besluta om saken har avgjorts med stöd av 3 kap. 21 § 1 mom. utsökningslagen, som gäller utsökningsmyndig-

hetens behörighet. I första hand skall verkställighet sökas hos överexekutor på den ort där sökandens motpart bor eller har hemvist.

Eftersom det enligt förslaget är tingsrätten som skall besluta om verkställbarheten, föreslås det att till lagens 18 § fogas ett nytt 4 mom. enligt vilket ansökan om verkställighet behandlas av tingsrätten på den ort inom vars domkrets verkställigheten kan ske. Tingsrättens behörighet avgörs med stöd av 3 kap. 21 § 1 mom. utsökningslagen. Om verkställighet enligt utsökningslagen kan ske inom tingsrättens domkrets, är tingsrätten behörig att besluta i ärendet. Eftersom ansökan vanligen kommer till tingsrätten via justitieministeriet som är central myndighet, kan man myndigheterna emellan smidigt komma överens om att ansökan tas tillbaka och sänds till den rätta tingsrätten, om ansökan av någon anledning har kommit till en tingsrätt som saknar behörighet.

Vid behandlingen i tingsrätten skall enligt det föreslagna 4 mom. i tillämpliga delar iakttas vad som stadgas i lagen om behandling av ansökningsärenden vid allmän under rätt, om inte annat stadgas i lagen om samverkan eller i avtal med främmande stat - närmast 1980 års rättshjälpskonvention. Med avvikelse från stadgandena i lagen om ansökningsärenden skall ett ärende t.ex. med stöd av 18 § 1 mom. lagen om samverkan avgöras i kansli genom skriftligt förfarande utan att motparten hörs, om ansökan har gjorts i enlighet med 17 § lagen om samverkan.

Även om beslutet i regel meddelas i kansli utan att motparten hörs, har motparten rätt att söka ändring i beslutet. Tingsrätten är inte enligt 16 § lagen om ansökningsärenden skyldig att underrätta motparten om avgörandet. Därför måste det stadgas särskilt om förfarandet för sökande av ändring. Om sökandens motpart inte har underrättats om beslutet i enlighet med 16 § lagen om ansökningsärenden, har han med stöd av det föreslagna 4 mom. i 18 § lagen om samverkan rätt att söka ändring i beslutet utan att anmäla missnöje inom 30 dagar från det att han i enlighet med 12 kap. 15 § 1 mom. rättegångsbalken har fått kännedom om avgörandet vid utmätning eller på annat sätt bevisligen. Det har inte ansetts att en särskild anmälan om missnöje behövs. Eftersom tingsrättens avgörande i ärendet är ett slags "tredskodom", är det motiverat att tiden för sökande av ändring räknas från det

att beslutet har delgivits enligt 12 kap. 15 § 1 mom. rättegångsbalken. Tingsrättens avgörande är ett avgörande i sak, vilket är ytterligare en motivering till att ändring inte kan sökas genom återvinningstalan. På grund av att ärendet är brådska skall besvärshandlingarna genast skickas till hovrätten. Hovrätten kunde vid behov be att få ett bemötande av motparten till den som har överklagat beslutet.

Om tingsrätten avslår ansökan eller avvisar den, skall sökanden med stöd av 16 § lagen om ansökningsärenden på förhand underrättas om avgörandet som ges i kansli. Sökanden kan efter att ha meddelat missnöje överklaga beslutet till hovrätten i enlighet med 25 kap. rättegångsbalken. Eftersom motparten vanligen inte kommer att höras i tingsrätten, tillämpas inte stadgandena om bemötande av besvär i 25 kap. rättegångsbalken och ändringsansökan skall genast skickas till hovrätten.

Tingsrättens beslut genom vilket det har fastställts att det i ansökan nämnda beslutet är verkställbart går med stöd av 18 § 1 mom. lagen om samverkan till verkställighet på samma sätt som en av en finsk domstol meddelad dom som har vunnit laga kraft. Hovrätten kunde dock med anledning av besvären med stöd av det sistnämnda stadgandet förbjuda eller avbryta verkställigheten.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag. Ärenden som är anhängiga när lagen träder i kraft skall enligt 2 § 2 mom. 1 punkten och 3 mom. i den föreslagna övergångslagen slutbehandlas i enlighet med de tidigare stadgandena.

1.9. Lagen angående godkännande av vissa bestämmelser i den mellan de nordiska länderna ingångna konventionen om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område och om konventionens tillämpning

Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige har i Köpenhamn ingått ett avtal om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (FördrS 56/77), nedan *ramavtalet*. Ramavtalet trädde för Finlands del i kraft genom den nu aktuella lagen angående godkännande av vissa bestämmelser i den mellan de nordiska länderna ingångna

konventionen om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område och om konventionens tillämpning, nedan *ramlagen*. Verkställigheten av de i ramavtalet och ramlagen avsedda domarna sker i varje nordiskt land enligt den i respektive land gällande lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsliga anspråk (avsnitt 1.10.). Stadgandena, för vilka ikraftträdelsestidpunkten har fastställts genom förordningen angående bringande i kraft av den mellan de nordiska länderna ingångna konventionen om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (882/77), har trätt i kraft den 1 januari 1978.

Enligt artikel 55 i Luganokonventionen ersätter konventionen det nordiska ramavtalet, med de undantag som framgår av artikel 54, andra stycket, och artikel 56. Ramavtalets tillämpningsområde är till vissa delar, t.ex. i fråga om beslut som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt, mera omfattande än tillämpningsområdet för Luganokonventionen, och därför kan beslut i vissa fall verkställas med stöd av ramavtalet, trots att de har meddelats efter det att Luganokonventionen trädde i kraft.

Den enhetliga nordiska lagstiftning som avses i ramavtalet - för Finlands del den lag som nämns i avsnitt 1.10. - förutsätter att någon myndighet i det land där domen eller beslutet har meddelats eller där förlikning har nåtts, utfärdar ett intyg över att beslutet är verkställbart i staten i fråga. I Finlands lagstiftning finns ingen allmän bestämmelse om att myndigheterna är skyldiga att utfärda sådana intyg. Därför stadgas i 2 § i den nuvarande ramlagen, att om någon på grundval av dom eller annat avgörande som har meddelats i Finland eller på grundval av en här ingången förlikning önskar verkställighet i Danmark, (Island), Norge eller Sverige, är varje överexekutor skyldig att på begäran utfärda intyg om avgörandets eller förlikningens verkställbarhet i Finland eller, då avgörandet gäller vårdnaden om barn eller överlämnande av ett barn till dess vårdnadshavare eller rätt till umgänge med barn, om huruvida avgörandet kan utgöra grund för verkställighet i Finland.

I samband med indragningen av överexekutor föreslås nu att 2 § ändras så att varje tingsrätt blir skyldig att utfärda ett sådant intyg som här avses. Eftersom det enligt den lag som i avsnitt 1.10. föreslås bli ändrad är

tingsrätten som beslutar om verkställbarheten av ett beslut som har meddelats i ett annat nordiskt land, är det motiverat att det också är tingsrätten som utfärdar det intyg som avses i 2 § ramlagen. Enligt förslaget blir varje tingsrätt skyldig att utfärda intyg, oberoende av om tingsrätten i fråga har avgjort ärendet eller inte.

Ramlagens 2 § som här föreslås bli ändrad gäller andra domar än sådana som har laga kraft. Om en dom redan har vunnit laga kraft, utfärdar den berörda domstolen ett intyg över domens laga kraft, och något annat sådant intyg över verkställbarheten som avses i 2 § ramlagen behövs inte.

I lagförslaget ingår ett ikraftträdelse- och övergångsstadgande som motsvarar stadgandet i det lagförslag som behandlas i avsnitt 1.8., och för motiveringsens del hänvisas till detaljmotiveringen till det sistnämnda lagförslaget.

1.10. Lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk

Den nordiska domlagen innehåller den med de övriga nordiska länderna enhetliga lagstiftning som avses i det i föregående punkt nämnda ramavtalet och som gäller i Finland. Lagen har i förhållande till de övriga nordiska länderna än Island trätt i kraft vid en genom förordningen angående ikraftträdande i förhållande till Danmark, Norge och Sverige av lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk (937/77) stadgad tidpunkt, dvs. den 1 januari 1978. Närmare stadganden om tillämpningen av den nordiska domlagen ingår i förordningen om verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk (938/77), nedan *nordiska domförordningen*.

Enligt 5 § gäller en laga kraft vunnen dom som avses i lagen och som har givits i ett annat nordiskt land också i Finland, dvs. domen erkänns här. En sådan dom, som är verkställbar i den stat i vilken den har givits, skall enligt 7 § 1 mom. på begäran verkställas i Finland. En begäran om att det skall fastställas att domen är verkställbar behöver inte längre separat lämnas till någon finsk myndighet. Med stöd av 7 § 2 och 3 mom. samt 8 § är också vissa andra i de nordiska länderna givna beslut verkställbara i Finland, även om de inte direkt erkänns. Sökanden

behöver inte heller när det gäller dessa beslut separat begära att deras verkställbarhet skall fastställas.

Enligt nuvarande 10 § 1 mom. skall ansökan om verkställighet göras hos överexekutor. I paragrafens 2—5 mom. ingår stadganden om bilagorna till ansökan och enligt 6 mom. skall en handling som är avfattad på annat språk än finska, danska, norska eller svenska vara åtföljd av en styrkt översättning till något av dessa språk, om inte överexekutor förordnar annat. I 2—5 §§ i den nordiska domförordningen ingår närmare stadganden om överexekutors regionala behörighet och om bilagorna till ansökan.

Enligt nuvarande 11 § 1 mom. meddelas beslut över ansökan om verkställighet utan att motparten hörs, om inte överexekutor förordnar annat. I de ärenden som nämns i 2 mom. skall sökandens motpart dock ges tillfälle att bli hörd och överexekutor kan under vissa förutsättningar sänka en kostnadsersättning som har bestämts vid en i Danmark ingången förlikning som skall verkställas. Enligt 3 mom. kan överexekutor förordna att säkringsåtgärder enligt 7 kap. utsökningslagen skall vidtas. I samband med att lagen stiftades fogades till 7 kap. utsökningslagen en ny 11 a §, enligt vilken säkringsåtgärder kan vidtas också i det fall att sökanden har en verkställighetsgrund som anges i 3 kap. 1 § 1 mom. utsökningslagen, men hans ansökan om verkställighet inte genast kan bifallas. Stadgandet i 11 § 3 mom. har dock förlorat sin betydelse till den del det gäller överexekutor, eftersom det sedan den 1 december 1993 är tingsrätten som beslutar om säkringsåtgärder med stöd av 7 kap. rättegångsbalken, och utmätningsmannen beslutar om säkringsåtgärder i de fall som avses i 7 kap. 11 a § utsökningslagen.

När överexekutor har bifallit ansökan om verkställighet, skall beslutet med därtill fogade handlingar enligt 5 a § domförordningen på tjänstens vägnar sändas till den behöriga utmätningsmannen, om inte sökanden har anhängit att beslutet skall sändas till honom.

I nuvarande 14 § stadgas att om överexekutor har beviljat en sådan säkringsåtgärd som avses i 7 kap. utsökningslagen, skall med tanke på åtgärdens bestånd när 7 kap. 11 § utsökningslagen tillämpas, det faktum att talan har väckts vid finsk domstol jämsättas med att talan har väckts vid dansk, isländsk, norsk eller svensk domstol, om

domen i den utomlands anhängiggjorda rättegången enligt domlagen kan bli gällande i Finland. Det nuvarande stadgandet i 14 § har förlorat sin betydelse till den del det gäller överexekutor, eftersom det är tingsrätten som beslutar om säkringsåtgärder. Enligt 9 § 2 mom. lagen om övergångsstadganden för underrättsreformen tillämpas här de stadganden i rättegångsbalken som gäller tingsrätt.

Nu föreslås det att 10 § 1 mom. ändras så att ansökan om verkställighet enligt domlagen skall riktas till tingsrätten. Enligt den ändring som föreslås i 6 mom. i samma paragraf skall tingsrätten kunna godkänna handlingar som är skrivna på andra språk än finska, danska, norska eller svenska utan att kräva en översättning.

Enligt den ändring som föreslås i 11 § 1 mom. skall tingsrätten — på samma sätt som överexekutor i dag — meddela beslut över ansökan om verkställighet utan att motparten hörs, om inte rätten bestämmer annat. Huvudregeln är att det inte är obligatoriskt att höra motparten. I de fall som avses i 2 mom. skall också tingsrätten ge motparten tillfälle att bli hörd.

För verkställighet enligt domlagen förutsätts det att sökanden har en verkställighetsgrund som är verkställbar i Finland. Sökanden har då också en sådan utsökningsgrund som avses i 3 kap. 1 § 1 mom. utsökningslagen. I princip kan utmätningsmannen då med stöd av 7 kap. 11 a § utsökningslagen besluta om beviljande av en sådan säkringsåtgärd som avses i 7 kap. rättegångsbalken, om det är sannolikt att sökandens rätt kommer att äventyras och ansökan om verkställighet inte genast kan bifallas. Men eftersom ansökan om verkställighet enligt förslaget skall göras hos tingsrätten och utmätningsmannen inte kan vidta verkställighetsåtgärder utan tingsrättens beslut beträffande verkställigheten, föreslås nu att 11 § 3 mom. ändras så att om ansökan inte genast kan bifallas, kan tingsrätten omedelbart bestämma att det skall vidtas sådana säkringsåtgärder enligt 7 kap. rättegångsbalken som behövs för att säkerställa sökandens rätt. Beslut om verkställighet av säkringsåtgärden fattas med stöd av 7 kap. utsökningslagen av utmätningsmannen. Tingsrätten skall när den slutgiltigt avgör ansökan förordna om säkringsåtgärdens giltighetstid, i enlighet med 7 kap. 9 § rättegångsbalken. Eftersom det knappast är möjligt att utmätningsmannen inte skulle kunna gå med på verkställighet

så snart tingsrätten har givit sitt beslut, finns det sannolikt inte heller behov av säkringsåtgärder som utmätningsmannen beviljar med stöd av 7 kap. 11 a § utsökningslagen.

Eftersom uppgiften att besluta om verkställighet övergår till tingsrätten och eftersom besluten vanligen fattas utan att motparten hörs, är det nödvändigt att i lag stadga om vissa frågor som gäller behandlingen av ansökan. Därför föreslås det att till 11 § domlagen fogas ett nytt 4 mom., enligt vilket lagen om behandling av ansökningsärenden vid allmän underrätt skall iakttas i tillämpliga delar när ansökan behandlas i tingsrätten, om inte annat stadgas i föreliggande lag. Ett motsvarande stadgande ingår t.ex. i 3 § förordningen om ikraftträdande av Luganokonventionen.

Med avvikelse från lagen om ansökningsärenden avgörs ansökan t.ex. såsom ovan nämnts i regel utan att motparten hörs, om inte 11 § 2 mom. i den nordiska domlagen kräver något annat. I anslutning till detta stadgas här i 11 § 4 mom. också separat att ansökan om verkställighet behandlas i tingsrättens kansli, om inte vittnen eller andra personer skall höras personligen. Därmed skall också en ansökan om verkställighet som har blivit stridig till följd av motpartens invändningar i första hand avgöras i tingsrättens kansli. Om sökandens motpart inte har fått meddelande om avgörandet i enlighet med 16 § lagen om ansökningsärenden, har han enligt det föreslagna 4 mom. rätt att söka ändring i beslutet utan att anmäla missnöje inom 30 dagar från det att han i enlighet med 12 kap. 15 § 1 mom. rättegångsbalken har fått kännedom om avgörandet. I fråga om motiveringen till detta stadgande hänvisas till vad som sagts ovan i motiveringen till 18 § 4 mom. i det lagförslag som nämns i avsnitt 1.7.

Enligt 2 § i den nordiska domförordningen, vilken separat föreslås bli ändrad, skall verkställighet sökas hos den tingsrätt inom vars domkrets domen kan verkställas. Också till denna del hänvisas till vad som sagts i motiveringen till det lagförslag som nämns i avsnitt 1.7. I förordningen kommer också att ingå stadganden som motsvarar de nuvarande 2 och 3 §§, enligt vilka ansökan skall lämnas till Helsingfors tingsrätt om sökanden inte har kunnat reda ut vilken tingsrätt som är behörig, samt ett stadgande om att ansökan också i det fall att ansökan har inlämnats till fel tingsrätt skall överföras

till den tingsrätt som man vet att är behörig. Tingsrätten skall vid behov på bekostnad av justitieministeriet kunna låta översätta handlingar från danska eller norska till finska eller svenska.

Enligt ett stadgande som skall tas i den nordiska domförordningen skall också tingsrätten på tjänstens vägnar skicka beslutet till den behöriga utmätningsmannen för verkställighet, om inte sökanden har begärt att beslutet skall skickas till honom.

Det föreslås också att 14 § ändras för att motsvara gällande lagstiftning. Beslut om säkringsåtgärder fattas enligt 7 kap. rättegångsbalken av tingsrätten. Ett stadgande som motsvarar 7 kap. 11 § utsökningslagen ingår numera i 7 kap. 6 § rättegångsbalken.

Också i detta lagförslag ingår ett ikraftträdelse- och övergångsstadgande som har sin motsvarighet i det lagförslag som nämns i avsnitt 1.8., och i fråga om motiveringen hänvisas till detaljmotiveringen till det sistnämnda lagförslaget.

1.11. Lagen om erkännande och verkställighet av österrikiska domar om privaträttsliga anspråk

Lagen om erkännande och verkställighet av österrikiska domar om privaträttsliga anspråk har trätt i kraft vid en genom förordningen om ikraftträdande av överenskommelsen med Österrike om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, samt av lagen om erkännande och verkställighet av österrikiska domar om privaträttsligt anspråk (343/88) stadgad tidpunkt, dvs. den 1 maj 1988. Lagen bygger på överenskommelsen med Österrike om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (FördrS 17/88).

Enligt artikel 55 i Luganokonventionen ersätter konventionen överenskommelsen mellan Finland och Österrike, om inte annat följer av artikel 54, stycke 2 och artikel 56 i konventionen. Österrike har dock ännu inte för egen del infört Luganokonventionen. När så har skett kommer överenskommelsen mellan Finland och Österrike att tillämpas närmast bara på verkställigheten av domar som har givits innan Luganokonventionen trädde i kraft, eftersom tillämpningsområdena för konventionen och överenskommelsen inte nämnvärt avviker från varandra.

Eftersom Luganokonventionen inte är i kraft för Österrikes del och eftersom tillämp-

ningsområdena för de båda avtalen i någon mån kan avvika från varandra, är det befo- gat att också i denna lag göra de ändringar som indragandet av överexekutor föranleder. I 12, 13 och 16 §§ ingår stadganden som motsvarar 10, 11 och 14 §§ i den nordiska domlagen som nämndes ovan i avsnitt 1.9. I fråga om motiveringen till de föreslagna ändringarna kan hänvisas till motiveringen till de föreslagna ändringarna i den nordiska domlagen.

Det föreslås att 12 § 1 mom. skall ändras så att verkställighet skall sökas hos tingsrätten i stället för hos överexekutor.

I 13 § föreslås 1 mom. bli ändrat så att beslut på en ansökan om verkställighet med- delas utan att motparten hörs, om inte tings- rätten av särskilda skäl bestämmer annat. Också enligt gällande lag är huvudregeln att det inte är obligatoriskt att höra motparten.

Av de orsaker som nämnts i motiveringen till det 4 mom. som har föreslagits bli fogat till både 18 § lagen om samverkan (avsnitt 1.8.) och till 11 § i den nordiska domlagen (avsnitt 1.9.) föreslås nu att också till lagen om verkställighet av österrikiska domar fo- gas en ny 13 a §, och i fråga om motive- ringen hänvisas till motiveringen till de först nämnda stadgandena.

Om någon anholder om att en i Finland meddelad dom skall verkställas i Österrike, utfärdar den behöriga finska domstolen ett intyg över att domen har vunnit laga kraft. I lagen sägs ingenting om vem som skall ut- färdar ett intyg över att domen är verkställbar i Finland, om den saknar laga kraft. Inte heller i förordning finns något sådant stad- gande, trots att avsikten enligt motiveringen var att utfärda en sådan (RP 27/1987 rd., s. 16). Också utan ett sådant uttryckligt stad- gande torde det vara självklart att varje tingsrätt kan utfärda ett intyg över att en dom eller förlikning i Finland kan utgöra grund för verkställighet. Förfarandet motsva- rar vad som föreslagits ovan i det lagförslag som nämns i avsnitt 1.8.

Även i detta lagförslag ingår ett ikraftträ- delse- och övergångsstadgande med motsva- righet i det lagförslag som nämns i avsnitt 1.8., och i fråga om motiveringen hänvisas till detaljmotiveringen till det sistnämnda lagförslaget.

1.12. Konkursstadgan

Enligt 54 § konkursstadgan kan den som

äger gods be överexekutor om hjälp, om de gode männen inte trots yrkande överläter till ägaren sådant gods som finns i boet. Över- exekutors rätt att ge handräckning med stöd av 7 kap. 14 § utsökningslagen har upphävts den 1 december 1993 i samband med under- rättsreformen. Beslut om återställande av besittning eller av ett rubbat förhållande fat- tas av tingsrätten med stöd av 5 kap. 3 § rättegångsbalken. Av ovan nämnda orsak föreslås att omnämmandet av överexekutors rätt att lämna handräckning med stöd av 54 § konkursstadgan stryks som onödigt. I övrigt har paragrafens språkdräkt justerats utan ändringar i sak.

Också i detta lagförslag ingår ett ikraftträ- delse- och övergångsstadgande med motsva- righet i det lagförslag som nämns i avsnitt 1.8., och för motiveringens del hänvisas till detaljmotiveringen till det sistnämnda lagför- slaget.

1.13. Lagen om förskottsuppbörd

Enligt 29 § 4 mom. lagen om förskotts- uppbörd är överexekutor och polismyndighe- ten skyldiga att ge skattemyndigheterna handräckning vid de granskningar som avses i paragrafens 1 mom. Enligt förslaget blir länsstyrelsen i stället för överexekutor skyl- dig att ge den handräckning som avses i la- gen. Länsstyrelsen kan med stöd av 6 och 7 §§ länsstyrelselagen t.ex. genom föreläg- gande av vite ålägga den som saken gäller att iakttä ett påbud att förete de handlingar som nämns i 29 § 1 mom. lagen om för- skottsuppbörd.

I lagförslaget ingår ett ikraftträdel- se- och övergångsstadgande som har sin motsva- righet i det lagförslag som nämns i avsnitt 1.4., och i fråga om motiveringen hänvisas till detaljmotiveringen till det sistnämnda lagför- slaget.

1.14. Mervärdesskattelagen

Enligt 216 § mervärdesskattelagen är över- exekutor samt länsmannen och polisinsätt- ningen skyldiga att ge skattemyndigheterna handräckning. Överexekutor har också rätt att på en skattemyndighets framställning vid vite förplikta den som inte har följt en upp- maning enligt 168 eller 169 § att fullgöra

sin skyldighet, t.ex. att lämna in månadsdeklaration eller att visa upp handlingar. Enligt förslaget skall länsstyrelsen sköta de uppgifter som tidigare handhåfts av överexekutor. Länsstyrelsen kan med stöd av 6 och 7 §§ länsstyrelselagen vidta de åtgärder som nämnts i samband med föregående lagförslag (avsnitt 1.13). Länsmannen och polisinsättningen har i förslaget, bl.a. i samband med att lokalförvaltningsreformen träder i kraft, ersatts med uttrycket polisen, vilket innebär samma sak.

I lagförslaget ingår ett ikraftträdelse- och övergångsstadgande med motsvarighet i det lagförslag som nämns i avsnitt 1.4., och i fråga om motiveringen hänvisas till detaljmotiveringen till det sistnämnda lagförslaget.

1.15. Lagen om sjömanspensioner

Med stöd av 58 § 1 mom. lagen om sjömanspensioner kan social- och hälsovårdsministeriet hos överexekutor anhålla om förbud mot ett felaktigt besluts verkställighet, om ministeriet finner att pensionskassan har förfarit i strid med lag. Om förbudet överträds skall iaktas vad utskökningslagen stadgar om överträdelse av förbud som meddelats genom dom. Med stöd av nuvarande 5 § i 3 kap. utskökningslagen kan överexekutor döma den som överträder förbudet till vite för varje överträdelse, och bestämma att han skall åtalas i domstol, om överträdelserna fortsätter.

Enligt förslaget skall social- och hälsovårdsministeriet kunna förbjuda verkställigheten av ett felaktigt beslut, om ministeriet finner att pensionskassan har förfarit i strid med lag. Om det felaktiga beslutet redan har verkställts, skall ministeriet kunna ålägga pensionskassan att vidta åtgärder för att uppnå en rättelse. För att stärka förbudet eller uppmaningen skall ministeriet kunna förelägga vite. I beslutet om föreläggande av vite skall ändring inte kunna sökas genom besvär. Vitet skall enligt förslaget dömas ut av länsstyrelsen i Nylands län. Det föreslagna stadgandet motsvarar i huvudsak 67 § (1774/95) lagen om pensionsstiftelser.

I lagförslaget ingår ett ikraftträdelse- och övergångsstadgande med motsvarighet i det lagförslag som nämns i avsnitt 1.4., och i fråga om motiveringen hänvisas till detaljmotiveringen till det sistnämnda lagförslaget.

1.16. Lagen om bostadsrättsbostäder

Enligt 38 § 3 mom. lagen om bostadsrättsbostäder anses såsom meddelande om sådan hävning som avses i lagen också stämning eller ansökan hos överexekutor, om vräkning av bostadsrättshavaren med anledning av att bostadsrättsavtalet har hävts. Eftersom det enligt 5 kap. 3 § rättegångsbalken numera är tingsrätten som är behörig att besluta om vräkning av bostadsrättshavaren, föreslås att omnämnandet av överexekutor stryks ur 38 § 3 mom. lagen om bostadsrättsbostäder.

1.17. Gruvlagen

Enligt 15 § 1 mom. gruvlagen är inmutaren skyldig att betala ersättning för skada eller olägenhet till följd av inmutningen. Enligt 2 mom. skall inmutaren för inmutningsrätten till varje till inmutningsområdet hörande jord- eller vattenområdes ägare betala en inmutningsersättning. Enligt 3 mom. skall en annan inmutare än staten, en kommun eller en församling, om ägaren eller innehavaren av ett till inmutningsområdet hörande eller gränsande område så kräver, innan undersökningsarbetena inleds, ställa säkerhet åt vederbörande för all den ersättning som han enligt 1 mom. är skyldig att betala. Om parterna inte kan komma överens om säkerheten skall den fastställas av överexekutor.

Enligt förslaget skall länsstyrelsen i överexekutors ställe fastställa den säkerhet som avses i 15 § 3 mom. gruvlagen.

Enligt 65 § 1 mom. gruvlagen skall rätten i ett visst fall på yrkande av allmänna åklagaren döma en inmutning eller gruva eller en sådan rättighet som avses i lagen förverkad, om den rättighet som avser fastigheten förvärfvas eller används i strid med ett i lagen angivet förbud. När ett sådant yrkande har framställt eller stämning uttagits, skall överexekutor med stöd av 2 mom. på ansökan av allmänna åklagaren förbjuda arbete på inmutningsområdet eller inom utmålet, till dess domstolen bestämmer annat eller saken har blivit avgjord genom laga kraft vunnit dom.

Enligt förslaget kan den domstol som behandlar ett yrkande enligt pragrafens 1 mom. på ansökan av allmänna åklagaren

också besluta att arbetena skall förbjudas till dess avgörandet i ärendet har vunnit laga kraft eller domstol därförinnan bestämmer något annat. Vanligen är det tingsrätten som bestämmer om ett sådant förbud som har karaktären av säkringsåtgärd, eftersom den enligt 7 kap. rättegångsbalken också är behörig att besluta om allmänna säkringsåtgärder.

I lagförslaget ingår ett ikraftträdelse- och övergångsstadgande med motsvarighet i de lagförslag som nämns i avsnitt 1.4. och 1.8., och i fråga om motiveringen hänvisas till detaljmotiveringen till de sistnämnda lagförslagen.

1.18. Hovrättslagen

Enligt 2 § 1 mom. hovrättslagen behandlar hovrätten besvär och klagan över tingsrättens avgöranden samt besvär över överexekutors beslut. Med anledning av att överexekutor dras in föreslås att omnämmandet av överexekutors beslut stryks ur stadgandet.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 december 1996. Om övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag. Enligt 2 § 2 mom. 1 och 2 punkten övergångslagen behandlar länsstyrelsen de ärenden som är anhängiga hos överexekutor när lagen träder i kraft och ändringsansökningar som gäller utmätningsmannens beslut, om beslutet har fattats innan lagen trädde i kraft. Vid behandlingen av ärendet och vid sökandet av ändring iaktas enligt 2 § 3 mom. i den föreslagna övergångslagen i tillämpliga delar stadgandena i den tidigare lagen. Enligt 5 § 1 mom. i den föreslagna övergångslagen skall vid behandlingen i hovrätten av besvär över beslut som har fattats innan lagen trädde i kraft också efter det att lagen har trätt i kraft i tillämpliga delar iaktas stadgandena i den tidigare lagen.

1.19. Lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område

Enligt 17 § 1 mom. kan en fullmaktshandling förklaras kraftlös, om fullmaktsgivaren gör sannolikt att handlingen har förkommit eller att han av annan orsak inte utan dröjsmål kan få den tillbaka.

Enligt 2 mom. skall ansökan om fullmaktshandlingens förklarande för kraftlös göras hos överexekutor på den ort där lag-

sökningsförfarande gentemot sökanden kan anhängiggöras. Om ansökningsbifalls, skall överexekutor utfärda en kungörelse att handlingen skall vara kraftlös efter en viss tid, som kan bestämmas till högst 14 dagar efter det att kungörelsen infördes i officiella tidningen. Överexekutor kan också bestämma att kungörelsen skall införas i en annan tidning, en eller flera gånger, innan den införs i officiella tidningen. Sökanden skall se till att kungörelsen blir införd. I övrigt iaktas i saken i tillämpliga delar vad som stadgas om lagsökningsärenden.

I 13 § 2 mom. hänvisas till denna 17 §. Fullmaktsgivaren har i det fall som avses i 17 § 2 mom. rätt att på begäran av överexekutor få en anvisning om hur återkallandet av en fullmakt skall tillkännages.

Enligt det föreslagna 17 § 2 mom. skall ansökan om att en fullmaktshandling skall förklaras utan verkan i det fall som avses i 1 mom. göras till tingsrätten på den ort där sökanden är bosatt. Om sökanden saknar boningsort i Finland, kan ansökan göras till tingsrätten på den ort där sökanden vistas eller till Helsingfors tingsrätt. Om ansökan bifalls skall tingsrätten i officiella tidningen införa en kungörelse enligt vilken handlingen blir utan verkan efter en viss tid. Denna tid kan bestämmas till högst 14 dagar från det att kungörelsen infördes i officiella tidningen. Genast när den utsatta tiden har löpt ut skall tingsrätten förklara fullmakten vara utan verkan, om hinder inte finns. Tingsrätten kan också vid behov på sökandens bekostnad en eller flera gånger införa kungörelsen i någon dagstidning innan den publiceras i officiella tidningen.

Eftersom det här är frågan om ett ärende som avgörs på ansökan, tillämpas lagen om ansökningsärenden vid behandlingen. Enligt 15 § 2 mom. rättshandlingslagen är fullmaktstagaren skyldig att på begäran av fullmaktsgivaren återlämna fullmaktshandlingen. Därför kan en handling förklaras utan verkan även om fullmaktstagaren motsätter sig detta och vägrar att återlämna fullmakten. Av denna anledning är det inte nödvändigt att höra fullmaktstagaren när ärendet behandlas. Men ingenting hindrar tingsrätten från att av fullmaktstagaren begära t.ex. en skriftlig utsaga i saken, om detta verkar befogat och inte fördröjer förklarandet av fullmakten utan verkan. I varje händelse skall ärendet avgöras i kansli så snart den i kungörelsen nämnda tiden har löpt ut.

Av förslaget följer att också tingsrätten efter det att lagen har trätt i kraft skall ge sådana anvisningar som nämns i 13 § 2 mom.

I lagförslaget ingår ett ikraftträdelse- och övergångsstadgande med motsvarighet i det lagförslag som nämns i avsnitt 1.8., och i fråga om motiveringen hänvisas till detaljmotiveringen till det sistnämnda lagförslaget.

1.20. Lagen om fri rättegång

Enligt 9 § 1 mom. lagen om fri rättegång befrias den som har erhållit fri rättegång från skyldigheten att betala stämpelskatt och lösen för överexekutors utslag angående verkställighet samt enligt lag i förskott utgående kostnader för verkställighet av dom eller beslut. Alla nödvändiga verkställighetskostnader betalas av statens medel, om de inte kan indrivas hos motparten.

I samband med att överexekutor dras in föreslås att ur 9 § 1 mom. lagen om fri rättegång slopas de stadganden som gäller överexekutor. Eftersom man av parterna, utöver de kostnader i utskökningsärenden som nämns i 8 kap. utskökningslagen, till staten uppbär utskökningsavgifter enligt lagen om utskökningsavgifter i stället för stämpelskatt, föreslås också att stadgandet ändras på motsvarande sätt. Den som har beviljats fri rättegång är inte skyldig att betala utskökningsavgifter heller i det fall att dessa inte kan drivas in hos motparten. Lagen om grunderna för avgifter, som skola erläggas för särskilda myndigheters expeditioner och tjänsteförrättningar (806/42) och den med stöd därav utfärdade förordningen om expeditionslösen och förrättningsarvode (807/42) har upphävts i samband med att lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92) stiftades. Därför kan också omnämnandet av lösen stryks ur stadgandet i lagen om fri rättegång.

Beslut om verkställighet av beslut angående vårdnad om barn och umgängesrätt skall enligt det lagförslag som föreligger i riksdagen fattas av tingsrätten. I ett ärende som gäller verkställighet och som i tingsrätten behandlas som ett ansökningsärende kan fri rättegång beviljas. Detta innebär att om fri rättegång tidigare har beviljats i samband med behandlingen av ett ärende som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt, berättigar det inte utan ny prövning till fri rätte-

gång i saken som gäller verkställighet av beslut angående vårdnad om barn och umgängesrätt.

I 2 mom. föreslås inga ändringar. Därmed gäller det som stadgas i 1 mom. inte det nya utskökningsförfarandet till de delar som ett tidigare utskökningsförsök har förfallit på grund av att gäldenären är medellös.

I lagförslaget ingår ett ikraftträdelse- och övergångsstadgande med motsvarighet i det lagförslag som nämns i avsnitt 1.8., och i fråga om motiveringen hänvisas till detaljmotiveringen till det sistnämnda lagförslaget. Med stöd av 2 § 3 mom. övergångslagen skall på ett ärende som när lagen träder i kraft är anhängigt hos överexekutor och som skall slutbehandlas av länsstyrelsen tillämpas det gamla 1 mom. i 9 § lagen om fri rättegång.

1.21. Lagen angående förmynderskap

Enligt 76 § lagen angående förmynderskap skall beslut om böter eller vite som utdöms med stöd av lagen verkställas på det sätt som i 3 kap. 18 § utskökningslagen stadgas om vite i utskökningsärenden. Enligt 3 kap. 18 § utskökningslagen får ett beslut genom vilket någon har dömts till böter eller att betala vite inte verkställas förrän beslutet har vunnit laga kraft. Utan hinder av detta får egendom utmätas för indrivning av vite, men den utmätta egendomen får inte säljas förrän beslutet har vunnit laga kraft.

I samband med att överexekutor dras in föreslås att 3 kap. 18 § utskökningslagen upphävs.

Ovan har det föreslagits att utskökningslagen ändras så att ett vid verkställigheten förelagt vite skall dömas ut av tingsrätten. I 3 kap. 40 § 3 mom. utskökningslagen föreslås ingå ett stadgande om verkställighet av ett utdömt vite, vilket i sak motsvarar den nuvarande 3 kap. 18 § utskökningslagen. Tingsrättens beslut genom vilket ett vite har dömts ut kan genast verkställas, trots att beslutet inte har vunnit laga kraft, om inte fullföljdsdomstolen förbjuder eller avbryter verkställigheten. Egendom som har mätts ut i syfte att driva in vitet får dock inte säljas förrän beslutet om utdömande av vitet har vunnit laga kraft.

Nu föreslås det att 76 § lagen angående förmynderskap ändras så att där inte längre hänvisas till 3 kap. 18 § utskökningslagen utan i stället till det nya 3 kap. 40 § 3 mom.

i samma lag.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 december 1996. Eftersom det gamla och det nya stadgandet motsvarar varandra i sak, behövs inga särskilda övergångsstadganden.

1.22. Lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg

Enligt 9 § 5 mom. lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg skall förrättningsmannen, då utmätning har verkställts, tillsammans med sådan underrättelse om vilken det stadgas i 9 kap. 5 § 2 mom. utsökningslagen ge en anvisning om vad som skall iaktas vid grundbesvär och ansökan om avbrytande samt om den påföljd som stadgas för försummelse.

Det nuvarande 9 kap. 5 § 2 mom. utsökningslagen ersätts av det nya stadgandet om besväransvisning i 10 kap. 11 § utsökningslagen, och nu föreslås att 9 § 5 mom. lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg ändras i enlighet härmed.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 december 1996, samtidigt som det nya 10 kap. utsökningslagen. Lagen tillämpas på verkställighetsåtgärder som utförs efter det att lagen har trätt i kraft.

1.23. Förordningen angående frivilliga auktioner

I 6 § förordningen angående frivilliga auktioner finns en hänvisning till nuvarande 3 kap. 4 § 2 mom. utsökningslagen. Denna hänvisning föreslås nu bli ändrad för att motsvara de nya stadganden i utsökningslagen som föreslås i avsnitt 1.1. Lagen föreslås träda i kraft den 1 december 1996.

1.24. Lagen om verkställighet av bötesstraff

I 7 § lagen om verkställighet av bötesstraff finns en hänvisning till den nuvarande 1 kap. 4 § i utsökningslagen, som har föreslagits bli ersatt med motsvarande stadganden i 1 kap. 5 § utsökningslagen (197/96). Hänvisningen föreslås nu bli ändrad för att motsvara de nya stadgandena i 1 kap. utsökningslagen. Lagen föreslås träda i kraft den 1 december 1996.

1.25. Fastighetsbildningslagen

Enligt 288 § 1 mom. fastighetsbildningslagen kan en sådan ersättning enligt lagen som har förfallit till betalning jämte ränta på begäran av en syssloman eller sakägare utsökas med stöd av en kopia av eller ett utdrag ur den expedition som utvisar ersättningen, med iakttagande av vad 3 kap. 2 § utsökningslagen stadgar om verkställighet av en lagakraftvunnen dom. Av 203 § framgår att en ersättning kan förfalla till betalning även om beslutet beträffande ersättningen inte har vunnit laga kraft. Oberoende av om beslutet har vunnit laga kraft eller inte, iaktas vid utsökningen av ersättningen de stadganden som gäller verkställighet av en betalningsdom som har vunnit laga kraft.

Ovan i avsnitt 1.1. föreslås att de nämnda stadgandena i 3 kap. utsökningslagen ändras. Därför föreslås nu att 288 § 1 mom. fastighetsbildningslagen ändras så att ersättningen jämte ränta får utsökas med iakttagande av vad utsökningslagen stadgar om verkställighet av en lagakraftvunnen dom.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997, samtidigt som fastighetsbildningslagen.

1.26. Lagen om skiljeförfarande

Enligt 43 § 3 mom. och 55 § 1 mom. lagen om skiljeförfarande skall tingsrätten när den beslutar om verkställigheten av en i Finland eller utomlands meddelad skiljedom ge sökandens motpart tillfälle att bli hörd innan förordnande om verkställighet ges, om det inte finns särskilda hinder för detta. Eftersom avsikten är att ett sådant ärende i regel skall avgöras i tingsrättens kansli, även om det till följd av motpartens påståenden har blivit stridigt, föreslås det att till 43 § 3 mom. respektive 55 § 1 mom. lagen om skiljeförfarande görs ett tillägg som motsvarar det som gjorts i de lagförslag som nämns i avsnitt 1.10. och 1.11.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 december 1996.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Om de lagförslag som ingår i propositionen godkänns innebär det att också vissa förordningar måste ändras. Detta gäller särskilt utsökningsförordningen vilken också

annars till vissa delar är mycket föråldrad. Utsökningsförfordningen måste ändras också av den anledningen att riksdagen har godkänt revideringen av lagstiftningen om utsökningsmyndigheterna och ändringssökande i utsökningsärenden.

Av det faktum att ärenden som gäller internationell verkställighet överförs till tingsrätterna följer att vissa stadganden i förordningen om verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk måste ändras. Motsvarande smärre ändringar måste till följd av utsökningsväsendets nya organisation göras också i en del andra förordningar.

Indragandet av överexekutor och överförandet av ärenden till andra myndigheter förutsätter också ändringar i förordningen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (774/93) och i förordningen om utsökningsavgifter (35/95).

Den förordning som avses i den nya 10 kap. 2 § utsökningslagen och i vilken det stadgas om domkretsarna för de i paragrafen nämnda 19 tingsrätterna vid behandlingen av utsökningsbesvär, kommer att tillämpas också när samma tingsrätter med stöd av den nu föreslagna 3 kap. 40 § utsökningslagen dömer ut av utmätningsmannen förelagda viten. I den förordning om utsökningsväsendets förvaltning (319/96) som avses i de nya 12 och 17 §§ i 1 kap. utsökningslagen stad-

gas om länsstyrelsens uppgifter när det gäller att styra och övervaka samt i övrigt administrera utsökningen. I samband med att verkställigheten av beslut angående vårdnad om barn och umgängesrätt revideras, ges också en ny förordning om denna verkställighet.

3. Ikraftträdande

Propositionen ansluter sig till revideringen av utsöknings förvaltnings- och lagskipningsorganisation. För att denna sistnämnda reform, som utgör en del av totalrevideringen av utsökningslagen, skall kunna genomföras måste överexekutor dras in. Reformen av utsökningsväsendets förvaltning är för sin del beroende av reformen av statens lokalförvaltning. Därmed blir också frågan om när de här föreslagna lagarna kan träda i kraft beroende av när lokalförvaltningsreformen genomförs. Detta sker den 1 december 1996. Därför föreslås de föreslagna lagarna träda i kraft vid nämnda tidpunkt. Revideringen av fastighetsbildningslagen samt 5 kap. 21 § 3 mom. och 16 kap. 12 § utsökningslagen skulle dock träda i kraft samtidigt med den nya jordabalken den 1 januari 1997.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av utsökningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i utsökningslagen av den 3 december 1895 3 kap. 1 § 1 mom. 5 punkten, 6 och 10 §§, 12 § 1 mom., 17 och 18 §§, 5 kap. 20 §, 6 kap. 19 § samt 8 kap. 1, 2 och 5 §§, av dessa lagrum 3 kap. 1 § 1 mom. 5 punkten och 12 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 18 maj 1973 (389/73) och 18 § sådan den lyder i lag av den 20 december 1991 (1634/91), 6 kap. 19 § sådan den lyder i lag av den 14 december 1984 (867/84) och 8 kap. 5 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 22 juli 1991 (1066/91),

ändras 1 kap. 5 §, 3 kap. 2—5 §§, 7 § 1 mom., 19 §, 20 § 1 och 2 mom., 21 § 2 och 3 mom., 21 b §, 22 § 1 mom., 23 § 3 mom. samt 34 d §, 4 kap. 7 § 3 mom., 22 § 3 mom., 25 § 2 mom. och 28 § 4 mom., 5 kap. 1 § 2 mom. och 24 § 1 mom., 6 kap. 3 § 1 mom., 12 § samt 24 § 1, 2 och 4 mom., 7 kap. 5 § 2 mom. samt 8 kap. 4, 6 och 7 §§,

av dessa lagrum 1 kap. 5 § sådan den lyder i lag av den 22 mars 1996 (197/96), 3 kap. 2 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 22 juli 1991 och genom lag av den 24 november 1995 (236/96), 4 och 5 §§ sådana de lyder i lag av den 29 juli 1948 (576/48), 7 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 28 december 1979 (1075/79), 19 § sådan den lyder i lag av den 20 februari 1960 (113/60), 3 kap. 20 § 1 och 2 mom. samt 21 § 3 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 18 maj 1973, 21 § 2 mom. sådant det lyder i nämnda lag av den 20 december 1991 och 21 b § sådan den lyder i lag av den 20 december 1985 (1016/85), 3 kap. 23 § 3 mom. samt 4 kap. 22 § 3 mom. och 28 § 4 mom. sådana de lyder i lag av den 22 juli 1991 (1055/91), 3 kap. 34 d § sådan den lyder i lag av den 13 juni 1986 (470/86), 4 kap. 7 § 3 mom. sådant det lyder i lag av den 11 november 1988 (939/88), 5 kap. 1 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 27 november 1987 (897/87) och 24 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 12 mars 1909, 6 kap. 3 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 30 december 1992 (1586/92), 12 § sådan den lyder i lag av den 12 april 1995 (551/95) och 24 § 1, 2 och 4 mom. sådana de lyder i lag av den 1 februari 1929 (53/29) samt 7 kap. 5 § 2 mom. sådant det lyder i nämnda lag av den 22 juli 1991, samt

fogas till 3 kap. nya 39—41 §§, till 4 kap. 14 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 18 maj 1973, ett nytt 3 mom., till 5 kap. 6 §, sådan den lyder ändrad genom sist nämnda lag och genom nämnda lag av den 22 mars 1996, ett nytt 4 mom. samt till 21 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 12 april 1995, ett nytt 3 mom. och till 6 kap. 25 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 20 december 1991, ett nytt 2 mom. som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

5 §

Utmätningssmannens utslutande behörighet

Utmätningssmannen skall själv

1) besluta om verkställighet enligt 3 kap. 3—5 §§ samt 23 § 3 mom., verkställighet enligt 3 kap. 22 § 1 mom. i det fall att fordringsbeviset inte föreligger i original, återkallande av verkställighet med stöd av 3 kap. 14 § samt om godkännande av säkerhet som avses i 3 kap. 20 §,

2) överföra ett ärende till utmätningssmannen på en annan ort och begära handräck-

ning av honom samt i enlighet med 3 kap. 19 § anvisa parten att anföra klagan eller att anhänga om rättelse,

3) bestämma att en gäldenär som håller sig undan eller en sådan företrädare för gäldenären som avses i 3 kap. 34 b § skall hämtas till utsökningsutredning samt bestämma att en gäldenär skall överlämna bokföringsböcker och bokföringsmaterial för granskning,

4) besluta om föreläggande av vite och anhänga om att vite skall dömas ut,

5) sälja utmätt fast egendom, fartyg som antecknats i fartygsregistret eller andelar i sådana fartyg eller gods som inlastats i sådana fartyg, registrerade luftfartyg, egendom som nämns i 1 § lagen om inteckning av bil (810/72), aktier i ett bostads- eller fas-

tighetsaktiebolag vilka berättigar till besittning av en lägenhet samt annan utmätt egendom som vederligtvis utgör säkerhet för lån med stöd av inteckning eller pant- eller retentionensrätt,

6) fördela köpesumman för egendom som nämns i 5 punkten eller för annan egendom, när det enligt 6 kap. 3—5 §§ behövs ett särskilt fördelningsförfarande eller

7) påföra betalningsskyldighet i enlighet med 3 kap. 20 a § 2 mom., 4 kap. 9 b §, 5 kap. 9 § 3 mom., 11 § 4 mom. eller 45 § 3 mom. eller 8 kap. 4 eller 7 §,

8) besluta om tillsättande av en syssloman med stöd av 4 kap. 24 eller 25 § samt beviljande av säkringsåtgärder i enlighet med 7 kap. 11 a §,

9) besluta om rättelse av en utskönningsåtgärd med stöd av 9 kap. 1 § 1—3 mom. och 10 kap. 10 §, meddelande av anvisning enligt 9 kap. 6—8 §§ och avbrytande av verkställighet,

10) verkställa uppgörelse mellan säljaren och köparen i ett avbetalningsköp, samt

11) besluta om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt.

3 kap

Allmänna stadganden om verkställighet av domar och utslag

2 §

Utmättningsmannen verkställer en dom, i vilken

1) någon åläggs att betala i pengar eller varor,

2) någon åläggs att överlåta viss lös egendom eller ett visst föremål till någon annan,

3) någon åläggs att i någon annans ägo eller besittning överlåta fast egendom, en byggnad, en lägenhet eller en del av en sådan,

4) någon åläggs att göra eller fullgöra någonting,

5) någon förbjuds att utföra en viss åtgärd eller åläggs att tillåta att någon annan utför en åtgärd,

6) det bestäms om kvarstad eller andra säkringsåtgärder,

7) någon åläggs andra skyldigheter i fråga om vilka verkställigheten skall skötas av utmättningsmannen.

Domen verkställs på det sätt som stadgas i denna lag, om inte domen innehåller andra

bestämmelser om verkställigheten eller något annat stadgas i annan lag. En dom som avses i 1 mom. 1 punkten verkställs på det sätt som stadgas i 4—6 kap. Om verkställigheten av beslut om säkringsåtgärder stadgas i 7 kap.

3 §

Utmättningsmannen får verkställa en dom innan den har vunnit laga kraft, om inte verkställigheten innebär att ändringssökande blir onyttigt, och om sökanden ställer säkerhet för den händelse att han åläggs att ersätta den skada som uppstår om domen ändras. Om det dock i denna lag eller i någon annan lag stadgas eller i dom bestäms att en dom som inte har vunnit laga kraft inte får verkställas eller om det särskilt stadgas eller bestäms om verkställighet innan domen har vunnit laga kraft, skall detta iakttagas.

4 §

En dom i vilken svaranden åläggs att göra eller fullgöra någonting vid äventyr att den som har ansökt om utskönningsmannen kan utföra eller låta utföra det på svarandens bekostnad (*hot om tvångsutförande*) verkställs så att utmättningsmannen ger sökanden tillstånd att utföra eller låta utföra arbetet, om skyldigheten inte har fullgjorts. Om det utan att verkställigheten störs är möjligt, skall utmättningsmannen innan tillstånd beviljas ge svaranden tillfälle att bli hörd på lämpligt sätt samt utsätta en tid inom vilken skyldigheten skall fullgöras. Svaranden skall delges beslutet om att tillstånd har beviljats. Utmättningsmannen skall vid behov ge sökanden handräckning.

Om domen inte innehåller något hot om tvångsutförande skall utmättningsmannen först förelägga ett sådant. Därvid gäller om hörande av svaranden och om delgivning av hotet vad som stadgas i 41 § 1 mom. Annars skall domen verkställas på det sätt som stadgas i 1 mom. Svaranden behöver dock inte höras på nytt innan tillstånd beviljas, om det inte är nödvändigt.

Om endast svaranden kan fullgöra en skyldighet skall utmättningsmannen förelägga vite för den händelse att skyldigheten inte fullgörs, om inte vite redan har förelagts i domen. Om det finns grundad anledning, kan svaranden föreläggas vite också vid verkställighet av en sådan dom som avses i 1 och 2 mom. Vitet föreläggs och utdöms i enlighet med 39—41 §§.

En dom i vilken någon åläggs att under-teckna ett köpebrev eller någon annan handling eller att ge sitt samtycke, godkännande eller motsvarande förklaring, har samma verkan som fullgörandet av en skyldighet när domen har vunnit laga kraft.

5 §

En dom i vilken någon vid vite förbjuds att utföra en viss åtgärd eller åläggs att tillåta att någon annan utför en åtgärd verkställs så att utmätningsmannen hos tingsrätten ansöker om att vitet skall dömas ut, om parten har överträtt förbudet, och samtidigt vid behov förelägger nytt vite. Vitet föreläggs och döms ut i enlighet med 39—41 §§.

Om domen inte innehåller något vitesföreläggande skall vite först föreläggas av utmätningsmannen. I övrigt verkställs domen på det sätt som stadgas i 1 mom. Svaranden behöver dock inte höras på nytt innan ansökan om utdömande av vitet görs, om det inte är nödvändigt.

Om utmätningsmannen på lämpligt sätt kan förhindra att svaranden överträder förbudet, skall sådana åtgärder vidtas, ifall svaranden har överträtt förbudet. Utmätningsmannen skall därförinnan ge svaranden tillfälle att bli hörd på lämpligt sätt, om detta kan ske utan att verkställigheten störs, och underrätta svaranden om att åtgärden har utförts. Sökanden är skyldig att på förhand betala de nödvändiga kostnaderna för åtgärden.

7 §

Om ändring söks i underrättens eller hovrättens beslut eller dom i första instans, varigenom någon har ålagts att betala någonting till någon annan, får utmätningsmannen verkställa utmätning hos gäldenären, ifall inte denne ställer pant eller säkerhet för det utdömda beloppet. Den utmätta egendomen får dock inte utan gäldenärens samtycke säljas innan domen har vunnit laga kraft. Till den del egendomen är sådan att den förfärs, snabbt förstörs, snabbt sjunker i värde eller medför höga vårdkostnader, skall utmätningsmannen, om borgenären begär det och ställer säkerhet för kostnader och skada, verkställa försäljningen av egendomen.

19 §

Om utmätningsmannen, när han fått ansö-

kan om verkställighet av en dom, finner att domen är så oklar eller ofullständig att det av den inte framgår hur domstolen har dömt i saken, skall han anvisa parten att anföra klagan över domvilla.

Finner utmätningsmannen att domen innehåller ett skriv- eller räknefel, skall han anvisa parten att anhålla om rättelse av felet i enlighet med 24 kap. 10 § rättegångsbalken.

20 §

Utmätningsmannen skall värdera en pant eller borgen (*säkerhet*) som någon skall ställa enligt denna lag och som motparten inte har godkänt. Borgen skall vara proprieborgen och, om borgensmännen är två eller flera, solidarisk.

Panten skall överlåtas till utmätningsmannen eller om han så bestämmer deponeras i ett kreditinstitut eller lämnas i förvar och vård hos en tillförlitlig person. Intyget över depositionen och borgensskriften skall lämnas i förvar hos utmätningsmannen.

21 §

Verkställighet skall sökas hos utmätningsmannen muntligen eller skriftligen eller med hjälp av automatisk databehandling enligt vad som stadgas genom förordning. Om ansökan gäller verkställighet av ett beslut enligt 1 § 1 mom. 7 punkten, skall det i ansökan anges vilket stadgande som ligger till grund för sökandens rätt att få verkställighet enligt denna lag. Till ansökan skall fogas den handling som ligger till grund för verkställigheten. Ansökningar och handlingar i utsökningsärenden får sändas till utmätningsmannen per post på det sätt som i lagen om översändande av handlingar (74/54) stadgas om sändande av handlingar till statens förvaltningsmyndigheter.

En sökande som inte har stadigvarande boningsort i Finland skall ha ett här bosatt ombud, som har rätt att på hans vägnar ta emot delgivningar och meddelanden samt stämningar som gäller verkställigheten. Om något sådant ombud inte finns, sänds delgivningar och meddelanden som gäller utsökningsärendet till sökanden i enlighet med 27 § 3 mom., om hans adress är känd. Stämningar och stämningsansökningar samt till dem fogade handlingar delges sökanden

på det sätt som stadgas i 11 kap. rättegångsbalken.

21 b §

Om en gäldenär har egendom på flera orter eller om en dom som skall verkställas gäller gäldenärer på olika orter, skall den utmätningsman som har i uppgift att verkställa domen vid behov begära handräckning av utmätningsmännen på de andra orterna så att verkställigheten kan ske samtidigt. Den som begär handräckning skall till sin begäran foga en av honom styrkt kopia av den del av domen som behövs vid verkställigheten, och verkställigheten kan ske med stöd av denna kopia. Den som begär handräckning skall ge de anvisningar som behövs för att begränsa verkställigheten till det utdömda beloppet.

22 §

Gäller begäran om verkställighet en dom eller ett beslut varigenom någon har ålagts betalningsskyldighet och det finns en skuldsedel eller något annat skriftligt fordringsbevis angående fordran, skall beviset i original överlämnas till utmätningsmannen. Om fordringsbeviset inte kan överlämnas i original på grund av att det har förkommit eller av annan anledning, kan utmätningsmannen verkställa domen eller beslutet trots att originalet saknas, om inte fordringsbeviset är en löpande skuldsedel, en växel eller en check. Utmätningsmannen skall höra gäldenären på lämpligt sätt, om det inte är onödigt. När betalningsskyldigheten har fullgjorts, skall utmätningsmannen överlämna fordringsbeviset till gäldenären.

23 §

Om verkställighet av en dom i andra fall än de som nämns i 1 och 2 mom. begärs med stöd av en kopia, kan utmätningsmannen sedan han på lämpligt sätt har hört svaren, besluta att verkställigheten skall ske med stöd av kopian.

34 d §

Om gäldenären eller den som enligt 34 b § företräder honom inte efter uppmaning fullgör sina skyldigheter enligt 33 eller 34 a §, får utmätningsmannen förordna att han vid

vite skall fullgöra dem inom en bestämd tid. Vitet föreläggs och döms ut i enlighet med 39—41 §§. Tingsrättens dom i vilken vitet har dömts ut verkställs dock utan hinder av 40 § 3 mom., om inte fullföljdsdomstolen med iakttagande i tillämpliga delar av vad som stadgas i 9 kap. 14—18 §§ bestämmer något annat.

39 §

Ett vite som utmätningsmannen förelägger med stöd av denna lag föreläggs till ett fast belopp eller så att dess storlek bestäms på basis av tid (*löpande vite*). Löpande vite föreläggs så att för vitet bestäms ett fast grundbelopp och ett tilläggsbelopp för varje i föreläggandet angiven tidsperiod (*vitesperiod*), inom vilken domen eller utmätningsdomarens beslut inte har iakttagits. Om ett löpande vite föreläggs för den händelse att parten eventuellt överträder ett förbud, kan tilläggsbeloppet bestämmas för varje gång förbudet överträds i stället för på basis av tid. Om inte annat framgår av utsökningslagen eller av den dom som skall verkställas, iaktas därtill vid föreläggande av vite i tillämpliga delar vad som stadgas i 6 § 3 mom. samt 7 och 8 §§ viteslagen (1113/90).

Utmätningsmannen får förelägga ett nytt vite även om parten inte har dömts att betala ett tidigare förelagt vite. Det tidigare förelagda vitet förfaller dock, om inte utmätningsmannen i sin delgivning beträffande det nya vitet samtidigt underrättar parten om sitt beslut att hos tingsrätten ansöka om att det tidigare vitet skall dömas ut.

Ändring i utmätningsmannens vitesföreläggande får inte sökas genom besvär. Utmätningsmannen kan rätta sitt vitesföreläggande med iakttagande av 9 kap. 1—3 §§.

40 §

Den tingsrätt som avses i 10 kap. 2 § dömer på ansökan av utmätningsmannen ut ett vite som utmätningsmannen har förelagt. Om vitet har förelagts i en dom som är föremål för verkställighet, kan utmätningsmannen göra sin ansökan också till den domstol som har förelagt vitet.

Vitet döms ut om en förpliktelse inte har fullgjorts eller om den har överträtts utan giltig orsak. Tingsrätten kan döma ut vitet även om den dom genom vilken vitet har förelagts inte har vunnit laga kraft. Vid utdömande av vite iaktas därtill i tillämpliga delar vad som stadgas i 10 § 2 mom. och

11 § viteslagen. Om löpande vite har förelagts så att ett tilläggsbelopp har bestämts för varje gång förbudet överträds, förfaller tilläggsbeloppen tre gånger till de delar de överstiger vitets grundbelopp för de gånger förbudet har överträtts innan beslutet om utdömmande av vite fattades.

Tingsrättens beslut genom vilket vitet har dömts ut kan genast verkställas, trots att beslutet inte har vunnit laga kraft, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer annat med iakttagande i tillämpliga delar av vad som stadgas i 9 kap. 14—18 §§. Egendom som har mätts ut för indrivning av vitet får dock inte säljas förrän det beslut genom vilket vitet har dömts ut har vunnit laga kraft.

Vid domstolsbehandlingen av ärenden som gäller utdömmande av vite iaktas i tillämpliga delar vad som stadgas i 10 kap. 13 § 1 och 2 mom. samt 17 §. Också tingsrätten kan bestämma att verkställigheten skall avbrytas, med iakttagande i tillämpliga delar av vad som stadgas i 9 kap. 14—18 §§.

41 §

Innan vite föreläggs skall utmätningssmannen ge svaranden tillfälle att bli hörd på lämpligt sätt, om inte detta märkbart försvårar verkställigheten. Utmätningssmannens vitesföreläggande skall delges svaranden per post mot mottagningsbevis eller som stämningssdelgivning, om inte delgivningen kan göras på det sätt som anges i 27 § 3 mom.

Innan en sådan ansökan som avses i 40 § 1 mom. görs, skall utmätningssmannen ge svaranden tillfälle att bli hörd på lämpligt sätt, om det är nödvändigt. Utmätningssmannen skall underrätta svaranden om sitt beslut att framställa ett yrkande.

4 kap.

Om utmätning

7 §

Understöd eller kostnadsersättning som med stöd av pensions- eller sociallagstiftningen betalas för ett visst ändamål får inte mätas ut. Från utmätning skall även undantas ersättning för sveda och värk samt psykiskt lidande, lyte eller annat bestående men eller för sjukvårdskostnader, begravningskostnader eller andra kostnader som beror på personskada.

14 §

Vad som i denna lag stadgas om fartyg som antecknats i fartygsregistret gäller även i fartygsbyggnadsregistret införda fartyg.

22 §

Borgenären skall ansöka om försäljning hos den utmätningssman som är behörig enligt 3 kap. 21 §. Har inte borgenären begärt att utmätningssmannen skall sälja egendomen, skall utmätningssmannen återkalla utmätningen på begäran av gäldenären eller ägaren, om denne visar att det har förflutit minst sex månader sedan den i 1 mom. avsedda domen vunnit laga kraft.

25 §

Om det finns risk att ägaren genom vanvård eller på något annat sätt förstör egendom, kan utmätningssmannen på borgenärens yrkande förordna en syssloman att ta hand om egendomen och sköta den. Innan en syssloman förordnas skall utmätningssmannen ge ägaren tillfälle att bli hörd på lämpligt sätt, om det kan ske utan att verkställigheten störs. Borgenären är skyldig att på förhand betala nödvändiga kostnader för skötseln av egendomen.

28 §

Om utmätningen upphävs eller återkallas skall också detta anmälas till den ovan nämnda myndigheten samt till den borgenär som avses i 22 § 3 mom.

5 kap.

Om utmätt egendoms förvandlande i penningar

1 §

Utmätningssmannen får ge försäljningen av utmätt lös egendom i uppdrag åt en pålitlig auktionsförrättare som idkar auktionsverksamhet i en särskild lokal. På försäljningen skall tillämpas vad som stadgas i detta kapitel. Angående redovisningen av medel som influtit vid försäljningen stadgas genom förordning.

6 §

Om auktionen skall i de fall som avses i 3 mom. underrättas också den som tillsamman med gäldenären äger den egendom som skall säljas, även om samägarens andel inte har mätts ut.

21 §

I ett meddelande enligt 2 mom. skall nämnas att eventuella påminnelser mot sådana fordringar som har anmälts i enlighet med 24 § eller som framgår av handlingarna, skall göras vid partsförhandlingen.

24 §

När en fastighet säljs, skall auktionsförrätaren till behövliga delar läsa upp utmättningsprotokollet eller den dom som avses i 4 kap. 22 § samt gravationsbevis och övriga i 16, 17 och 21 §§ nämnda handlingar och därefter uppmana dem som har en fordran eller någon annan rättighet som skall betalas ur fastigheten eller annars beaktas vid försäljningen att anmäla denna. Auktionsförrätaren skall även ge de närvarande borgenärerna samt gäldenären, om han har infunnit sig, tillfälle att yttra sig både om de anspråk som har anmälts eller som framgår av handlingarna och om försäljningsvillkoren.

6 kap.

Om redovisning och fördelning av vad till följd av utmätning influtit

3 §

Då en borgenär har yrkat på betalning enligt 4 kap. 12 § ur den egendom som har utmätts, och tillgångarna inte förslår för betalning av samtliga fordringar eller borgenärerna inte kommer överens om hur tillgångarna skall fördelas, skall utmättningsmannen upprätta en särskild förteckning över fördelningen. Han skall också underrätta borgenärerna om att denna förteckning från en viss dag finns till påseende hos utmättningsmannen under den besvärstid som anges i 10 kap. 5 §. Utdelningen skall trots detta verkställas enligt förteckningen mot pant eller borgen, om säkerhet skall ställas enligt detta kapitel.

12 §

Om utdelning ur lös eller fast egendom har beräknats för en stridig eller villkorlig fordran eller för en sådan fordran som avses i 5 kap. 31 §, skall utmättningsmannen avsätta ett belopp för utdelningen och deponeera det i enlighet med 17 §. En utdelning som har beräknats för en villkorlig fordran skall hållas avsatt till dess att villkoret har blivit uppfyllt eller bortfallit. En utdelning för en icke bevakad fordran skall hållas avsatt på det sätt som stadgas i 18 §. En utdelning som har beräknats för en sådan fordran som avses i 5 kap. 31 § 2 mom. skall hållas avsatt till dess att frågan om borgenärens rätt har blivit slutgiltigt avgjord.

Frågan om en stridig fordrans existens eller förmånsrätt kan föras till domstol så som stadgas i 9 kap. 6—13 §§. Utdelningen skall hållas avsatt så länge verkställigheten är avbruten. Om talan inte väcks, skall utdelningen redovisas enligt förteckningen eller, om utdelningstagaren har fått en anvisning, fördelas mellan de borgenärer som nämns i 13 §.

Om någon har gjort en sådan fordran stridig för vilket det inte har lagts fram ett fordringsbevis, kan anvisning om väckande av talan i verkställighetstvist ges, om borgenären anmäler sin fordran inom den tid som föreskrivs i 18 §. Utmättningsmannen skall vid behov höra gäldenären samt en sådan borgenär som nämns i 13 § innan utdelningen betalas ut.

Dödandet av inteckningen påverkar inte borgenärens rätt till utdelning ur de avsatta medlen.

24 §

Om inte något annat stadgas, skall utmättningsmannen hålla de medel som influtit genom utsökningen tillgängliga för borgenärerna under fyra veckor från det att borgenärerna har fått rätt att lyfta dem. Om en borgenär inte inom denna tid lyftar medlen eller om hans redovisningsadress inte är känd, skall utmättningsmannen deponera medlen i ett kreditinstitut. Om beloppet är större än det i förordning angivna maximibeloppet, skall medlen deponeras separat, och då tillfaller räntorna på medlen den som sedermera får lyfta medlen. Utmättningsmannen skall på ett tillförlitligt sätt uppbekvara ett fordringsbevis som skall återlämnas till borgenären. När hindret har undanröjts skall

utmätningssmannen redovisa medlen till dem som har rätt till dem.

Vad som stadgas i 1 och 4 mom. gäller också sådana till utmätningssmannen influtna medel som på grund av felaktiga anteckningar beträffande avsändaren eller ärendet inte har kunnat hänföras till något särskilt utsökningsärende eller återbetalas till avsändaren.

Vid utmätning influtna medel som inte har lyfts inom tio år från det att de deponerades enligt 1 mom. eller 17 §, tillfaller staten. Om dock någon inom samma tid visar att den dom eller det beslut som har legat till grund för verkställigheten har ändrats eller upphävs eller inte har vunnit laga kraft, eller att det inte slutgiltigt har avgjorts vem som har bättre rätt till medlen, skall en ny tid på tio år räknas från den tidpunkten.

25 §

Vad som stadgas i 1 mom. gäller också medel som enligt 24 § 2 mom. inte kan redovisas till borgenären eller någon annan som har rätt att lyfta dem.

7 kap.

Om verkställighet av beslut om säkringsåtgärder

5 §

Om pengar har belagts med kvarstad, kan utmätningssmannen på begäran av sökanden eller svaranden deponera dem separat i ett kreditinstitut. Räntan på depositionen tillfaller den till vilken pengarna betalas ut.

8 kap.

Om kostnad i utsökningsmål

4 §

Svaranden är skyldig att betala också kostnaderna för verkställigheten av andra

domar än sådana som avses i 3 §. Utmätningssmannen skall när han verkställer domen driva in kostnaderna av svaranden, som vid behov först skall höras. Om betalning av kostnaderna för verkställighet av en säkringsåtgärd stadgas i 7 kap. 10 § rättegångsbalken.

Frågan om ersättandet av de kostnader som avses i denna paragraf kan föras till domstol i enlighet med 9 kap. 6—13 §§.

6 §

Utmätningssmannen har rätt att av sökanden kräva förskott för behövliga verkställighetskostnader. Vid verkställighet av en laga kraftvunnen dom genom vilken betalningskyldighet har fastställts, kan förskott krävas endast i de fall som avses i 3 kap. 28 §, 4 kap. 17 och 25 §§, 5 kap. 17 § samt 7 kap. 10 §.

7 §

Om sökanden har rätt att göra eller låta göra någonting på svarandens bekostnad, kan utmätningssmannen på sökandens begäran bestämma att skäligen kostnader skall uppbäras hos svaranden i förväg, antingen på en gång eller allt eftersom verkställigheten framskrider. Sökanden skall för utmätningssmannen visa upp en tillförlitlig kostnadsberäkning. Utmätningssmannen skall ge svaranden tillfälle att på lämpligt sätt bli hörd om kostnadsberäkningen, om inte detta märkbart försvårar verkställigheten. Efter slutförd verkställighet är sökanden skyldig att lägga fram en utredning över de faktiska kostnaderna. Utmätningssmannen kan av sökanden återkräva ett förskott som har betalats till för stort belopp. Om sökanden underlåter att lägga fram en utredning, kan utmätningssmannen återkräva alla betalade kostnader.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Stadgandena i 5 kap. 21 § 3 mom. och 6 kap. 12 § träder dock i kraft den 1 januari 1997. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 1 och 3 mom., 2 § 1 mom., 3—4 §§, 6 § 1 mom. och 7 § lagen den 9 oktober 1931 om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/31)

av dessa lagrum 1 § 3 mom. sådant det lyder i lag av den 18 december 1992 (1429/92), som följer:

1 §

Om den som hos någon annan har en fordran på pengar, värdepapper eller handlingar vägrar att ta emot prestationen eller om han till följd av bortavaro eller sjukdom eller av något annat sådant skäl är förhindrad därtill, har gäldenären rätt att hos länsstyrelsen deponera det han har att erlagga och därigenom fullgöra sin förpliktelse.

Om en betalningsskyldighet som avses i 1 eller 2 mom. gäller en värdeandel, görs deponeringen genom att i värdeandelsregistret öppnas ett värdeandelskonto på vilket värdeandelarna i fråga noteras. Som kontoinnehavare skall antecknas borgenären, om han är känd, eller "okänd borgenär", och på kontot skall också antecknas den betalningsort som nämns i 2 § 1 mom. samt ett omnämnande av att det är fråga om en betalning som gjorts till befrielse från betalningsskyldighet. Den som för värdeandelsregistret skall genast efter att kontot har öppnats tillstålla länsstyrelsen på betalningsorten eller, om betalningsorten inte är känd, länsstyrelsen i Nylands län ett meddelande om depositionen. Vad som nedan stadgas om länsstyrelse tillämpas på den länsstyrelse till vilken meddelandet har sänts. I fråga om avförande av en värdeandel från kontot, meddelande till borgenären och befrielse från fullgörelseskyldighet tillämpas vad som stadgas nedan.

2 §

Den som på det sätt som nämns i 1 § önskar deponera en betalning skall skriftligen anmäla detta till länsstyrelsen på betalningsorten. I anmälan skall nämnas orsaken till yrkandet att fullgöra betalningsskyldigheten genom en deponering samt alla de omständigheter som bör vara kända när deponering-

en överläts till den som är berättigad till den.

3 §

Gäldenären kan när han gör deponeringen förbehålla sig rätten att få tillbaka deponeringen. Om någon hos länsstyrelsen har gjort anspråk på deponeringen kan den dock inte utan hans samtycke överlämnas till gäldenären, om inte anspråket har avslagits med laga kraft.

4 §

Om orsaken till deponeringen har varit att två eller flera har gjort anspråk på det deponerade, får länsstyrelsen inte överlämna det åt någon av dem förrän de har kommit överens om saken eller saken har avgjorts genom lagakraftvunnen dom.

6 §

Medel som med stöd av denna lag har deponerats hos länsstyrelsen skall utan dröjsmål deponeras i ett kreditinstitut. Räntan på de i kreditinstitutet deponerade medlen tillfaller den som får lyfta depositionen. Om det vid länsstyrelsen inte finns något säkert förvaringsställe skall även värdepapper och handlingar förvaras i ett kreditinstitut.

7 §

Har det deponerade inte givits ut inom tio år från det att deponeringen gjordes, skall deponenten få det tillbaka, även om han inte har förbehållit sig den rätt som nämns i 3 §. Deponenten skall dock inom ett år efter utgången av denna tidsperiod av länsstyrelsen kräva att få det deponerade, annars tillfaller deponeringen staten.

Om frågan om rätten till deponeringen är

föremål för prövning i domstol eller hos skiljemän när tio år har förflutit från deponeringen, räknas tiden på ett år från det att saken har avgjorts med laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

Om det i någon annan lag eller i förord-

ning stadgas om deponeringar i enlighet med lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/31) eller hänvisas till eller i övrigt avses ett stadgande som har ersatts med ett stadgande som ingår i denna lag, skall i stället för nämnda stadgande tillämpas det stadgande som kommit i stället.

3.

Lag

om ändring av lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 29 juli 1977 om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/77) 94 § och

ändras 52 § 1—3 mom., 68 § och 79 § 2 mom.,

av dessa lagrum 52 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag av den 30 december 1982 (1110/82), som följer:

52 §

Sökanden skall betala ersättning i ett för allt eller, om förskottsersättning har erlagts, betala återstoden av ersättningen inom tre månader, räknat från den tidpunkt då inlösningsbeslutet avkunnades, genom att utbetala ersättningen till ersättningstagaren eller till en av denne angiven penninginrättning eller, om det har bestämts att ersättningen skall deponeras, till länsstyrelsen på den ort där fastigheten är belägen.

Har sökanden anfört besvär över inlösningsbeslutet, får den omtvistade delen av ersättningen deponeras hos länsstyrelsen på den ort där fastigheten är belägen. Angående rätt att betala ersättning genom deponering gäller även vad som stadgas i lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/31), nedan deponeringslagen. Om lyftande av en deponerad ersättning stadgas i 70 §.

När en ersättning deponeras skall sökanden ge länsstyrelsen en kopia av behövliga delar av inlösningsbeslutet.

68 §

Har en ersättning deponerats med stöd av 49 §, skall länsstyrelsen meddela om deponeringen genom offentlig delgivning, vilken skall publiceras i officiella tidningen, samt dessutom genom enskild delgivning till varje rättsinnehavare vars adress är känd.

Om en rättsinnehavare önskar utnyttja sin rätt, skall han yrka ersättning inom tre månader från det att han fått kännedom om deponeringen och samtidigt lägga fram en behövlig utredning om sin rätt. Den i yrkandet avsedda ersättningen skall fördelas med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i utsökningslagen stadgas om försäljning av utmätt fast egendom samt om redovisning och fördelning av därvid influat medel. Har fördelning av medel inte yrkats inom stadgad tid, skall länsstyrelsen ofördröjligen betala dem till ersättningstagaren.

Har det bestämts att en förskottsersättning skall deponeras på det sätt som avses i 64 § för säkerställande av ett snabbt verkställande av tillträdessyn, skall länsstyrelsen, innan de åtgärder som stadgas i 1 och 2 mom. vidtas, ge ägaren till den egendom som har tagits i besittning tillfälle att lyfta förskottsersättningen. Ägaren har rätt att lyfta ersättningen

om han visar att utbetalandet till honom inte kränker fordringsägarnas rätt med beaktande av 49 § 2 mom.

gas särskilt, vidta åtgärder för att göra behövliga anteckningar i lagfarts- och inteckningsregistret samt på inteckningshandlingar.

79 §

När länsstyrelsens meddelande om fördelningen av ersättningen har inkommit skall domaren, med iakttagande av vad som stad-

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

4.

Lag

om ändring av 11 kap. 15 § vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 11 kap. 15 § 1 mom. vattenlagen av den 19 maj 1961 (264/61) som följer:

11 kap.

Ersättningar

15 §

Då det bestäms att ersättning i ett för allt skall betalas för överlåtelse av en fastighet eller ett därtill hörande område, för upplåten nyttjanderätt till fast egendom eller för någon åtgärd som annars med stöd av denna lag hänförs till fast egendom och egendomen utgör pant för en fordran eller en rätt att uppbära en återkommande inkomst i

pengar eller varor, skall vattendomstolen även bestämma att ersättningen, sedan beslutet vunnit laga kraft, skall deponeras hos länsstyrelsen och fördelas på det sätt som stadgas om köpesumman för utmätt egendom. Panträttens innehavare har lika rätt till det deponerade ersättningsbeloppet som han hade till fastigheten i fråga.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

5.

Lag

om ändring av 17 § lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 17 § 2 mom. lagen den 20 maj 1988 om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt (451/88) som följer:

17 §

Sjunker en fastighets värde till följd av en ägoregleringsåtgärd så att fastigheten inte längre utgör full säkerhet för de fordringar som den utgjorde pant för innan ägoregle-

ringen verkställdes, skall det förordnas att den ersättning som vid förrättningen bestämts tillfalla ägaren jämte ränta skall deponeras hos länsstyrelsen. Innehavaren av en panträtt har samma rätt till den deponerade ersättningen som han haft i fastigheten. Kan

den överlåtande fastighetens ägare inte visa att han har erhållit alla panträttsinnehavares samtycke till att lyfta den deponerade ersättningen, skall länsstyrelsen fördela medlen i enlighet med utsökningslagens stadganden om fördelning av köpesumman för fast egendom.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

6.

Lag

om ändring av 41 § jordlegolagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 41 § jordlegolagen av den 29 april 1966 (258/66) som följer:

41 §

Om en tomtlegorätt på grund av inteckning utgör säkerhet för en fordran eller någon annan rättighet, skall inteckningshavaren ha samma rätt till i denna lag avsedd lösen eller ersättning som han annars skulle ha haft till själva pantföremålet. Lösen eller ersättning kan betalas till legotagaren endast i det fall att han har ställt en av inteckningshavaren godkänd säkerhet eller att inteck-

ningshavaren har lämnat sitt samtycke till betalningen. I annat fall skall beloppet deponeras hos länsstyrelsen, som lagligen skall fördela beloppet.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

7.

Lag

om ändring av 7 § lagen om fornminnen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 7 § 3 mom. lagen den 17 juni 1963 om fornminnen (295/63) som följer:

7 §

Utgör den fastighet, inom vars område skyddsområdet är beläget, pant för fordran eller rätt att uppbära en återkommande inkomst i pengar eller varor, skall den ersättning om vilken stadgas i denna paragraf deponeras hos länsstyrelsen och fördelas på det sätt som stadgas om köpesumman för utmätt egendom. Innehavaren av en panträtt har samma rätt till det deponerade ersättningsbeloppet som till fastigheten. En deponering

får dock inte göras, om panträttsinnehavarens samtycke till att ersättningen inte deponeras föreligger eller om olägenheten till följd av att den förmån som skall ersättas är ringa inte skall anses ha minskat säkerhetens värde nämnvärt.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

8.

Lag

om ändring av 17 och 18 §§ lagen om samverkan mellan finska och utländska myndigheter vid rättegång samt om verkställighet i vissa fall av utländsk domstols beslut

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 17 § 1 och 3 mom. samt 18 § 1 och 2 mom. lagen den 10 juni 1921 om samverkan mellan finska och utländska myndigheter vid rättegång samt om verkställighet i vissa fall av utländsk domstols beslut (171/21),

sådana de lyder, 17 § 1 och 3 mom. i lag av den 22 april 1988 (737/88) och 18 § 1 och 2 mom. i lag av den 18 februari 1927 (49/27), samt

fogas till 18 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 18 februari 1927 och den 22 april 1988, ett nytt 4 mom. som följer:

17 §

Begäran om verkställighet av beslut som avses i 16 § skall, om inte annat har överenskommits med en främmande stat, göras hos tingsrätten, antingen på diplomatisk väg eller så att parten lämnar in ansökan direkt till tingsrätten.

Om en handling har skrivits på ett annat språk än finska eller svenska, skall till ansökan fogas en bestyrkt översättning till något av dessa språk, om inte tingsrätten medger undantag från detta.

18 §

Tingsrätten skall fatta beslut om begäran utan att höra parterna. Om ansökan har gjorts på det sätt som avses i 17 §, skall tingsrätten bestämma att beslutet skall verkställas. Beslutet verkställs då som en av finsk domstol meddelad lagakraftvunnen dom, om inte en högre myndighet bestämmer annat.

På begäran av en part skall tingsrätten även fastställa kostnaderna för översätt-

ningen av beslutet och bestyrkandet av översättningens riktighet samt bestämma att kostnaderna skall indrivas i utsökningsväg på samma sätt som i 1 mom. stadgas om rättegångskostnader.

Ansökan om begäran om verkställighet behandlas av tingsrätten på den ort inom vars domkrets verkställigheten kan ske. Vid behandlingen skall i tillämpliga delar iakttas vad som stadgas i lagen om behandling av ansökningsärenden vid allmän underrätt (307/86), om inte annat stadgas i denna lag eller bestäms i avtal med främmande stat. Om sökandens motpart inte har fått meddelande om avgörandet i enlighet med 16 § i nämnda lag, har han rätt att söka ändring i beslutet utan att anmäla missnöje inom 30 dagar från det att han i enlighet med 12 kap. 15 § 1 mom. rättegångsbalken har fått kännedom om beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

9.

Lag

om ändring av 2 § lagen angående godkännande av vissa bestämmelser i den mellan de nordiska länderna ingångna konventionen om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område och om konventionens tillämpning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § lagen angående godkännande av vissa bestämmelser i den mellan de nordiska länderna ingångna konventionen om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område och om konventionens tillämpning (881/77) som följer:

2 §

Önskas på grundval av dom eller annat avgörande som meddelats i Finland eller på grundval av här ingången förlikning verkställighet i Danmark, Island, Norge eller Sverige, är varje tingsrätt skyldig att på begäran utfärda intyg om avgörandets eller förlikningens verkställbarhet i Finland eller, då avgörandet gäller vårdnaden om barn el-

ler överlämnande av barn till dess vårdnadshavare eller rätt till umgänge med barn, om huruvida avgörandet kan utgöra grund för verkställighet i Finland.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

10.

Lag

om ändring av lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 21 juli 1977 om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk (588/77) 10 § 1 och 6 mom., 11 § 1 och 3 mom. samt 14 §, och

fogas till 11 § ett nytt 4 mom. som följer:

10 §

Ansökan om verkställighet riktas till tingsrätten.

Till en handling som är skriven på något annat språk än finska, danska, norska eller svenska, skall fogas en styrkt översättning till något av dessa språk, om inte tingsrätten medger undantag.

11 §

Beslut på ansökan om verkställighet meddelas utan att motparten hörs, om inte tingsrätten bestämmer annat.

Kan ansökan om verkställighet enligt den-

na lag inte genast bifallas, kan tingsrätten på yrkande av sökanden omedelbart bestämma att det skall vidtas sådana åtgärder enligt 7 kap. rättegångsbalken som behövs för att säkerställa sökandens rätt.

När ansökan behandlas i tingsrätten skall lagen om behandling av ansökningsärenden vid allmän underrätt (307/86) iakttas i tillämpliga delar om inte annat stadgas i denna lag. Ansökan om verkställighet behandlas i tingsrättens kansli, om inte vittnen eller andra personer skall höras personligen. Om sökandens motpart inte har fått meddelande om avgörandet i enlighet med 16 § i nämnda lag, har han rätt att söka ändring i beslutet utan att anmäla missnöje inom 30 dagar

från det att han i enlighet med 12 kap. 15 § 1 mom. rättegångsbalken har fått kännedom om avgörandet.

14 §

Har tingsrätten beviljat en säkringsåtgärd enligt 7 kap. rättegångsbalken skall, när frågan om åtgärdens varaktighet avgörs med stöd av 6 § i nämnda kapitel, talan som har

väckts vid dansk, isländsk, norsk eller svensk domstol jämföras med talan som har väckts vid finsk domstol, om domen i den utomlands anhängiggjorda rättegången kan bli gällande i Finland enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

11.

Lag

om ändring av lagen om erkännande och verkställighet av österrikiska domar om privaträttsliga anspråk

I enlighet med riksdagens beslut ändras 12 § 1 och 3 mom. samt 13 och 16 §§ lagen den 27 november 1987 om erkännande och verkställighet av österrikiska domar om privaträttsliga anspråk (342/88) samt fogas till lagen en ny 13 a § som följer:

12 §

Ansökan om verkställighet görs skriftligen hos tingsrätten.

Till handlingar som inte är skrivna på finska eller svenska skall fogas en översättning till någotdera av dessa språk, om inte tingsrätten medger undantag.

13 §

Beslut på ansökan om verkställighet meddelas utan att motparten hörs, om inte tingsrätten av särskilda skäl bestämmer annat.

Kan ansökan inte genast bifallas, får tingsrätten på yrkande av sökanden omedelbart bestämma om sådana åtgärder enligt 7 kap. rättegångsbalken som är nödvändiga för att säkerställa sökandens rätt.

När tingsrätten har bifallit ansökan om verkställighet skall beslutet och därtill anslutna handlingar på tjänstens vägnar sändas till den behöriga utmätningssmannen för verkställighet, om inte sökanden har begärt att beslutet skall sändas till honom.

13 a §

Ansökan om verkställighet behandlas av tingsrätten på den ort inom vars domkrets verkställigheten kan ske. Om inte annat

stadgas i denna lag eller förordnas i avtal med främmande stat, iakttas när ansökan behandlas i tingsrätten i tillämpliga delar lagen om behandling av ansökningsärenden vid allmän underrätt (307/86). Ansökan om verkställighet behandlas i tingsrättens kansli, om inte vittnen eller andra personer skall höras personligen. Om sökandens motpart inte har fått meddelande om avgörandet i enlighet med 16 § i nämnda lag, har han rätt att söka ändring i beslutet utan att anmäla missnöje inom 30 dagar från det att han i enlighet med 12 kap. 15 § 1 mom. rättegångsbalken har fått kännedom om avgörandet.

16 §

Har tingsrätten beviljat en säkringsåtgärd som avses i 7 kap. rättegångsbalken, skall väckande av talan vid en österrikisk domstol, med hänsyn till åtgärdens bestånd vid tillämpning av 6 § i nämnda kapitel, jämföras med väckande av talan vid en finsk domstol, om domen i rättegången i Österrike kan bli gällande i Finland enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

12.

Lag**om ändring av 54 § konkursstadgan**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 54 § konkursstadgan av den 9 november 1868, sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagen av den 13 juni 1929 och den 26 april 1991 (242/29 och 759/91), som följer:

54 §

Om det i konkursboet finns gods som uppges tillhöra någon annan och som kan urskiljas från gäldenärens egendom, skall gode männen sätta egendomen i förvar. Om ägarens rätt är ostridig, skall gode männen överlåta godset till honom mot fullgörande av de villkor till vilka han kan anses skyldig. Om gode männen inte överlåter godset

trots ägarens yrkande, skall ägaren, om han inte vill bevaka sitt anspråk vid konkursen, med stöd av stämning kräva godset vid domstol.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

13.

Lag**om ändring av 29 § lagen om förskottsuppbörd**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 29 § 4 mom. lagen den 28 november 1959 om förskottsuppbörd (418/59), sådant det lyder i lag av den 18 december 1995 (1559/95), som följer:

29 §

Länsstyrelsen och polisen skall ge skattemyndigheterna handräckning vid verkställande av granskningar.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

14.

Lag**om ändring av 216 § mervärdesskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 216 § mervärdesskattelagen av den 30 december 1993 (1501/93) som följer:**216 §**

Länsstyrelsen och polisen skall ge skattemyndigheterna behövlig handräckning. Länsstyrelsen har också rätt att på en skattemyndighets framställning vid vite förplikta den som inte har följt en uppmaning enligt 168 eller 169 § att fullgöra sin skyldighet.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

15.

Lag**om ändring av 58 § lagen om sjömanspensioner**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 58 § 1 mom. lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/56) som följer:**58 §**

Om social- och hälsovårdsministeriet finner att pensionskassan har förfarit i strid med lag, kan ministeriet förbjuda verkställigheten av ett felaktigt beslut. Om beslutet redan har verkställts, kan ministeriet ålägga pensionskassan att vidta åtgärder för att uppnå en rättelse. Ministeriet kan förena ett förbud eller en uppmaning med vite. I beslutet

om föreläggande av vite får ändring inte sökas genom besvär. Vitet döms ut av länsstyrelsen i Nylands län.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

16.

Lag**om ändring av 38 § lagen om bostadsrättsbostäder**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 38 § 3 mom. lagen den 16 juli 1990 om bostadsrättsbostäder (650/90) som följer:**38 §***Meddelande om hävning*

Såsom meddelande om hävning anses också stämning om vräkning av bostads-

rättshavaren med anledning av att bostadsrättsavtalet har hävts.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

17.

Lag**om ändring av 15 och 65 §§ gruvlagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 15 § 3 mom. och 65 § 2 mom. gruvlagen av den 17 september 1965 (503/65) som följer:

15 §

En annan inmutare än staten, kommun eller församling skall, om ägaren eller innehavaren av ett område som hör eller gränsar till inmutningsområdet kräver det, innan undersökningsarbeten inleds, ställa säkerhet för vederbörande för alla de ersättningar som han enligt 1 mom. är skyldig att betala. Om parterna inte kan komma överens om säkerheten, skall den fastställas av länsstyrelsen.

65 §

Om någon har framställt ett sådant yrkande som avses i 1 mom. eller uttagit stämning som avser ett sådant, skall domstolen på ansökan av allmänna åklagaren förbjuda arbete på inmutningsområdet eller inom utmålet till dess avgörandet i ärendet har vunnit laga kraft eller domstolen därförinnan bestämmer något annat.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

18.

Lag**om ändring av 2 § hovrättslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § 1 mom. hovrättslagen av den 21 januari 1994 (56/94) som följer:

2 §*Hovrättens uppgifter*

Hovrätten behandlar besvär och klagan över tingsrättens avgöranden.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

19.

Lag**om ändring av 17 § lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 17 § 2 mom. lagen den 13 juni 1929 om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (228/29) som följer:**17 §**

Ansökan om att en fullmaktshandling skall förklaras utan verkan skall göras till tingsrätten på den ort där sökanden är bosatt. Saknar sökanden boningsort i Finland, kan ansökan göras till tingsrätten på sökandens vistelseort eller till Helsingfors tingsrätt. Om ansökan bifalls, skall tingsrätten i den officiella tidningen införa en kungörelse enligt vilken handlingen blir utan verkan efter en viss tid. Denna tid kan bestämmas till

högst 14 dagar efter kungörelsen i officiella tidningen. Genast efter att den utsatta tiden har löpt ut skall tingsrätten förklara fullmakten vara utan verkan, om hinder inte föreligger. Tingsrätten kan också vid behov på sökandens bekostnad en eller flera gånger införa kungörelsen i någon dagstidning innan den införs i den officiella tidningen.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

20.

Lag**om ändring av 9 § lagen om fri rättegång**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 9 § 1 mom. lagen den 2 februari 1973 om fri rättegång (87/73) som följer:**9 §**

Den som erhållit fri rättegång befrias, när han ansöker om verkställighet, från skyldigheten att betala av verkställigheten av domen eller beslutet föranledda utökningsavgifter vilka skall betalas till staten och kostnader som enligt lag skall uppbäras i

förskott. Alla nödvändiga verkställighetskostnader betalas av statens medel, om de inte kan indrivas hos motparten.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

21.

Lag**om ändring av 76 § lagen angående förmyndarskap**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 76 § lagen angående förmyndarskap av den 19 augusti 1898 som följer:

76 §

Beslut om böter eller vite som någon med stöd av denna lag döms att betala, verkställs på det sätt som stadgas i 3 kap. 40 § 3 mom. utsökningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

22.

Lag**om ändring av 9 § lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 9 § 5 mom. lagen den 29 juni 1961 om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61) som följer:

9 §

När utmätning har verkställts skall förrättningsmannen utöver besvärshänvisning enligt 10 kap. 11 § utsökningslagen ge en anvisning om vad som skall iaktas vid

grundbesvär och ansökan om avbrytande samt om den påföljd som stadgas för försummelse.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

23.

Lag**om ändring av 6 § förordningen angående frivilliga auktioner**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 6 § förordningen den 22 mars 1898 angående frivilliga auktioner som följer:

6 §

Den som vid en frivillig auktion har ropat in fast egendom, ett registrering underkastat fartyg eller en del i ett sådant fartyg har rätt att, sedan villkoren för överförandet av äganderätten har fullgjorts, av förrättningsmannen få ett köpebrev på det som han ropat in och, om inte säljaren själv är förrätt-

ningsman, därtill hans skriftliga fullmakt att verkställa försäljningen. Vägrar förrättningsmannen att utfärda ett köpebrev, skall domstolen förplikta honom till det. I övrigt gäller 3 kap. 4 § 4 mom. utsökningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

24.

Lag**om ändring av 7 § lagen om verkställighet av bötesstraff**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 7 § lagen den 20 juni 1963 om verkställighet av bötesstraff (318/63), sådant detta lagrum lyder i lag av den 14 december 1984 (869/84), som följer:

7 §

Utmätningsmannen får uppdra verkställighet som avses i denna lag åt en biträdande utmättningsman. Om biträdande utmättningsman gäller då med de begränsningar som anges i 1 kap. 5 § utsökningslagen vad som stadgas om utmättningsman, och han har rätt att stämma in den bötfälde till rättegång

för bestämmande av förvandlingsstraff samt efter det att förvandlingsstraff har blivit bestämt vidta behövliga åtgärder för att den dömda skall kunna förpassas att avtjäna sitt straff.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

25.

Lag**om ändring av 288 § fastighetsbildningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 288 § 1 mom. fastighetsbildningslagen av den 12 april 1995 (554/95) som följer:

288 §

En ersättning som förfallit till betalning kan jämte ränta på begäran av en syssloman eller sakägare utsökas med stöd av en kopia av eller ett utdrag ur den expedition som utvisar ersättningen, med iakttagande av vad

utsökningslagen stadgar om verkställighet av en lagakraftvunnen dom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

26.

Lag**om ändring av 43 och 55 §§ lagen om skiljeförfarande**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 43 § 3 mom. och 55 § 1 mom. lagen den 23 oktober 1992 om skiljeförfarande (967/92) som följer:

43 §

Innan en ansökan som nämns i 2 mom. bifalls, skall motparten till den som har ansökt om verkställighet ges tillfälle att bli hörd, om det inte finns särskilda hinder för detta. Ärendet behandlas i tingsrättens kansli, om inte vittnen eller andra skall höras personligen i saken.

som har meddelats utomlands skall verkställas, skall domstolen ge sökandens motpart tillfälle att bli hörd, om det inte finns särskilda hinder för detta. Ärendet behandlas i tingsrättens kansli, om inte vittnen eller andra skall höras personligen i saken.

55 §

Innan det förordnas att en skiljedom

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

Helsingfors den 14 juni 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Justitieminister *Kari Häkämies*

1.

Lag

om ändring av utsökningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i utsökningslagen av den 3 december 1895 3 kap. 1 § 1 mom. 5 punkten, 6 och 10 §§, 12 § 1 mom., 17 och 18 §§, 5 kap. 20 §, 6 kap. 19 § samt 8 kap. 1, 2 och 5 §§, av dessa lagrum 3 kap. 1 § 1 mom. 5 punkten och 12 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 18 maj 1973 (389/73) och 18 § sådan den lyder i lag av den 20 december 1991 (1634/91), 6 kap. 19 § sådan den lyder i lag av den 14 december 1984 (867/84) och 8 kap. 5 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 22 juli 1991 (1066/91),

ändras 1 kap. 5 §, 3 kap. 2—5 §§, 7 § 1 mom., 19 §, 20 § 1 och 2 mom., 21 § 2 och 3 mom., 21 b §, 22 § 1 mom., 23 § 3 mom. samt 34 d §, 4 kap. 7 § 3 mom., 22 § 3 mom., 25 § 2 mom. och 28 § 4 mom., 5 kap. 1 § 2 mom. och 24 § 1 mom., 6 kap. 3 § 1 mom., 12 § samt 24 § 1, 2 och 4 mom., 7 kap. 5 § 2 mom. samt 8 kap. 4, 6 och 7 §§,

av dessa lagrum 1 kap. 5 § sådan den lyder i lag av den 22 mars 1996 (197/96), 3 kap. 2 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 22 juli 1991 och genom lag av den 24 november 1995 (236/96), 4 och 5 §§ sådana de lyder i lag av den 29 juli 1948 (576/48), 7 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 28 december 1979 (1075/79), 19 § sådan den lyder i lag av den 20 februari 1960 (113/60), 3 kap. 20 § 1 och 2 mom. samt 21 § 3 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 18 maj 1973, 21 § 2 mom. sådant det lyder i nämnda lag av den 20 december 1991 och 21 b § sådan den lyder i lag av den 20 december 1985 (1016/85), 3 kap. 23 § 3 mom. samt 4 kap. 22 § 3 mom. och 28 § 4 mom. sådana de lyder i lag av den 22 juli 1991 (1055/91), 3 kap. 34 d § sådan den lyder i lag av den 13 juni 1986 (470/86), 4 kap. 7 § 3 mom. sådant det lyder i lag av den 11 november 1988 (939/88), 5 kap. 1 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 27 november 1987 (897/87) och 24 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 12 mars 1909, 6 kap. 3 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 30 december 1992 (1586/92), 12 § sådan den lyder i lag av den 12 april 1995 (551/95) och 24 § 1, 2 och 4 mom. sådana de lyder i lag av den 1 februari 1929 (53/29) samt 7 kap. 5 § 2 mom. sådant det lyder i nämnda lag av den 22 juli 1991, samt

fogas till 3 kap. nya 39—41 §§, till 4 kap. 14 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 18 maj 1973, ett nytt 3 mom., till 5 kap. 6 §, sådan den lyder ändrad genom sist nämnda lag och genom nämnda lag av den 22 mars 1996, ett nytt 4 mom. samt till 21 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 12 april 1995, ett nytt 3 mom. och till 6 kap. 25 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 20 december 1991, ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna stadganden

5 §

5 §

Utmättningsmannens uteslutande behörighet

Utmättningsmannens uteslutande behörighet

Utmättningsmannen skall själv

Utmättningsmannen skall själv

1) besluta om godkännande av säkerhet som

1) besluta om verkställighet enligt 3 kap.

Gällande lydelse

har ställts med stöd av 3 kap. 20 §,

2) sälja utmätt fast egendom, fartyg som antecknats i fartygsregistret samt andelar i sådana fartyg och gods som inlastats i sådana fartyg, registrerade luftfartyg, egendom som nämns i 1 § lagen om in-teckning i bil (810/72), aktier i ett bostads- eller fastighetsaktiebolag som berättigar till besittning av en lägenhet samt annan utmätt egendom som veterligen utgör säkerhet för lån med stöd av in-teckning eller pant- eller retentionsrätt,

3) fördela köpesumman för egendom som nämns i 2 punkten eller för annan egendom, när det enligt 6 kap. 3-5 §§ behövs ett särskilt fördelningsförfarande,

4) överföra ett ärende till utmätningsmannen på en annan ort och begära handräckning av honom,

5) förordna att en gäldenär som håller sig undan eller en sådan företrädare för honom som nämns i 3 kap. 34 b § skall hämtas till ut-sökningsutredning, förordna att en gäldenär skall överlämna bokföringsböcker eller bokföringsmaterial för granskning, förelägga vite enligt 3 kap. 34 d § och anhålla om att sådant vite skall dömas ut,

6) påföra betalningsskyldighet enligt 3 kap. 20 a § 2 mom., 4 kap. 9 b §, 5 kap. 9 § 3 mom., 11 § 4 mom. eller 45 § 3 mom. eller 8 kap. 4 §,

7) besluta om beviljande av säkringsåtgärder enligt 7 kap. 11 a §,

8) besluta om rättelse av en ut-sökningsåtgärd med stöd av 9 kap. 1 § 1-3 mom. och 10 kap. 10 §, om meddelande av anvisning enligt 9 kap. 6-8 §§ och om avbrytande av verkställighet

9) verkställa uppgörelse mellan säljaren och köparen i ett avbetalningsköp, samt

10) besluta om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt.

Föreslagen lydelse

3-5 §§ samt 23 § 3 mom., verkställighet enligt 3 kap. 22 § 1 mom. i det fall att fordringsbeviset inte föreligger i original, återkallande av verkställighet med stöd av 3 kap. 14 § samt om godkännande av säkerhet som avses i 3 kap. 20 §,

2) överföra ett ärende till utmätningsmannen på en annan ort och begära handräckning av honom samt i enlighet med 3 kap. 19 § anvisa parten att anföra klagan eller att anhålla om rättelse,

3) bestämma att en gäldenär som håller sig undan eller en sådan företrädare för gäldenären som avses i 3 kap. 34 b § skall hämtas till ut-sökningsutredning samt bestämma att en gäldenär skall överlämna bokföringsböcker och bokföringsmaterial för granskning,

4) besluta om föreläggande av vite och anhålla om att vite skall dömas ut,

5) sälja utmätt fast egendom, fartyg som antecknats i fartygsregistret eller andelar i sådana fartyg eller gods som inlastats i sådana fartyg, registrerade luftfartyg, egendom som nämns i 1 § lagen om in-teckning i bil (810/72), aktier i ett bostads- eller fastighetsaktiebolag vilka berättigar till besittning av en lägenhet samt annan utmätt egendom som veterligen utgör säkerhet för lån med stöd av in-teckning eller pant- eller retentionsrätt,

6) fördela köpesumman för egendom som nämns i 5 punkten eller för annan egendom, när det enligt 6 kap. 3—5 §§ behövs ett särskilt fördelningsförfarande eller

7) påföra betalningsskyldighet i enlighet med 3 kap. 20 a § 2 mom., 4 kap. 9 b §, 5 kap. 9 § 3 mom., 11 § 4 mom. eller 45 § 3 mom. eller 8 kap. 4 eller 7 §,

8) besluta om tillsättande av en syssloman med stöd av 4 kap. 24 eller 25 § samt beviljande av säkringsåtgärder i enlighet med 7 kap. 11 a §,

9) besluta om rättelse av en ut-sökningsåtgärd med stöd av 9 kap. 1 § 1—3 mom. och 10 kap. 10 §, meddelande av anvisning enligt 9 kap. 6—8 §§ och avbrytande av verkställighet,

10) verkställa uppgörelse mellan säljaren och köparen i ett avbetalningsköp, samt

11) besluta om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

Allmänna stadganden om verkställighet
av domar och utslag

1 §

I den ordning denna lag stadgar verkställas:

5) överexekutors beslut, varigenom någon ålagts betalningsskyldighet, och annat beslut i utsökningsärendet;

2 §

Utmättningsman ege, utan öfverexekutors föreskrift, verkställa laga kraft egande dom:

1) då skyldighet att gälda penningar eller varor blifvit den tappande ålagd;

2) då någon blifvit förpligtad att viss lös egendom till annan utgifva;

3) då domstolen förordnat angående kvarstad eller skingringsförbud;

4) ((då dömdt är i fråga om tjenstehjons flyttning i eller ur tjenst;))

5) då någon blifvit förpligtad att afträda fast egendom eller dömdt är om flyttning i eller ur hus; och

6) då domen eljest innehåller förpligtande för den tappande att något fullgöra, vid äfventyr att det, om han tredskas, må genom vederpartens föranstaltande utföras.

Huru dom, som i 1 och 3 punkterna är nämnd, skall verkställas, skiljs i 4, 5 och 6 samt i 7 kap.

Utan hinder av 1 mom. kan en utmättningsman utan förordnande av överexekutor verkställa ett beslut om en säkringsåtgärd som med stöd av 7 kap. rättegångsbalken har meddelats av en allmän domstol.

Åtgärder som avses i 4 och 5 §§ får dock endast vidtas på förordnande av överexekutor.

3 §

Kan laga kraft egande dom icke, efter ty i 2 § är stadgadt, af utmättningsman utan särskild föreskrift verkställas, ankomme på öfverexekutor att om verkställigheten och sät-

(upphävs)

2 §

Utmättningsmannen verkställer en dom, i vilken

1) någon åläggs att betala i pengar eller varor,

2) någon åläggs att överlåta viss lös egendom eller ett visst föremål åt någon annan, (se punkt 6)

3) någon åläggs att i någon annans ägo eller besittning överlåta fast egendom, en byggnad, en lägenhet eller en del av en sådan,

4) någon åläggs att göra eller fullgöra någonting,

5) någon förbjuds att utföra en viss åtgärd eller åläggs att tillåta att någon annan utför en åtgärd,

6) det bestäms om kvarstad eller andra säkringsåtgärder eller

7) någon åläggs andra skyldigheter i fråga om vilka verkställigheten skall skötas af utmättningsmannen.

Domen verkställs på det sätt som stadgas i denna lag, om inte domen innehåller andra bestämmelser om verkställigheten eller något annat stadgas i annan lag. En dom som avses i 1 mom. 1 punkten verkställs på det sätt som stadgas i 4—6 kap. Om verkställigheten af beslut om säkringsåtgärder stadgas i 7 kap.

3 §

Utmättningsmannen får verkställa en dom innan den har vunnit laga kraft, om inte verkställigheten innebär att ändringssökande blir onyttigt, och om sökanden ställer säker-

Gällande lydelse

tet därför förordna under iakttagande af hvad i 4 och 5 §§ sägs. Är om verkställigheten i domen föreskrifvet eller i lag särskildt stadgadt, lände ock det till efterrättelse.

Är om verkställigheten i domen föreskrifvet eller i lag särskildt stadgadt, lände ock det till efterrättelse.

4 §

Innehåller dom i fall, som i 3 § avses, förpliktande för den tappande att något fullgöra, och kan det även av annan utföras; äge överexekutor bemyndiga den vinnande att på vederpartens kostnad själv eller genom annan utförandet besörja. Kan det endast av den tappande utföras varde han genom vite eller genom häkte därtill hållen.

Är någon ålagt att utfärda salubrev eller annan skriftlig handling, eller att avgiva samtycke, godkännande eller annan sådan förklaring, have domen, så snart den vunnit laga kraft, sådan verkan, som vore förpliktelsen fullgjord.

5 §

Är genom dom den tappande förbjudet att

Föreslagen lydelse

het för den händelse att han åläggs att ersätta den skada som uppstår om domen ändras. Om det dock i denna lag eller i någon annan lag stadgas eller i dom bestäms att en dom som inte har vunnit laga kraft inte får verkställas eller om det särskilt stadgas eller bestäms om verkställighet innan domen har vunnit laga kraft, skall detta iakttas.

4 §

En dom i vilken svaranden åläggs att göra eller fullgöra någonting vid äventyr att den som har ansökt om utsökning annars kan utföra eller låta utföra det på svarandens bekostnad (*hot om tvångsutförande*) verkställs så att utmätningsmannen ger sökanden tillstånd att utföra eller låta utföra arbetet om skyldigheten inte har fullgjorts. Om det utan att verkställigheten störs är möjligt skall utmätningsmannen innan tillstånd beviljas ge svaranden tillfälle att bli hörd på lämpligt sätt samt utsätta en tid inom vilken skyldigheten skall fullgöras. Svaranden skall delges beslutet om att tillstånd har beviljats. Utmätningsmannen skall vid behov ge sökanden handräckning.

Om domen inte innehåller något hot om tvångsutförande skall utmätningsmannen först förelägga ett sådant. Därvid gäller om hörande av svaranden och om delgivning av hotet vad som stadgas i 41 § 1 mom. Annars skall domen verkställas på det sätt som stadgas i 1 mom. Svaranden behöver dock inte höras på nytt innan tillstånd beviljas, om det inte är nödvändigt.

Om endast svaranden kan fullgöra en skyldighet skall utmätningsmannen förelägga vite för den händelse att skyldigheten inte fullgörs, om inte vite redan har förelagts i domen. Om det finns grundad anledning, kan svaranden föreläggas vite också vid verkställighet av en sådan dom som avses i 1 och 2 mom. Vitet föreläggs och utdöms i enlighet med 39—41 §§.

En dom i vilken någon åläggs att under-teckna ett köpebrev eller någon annan handling eller att ge sitt samtycke, godkännande eller motsvarande förklaring, har samma verkan som fullgörandet av en skyldighet när domen har vunnit laga kraft.

5 §

En dom i vilken någon vid vite förbjuds

Gällande lydelse

något göra eller att hindra annan att något utföra, och bryter han däremot; äge överexekutor, varje gång sålunda sker, fälla honom till vite; föreskrive ock, där så lämpligen ske kan, vidtagande av sådan åtgärd, att förbudets överträdande förebygges. Låter han sig ej av vite rättas, förordne överexekutor, att han må vid domstol tilltalas; och äge domstolen i ty fall döma honom till fängelse ej över sex månader.

Vite, om vilket här och i 4 § stadgas, ådömes till visst penningbelopp.

6 §

Hvad öfverexekutor enligt 4 och 5 §§ förordnat, skall genom utmätningsman den tapande meddelas.

Göres vid verkställighet, som enligt 4 § af den vinnande föranstaltas, motstånd eller sättes annat hinder för verkställigheten, lemne utmätningsman, på begäran, handräckning till hindrets aflägsnande.

7 §

Sökes ändring i underrätts eller i hovrätts i första instans givna utslag eller dom, varigenom någon ålagts betalningsskyldighet, får utmätningsman utan överexekutors förordnande verkställa utmätning hos gäldenären, såframt icke denne ställer pant eller borgen för det som blivit utdömt. Utmätt egendom får likväl icke utan gäldenärens samtycke säljas, förrän domen vunnit laga kraft. Är egendomen underkastad förskämning, snar förstörelse eller snabbt fallande i värde eller erfordrar den synnerligen kostsam vård, skall utmätningsmannen, om borgenären det begär samt ställer säkerhet för kostnad och skada, ombesörja försäljning av egendomen.

Föreslagen lydelse

att utföra en viss åtgärd eller åläggs att tillåta att någon annan utför en åtgärd, verkställs så att utmätningsmannen hos tingsrätten ansöker om att vitet skall dömas ut, om parten har överträtt förbudet, och samtidigt vid behov förelägger nytt vite. Vitet föreläggs och utdöms i enlighet med 39—41 §§.

Om domen inte innehåller något vitesföreläggande skall vite först föreläggas av utmätningsmannen. I övrigt verkställs domen på det sätt som stadgas i 1 mom. Svaranden behöver dock inte höras på nytt innan ansökan om utdömande av vitet görs, om det inte är nödvändigt.

Om utmätningsmannen på lämpligt sätt kan förhindra att svaranden överträder förbudet, skall sådana åtgärder vidtas, ifall svaranden har överträtt förbudet. Utmätningsmannen skall därförinnan ge svaranden tillfälle att bli hörd på lämpligt sätt, om detta kan ske utan att verkställigheten störs, och underrätta svaranden om att åtgärden har utförts. Sökanden är skyldig att på förhand betala de nödvändiga kostnaderna för åtgärden.

(upphävs)

7 §

Om ändring söks i underrättens eller hovrättens beslut eller dom i första instans, varigenom någon har ålagts att betala någonting till någon annan, får utmätningsmannen verkställa utmätning hos gäldenären ifall inte denne ställer pant eller säkerhet för det utdömda beloppet. Den utmätta egendomen får dock inte utan gäldenärens samtycke säljas innan domen har vunnit laga kraft. Till den del egendomen är sådan att den förfärs, snabbt förstörs, snabbt sjunker i värde eller medför höga vårdkostnader, skall utmätningsmannen, om borgenären begär det och ställer säkerhet för kostnader och skada, verkställa försäljningen av egendomen.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Är i annat mål än i 7—9 §§ nämnts det, hvarom blifvit dömdt sådant att ändringssökande ej varder onyttigt, om domen går i fullbordan, ege öfverexekutor, der pant eller borgen ställes som i sistnämnda paragraf sagts, förordna, att domen må verkställas, ändå att ändring deri sökes.

(upphävs)

12 §

Vad i 2—6 §§ är stadgat om sättet för verkställande av dom som vunnit laga kraft gäller även vid verkställighet, som får äga rum innan domen vunnit laga kraft.

(upphävs)

17 §

Om verkställighet af öfverexekutors utslag, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit någon ålagd, gälle hvad ofvan är stadgat i fråga om underrätts dom i ty fall.

(upphävs)

Har öfverexekutor, såsom i 2 kap. 17 § är sagdt, förklarad fast egendom utmätt, må ej försäljning deraf äga rum förr än laga kraft å utslaget kommit.

18 §

Andra beslut i utsökningsmål verkställs trots besvär. Ett beslut genom vilket någon har dömts till böter eller att betala vite får dock inte verkställas förrän beslutet har vunnit laga kraft. Utan hinder av vad som stadgas ovan får egendom utmätas för indrivning av vite, men utmätt egen- dom får inte säljas förrän beslutet har vunnit laga kraft.

(upphävs)

19 §

Är utmätningsman icke på det klara med, huru dom rätteligen bör verkställas, anmäle det genast hos överexekutor. Finner denna i dylikt fall eller, då verkställighet av dom hos honom sökes, domen så oklar eller ofullständig, att därav ej framgår, huru i saken dömts, anvisa han parterna att anföra klagan över domvilla.

Finner utmätningsman eller överexekutor, att domen innehåller skriv- eller räknefel, hänvisa part att enligt 24 kap. 10 § rättegångsbalken anhålla om rättelse av domen.

19 §

Om utmätningsmannen, när han fått ansökan om verkställighet av en dom, finner att domen är så oklar eller ofullständig att det av den inte framgår hur domstolen har dömt i saken, skall han anvisa parterna att anföra klagan över domvilla.

Finner utmätningsmannen att domen innehåller ett skriv- eller räknefel, skall han anvisa parten att anhålla om rättelse av felet i enlighet med 24 kap. 10 § rättegångsbalken.

Gällande lydelse

20 §

Pant ellet borgen som någon enligt denna lag skall ställa och som motparten icke godkänt, skall värderas på åtgärd av överexekutor, eller om säkerheten skall ställas hos utmättningsman, av denne. Löftesmännen skola borgen en för alla och alla för en. Ställes borgen för sammanslutning eller utlänning till säkerhet för auktionspris för fastighet eller för ersättande av kostnad eller skada, som tillskyndas motparten, skola löftesmännen svara såsom för egen skuld.

Den som bjuder pant är, om överexekutor eller utmättningsman så förordnar, skyldig att sätta panten i förvar och vård i allmän penninginrättning eller hos trovärdig person. Löftesskriften förvaras av utmättningsmannen.

Föreslagen lydelse

20 §

Utmättningsmannen skall värdera en pant eller borgen (säkerhet) som någon skall ställa enligt denna lag och som motparten inte har godkänt. Borgen skall vara proprieborgen och, om borgensmännen är två eller flera, solidarisk.

Panten skall överlåtas till utmättningsmannen eller om han så bestämmer deponeras i ett kreditinstitut eller lämnas i förvar och vård hos en tillförlitlig person. Intyget över depositionen och borgensskriften skall lämnas i förvar hos utmättningsmannen.

21 §

Verkställighet skall sökas skriftligen hos överexekutor. Hos en utmättningsman söks verkställighet muntligen eller skriftligen eller med hjälp av automatisk databehandling enligt vad som stadgas genom förordning. Gäller ansökan verkställighet av ett beslut som avses i 1 § 1 mom. 7 punkten, skall i den uppges det stadgande som ligger till grund för sökandens rätt att få verkställighet enligt denna lag. Till ansökan skall fogas den handling på vilken verkställigheten grundas. Ansökningar och handlingar i utsökningsärenden får sändas till överexekutor och utmättningsmannen per post så som stadgas om sändande av handlingar till statens förvaltningsmyndigheter. Den vinnande parten skall tillställa utmättningsmannen det verkställighetsförordnande som överexekutor har meddelat.

Sökande som icke har bo och hemvist i Finland skall ha här bosatt ombud, som äger rätt att på hans vägnar mottaga delgivning och stämning angående verkställighet. Finnes icke sådant ombud, tillsändes sökande tillkännagivande angående utsökningsärende med posten, om hans adress är känd. Stämning får delgivas honom så, att stadgad avskrift av stämning, stämningsansökan och därtill fogade handlingar ingives till den överexekutor som meddelat verkställighets-

Verkställighet skall sökas hos utmättningsmannen muntligen eller skriftligen eller med hjälp av automatisk databehandling enligt vad som stadgas genom förordning. Om ansökan gäller verkställighet av ett beslut enligt 1 § 1 mom. 7 punkten, skall det i ansökan anges vilket stadgande som ligger till grund för sökandens rätt att få verkställighet enligt denna lag. Till ansökan skall fogas den handling som ligger till grund för verkställigheten. Ansökningar och handlingar i utsökningsärenden får sändas till utmättningsmannen per post på det sätt som i lagen om översändande av handlingar (74/54) stadgas om sändande av handlingar till statens förvaltningsmyndigheter.

En sökande som inte har stadigvarande boningsort i Finland skall ha ett här bosatt ombud, som har rätt att på hans vägnar ta emot delgivningar och meddelanden samt stämningar som gäller verkställigheten. Om något sådant ombud inte finns, sänds delgivningar och meddelanden som gäller utsökningsärendet till sökanden i enlighet med 27 § 3 mom., om hans adress är känd. Stämningar och stämningsansökningar samt till dem fogade handlingar delges sökanden

Gällande lydelse

förordnandet, eller till den utmättningsman som utan förordnande av överexekutor utfört verkställigheten. Tillkännagivande angående domstolen, utsatt dag och därom att avskrift av stämningshandlingarna tillhandahållas motparten hos nämnda myndighet, skall på åtgärd av den sakägare som begärt stämning införas i officiella tidningen och dessutom tillställas motparten med posten, om hans adress är känd. Stämningstiden är tre månader från det tillkännagivandet publicerades och meddelande därom översändes såsom ovan är sagt.

21 b §

Har en gäldenär egendom på flera orter eller skall en dom mot gäldenärer som befinner sig på olika orter verkställas, skall den utmättningsman som skall verkställa domen vid behov begära handräckning av utmättningsmännen på de andra orterna så att verkställigheten kan ske samtidigt. Den som begär handräckning skall till sin begäran foga en av honom styrkt kopia av den del av domen som behövs vid verkställigheten. Den som lämnar handräckning får vidta verkställighetsåtgärder med stöd av denna kopia, utan särskilt förordnande av överexekutor. Den som begär handräckning skall ge de anvisningar som behövs för att begränsa verkställigheten till det utdömda beloppet.

22 §

Äskas verkställighet å dom eller utslag, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit någon ålagd, och finnes över den fordran skuldebref eller annat skriftligt fordringsbevis, bör beviset i hufvudskrift till utmättningsmannen ingifvas. Kan det ej ske, förty att beviset förkommit, eller af annan orsak och är beviset icke vaxel eller löpande förbindelse, ankomme å öfverexekutor att förordna, huruvida verkställighet ändå må ega rum.

Föreslagen lydelse

på det sätt som stadgas i 11 kap. rättegångsbalken.

21 b §

Om en gäldenär har egendom på flera orter eller om en dom som skall verkställas gäller gäldenärer på olika orter, skall den utmättningsman som har i uppgift att verkställa domen vid behov begära handräckning av utmättningsmännen på de andra orterna så att verkställigheten kan ske samtidigt. Den som begär handräckning skall till sin begäran foga en av honom styrkt kopia av den del av domen som behövs vid verkställigheten, *och verkställigheten kan ske med stöd av denna kopia.* Den som begär handräckning skall ge de anvisningar som behövs för att begränsa verkställigheten till det utdömda beloppet.

22 §

Gäller begäran om verkställighet en dom eller ett beslut varigenom någon har ålagts betalningsskyldighet, och det finns en skuldsedel eller något annat skriftligt fordringsbevis angående fordran, skall beviset i original överlämnas till utmättningsmannen. Om fordringsbeviset inte kan överlämnas i original på grund av att det har förkommit eller av annan anledning, kan utmättningsmannen verkställa domen eller beslutet trots att originalet saknas, om inte fordringsbeviset är en löpande skuldsedel, en växel eller en check. Utmättningsmannen skall höra gäldenären på lämpligt sätt, om det inte är onödigt. När betalningsskyldigheten har fullgjorts, skall utmättningsmannen överlämna fordringsbeviset till gäldenären.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §

Verkställighet i tvistemål sker med stöd av en sådan kopia av tingsrättens expedition eller protokoll om vilken stadgas i 24 kap. 4 a § 2 mom. rättegångsbalken.

Har i domen i ett brottmål bestämts att verkställighet får ske med stöd av en kopia, eller gäller verkställigheten arvode eller ersättning till ett vittne eller en sakkunnig, ersättning till målsäganden för skada eller kostnader i ett brottmål där allmän åklagare har väckt åtal eller ersättning för rättegångskostnader som har tilldömts någon annan än käranden eller ändringssökanden eller som målsäganden i ett brottmål har förpliktats att betala till motparten, får utmätningsmannen med stöd av en kopia verkställa domen så som sägs ovan i detta kapitel och samtidigt mäta ut den avgift som har betalats för den handling som utgör grund för verkställigheten.

I andra fall än de som nämns i 1 och 2 mom. får utmätningsmannen inte verkställa en dom med stöd av en kopia, om inte överexekutor har bestämt att det får ske.

Om verkställighet av en dom i andra fall än de som nämns i 1 och 2 mom. begärs med stöd av en kopia, kan utmätningsmannen sedan han på lämpligt sätt har hört svaren, besluta att verkställigheten skall ske med stöd av kopian.

34 d §

Om gäldenären eller den som enligt 34 b § företräder honom inte efter uppmaning fullgör sina skyldigheter enligt 33 eller 34 a §, får utmätningsmannen förordna att han vid vite skall fullgöra dem inom en bestämd tid. Om han trots detta underlåter att fullgöra sina skyldigheter inom utsatt tid, får överexekutor på ansökan av utmätningsmannen döma honom till vite.

Över utmätningsmannens beslut om vitesföreläggande får besvär inte anföras. Överexekutors beslut om utdömande av vite verkställs utan hinder av vad som stadgas i 18 § trots att besvär har anförts, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer annat.

34 d §

Om gäldenären eller den som enligt 34 b § företräder honom inte efter uppmaning fullgör sina skyldigheter enligt 33 eller 34 a §, får utmätningsmannen förordna att han vid vite skall fullgöra dem inom en bestämd tid. Vitet föreläggs och utdöms i enlighet med 39—41 §§. Tingsrättens dom i vilken vitet har dömts ut verkställs dock utan hinder av 40 § 3 mom., om inte fullföljdsdomstolen med iakttagande i tillämpliga delar av vad som stadgas i 9 kap. 14—18 §§ bestämmer annat.

39 §

Ett vite som utmätningsmannen förelägger med stöd av denna lag föreläggs till ett fast belopp eller så att dess storlek bestäms på basis av tid (löpande vite). Löpande vite

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

föreläggs så att för vitet bestäms ett fast grundbelopp och ett tilläggsbelopp för varje i föreläggandet angiven tidsperiod (*vitesperiod*), inom vilken domen eller utmätningssdomarens beslut inte har iakttagits. Om ett löpande vite föreläggs för den händelse att parten eventuellt överträder ett förbud, kan tilläggsbeloppet bestämmas för varje gång förbudet överträds i stället för på basis av tid. Om inte annat framgår av utsökningsslagen eller av den dom som skall verkställas, iakttas därtill vid föreläggande av vite i tillämpliga delar vad som stadgas i 6 § 3 mom. samt 7 och 8 §§ viteslagen (1113/90).

Utmätningssmannen får förelägga ett nytt vite även om parten inte har dömts att betala ett tidigare förelagt vite. Det tidigare förelagda vitet förfaller dock, om inte utmätningssmannen i sin delgivning beträffande det nya vitet samtidigt underrättar parten om sitt beslut att hos tingsrätten ansöka om att det tidigare vitet skall dömas ut.

Ändring i utmätningssmannens vitesföreläggande får inte sökas genom besvär. Utmätningssmannen kan rätta sitt vitesföreläggande med iakttagande av 9 kap. 1—3 §§.

40 §

Den tingsrätt som avses i 10 kap. 2 § dömer på ansökan av utmätningssmannen ut ett vite som utmätningssmannen har förelagt. Om vitet har förelagts i en dom som är föremål för verkställighet, kan utmätningssmannen göra sin ansökan också till den domstol som har förelagt vitet.

Vitet döms ut om en förpliktelse inte har fullgjorts eller om den har överträtts utan giltig orsak. Tingsrätten kan döma ut vitet även om den dom genom vilken vitet har förelagts inte har vunnit laga kraft. Vid utdömande av vite iakttas därtill i tillämpliga delar vad som stadgas i 10 § 2 mom. och 11 § viteslagen. Om löpande vite har förelagts så att ett tilläggsbelopp har bestämts för varje gång förbudet överträds, förfaller tilläggsbeloppen tre gånger till de delar de överstiger vitets grundbelopp för de gånger förbudet har överträtts innan beslutet om utdömande av vite fattades.

Tingsrättens beslut genom vilket vitet har dömts ut kan genast verkställas, trots att beslutet inte har vunnit laga kraft, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer annat med iakt-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tagande i tillämpliga delar av vad som stadgas i 9 kap. 14—18 §§. Egendom som har mätts ut för indrivning av vitet får dock inte säljas förrän det beslut genom vilket vitet har dömts ut har vunnit laga kraft.

Vid domstolsbehandlingen av ärenden som gäller utdömande av vite iakttas i tillämpliga delar vad som stadgas i 10 kap. 13 § 1 och 2 mom. samt 17 §. Också tingsrätten kan bestämma att verkställigheten skall avbrytas, med iakttagande i tillämpliga delar av vad som stadgas i 9 kap. 14—18 §§.

41 §

Innan vite föreläggs skall utmätningsmannen ge svaranden tillfälle att bli hörd på lämpligt sätt, om inte detta märkbart försvårar verkställigheten. Utmätningensmannens vitesföreläggande skall delges svaranden per post mot mottagningsbevis eller som stämningssedelgivning, om inte delgivningen kan göras på det sätt som anges i 27 § 3 mom.

Innan en sådan ansökan som avses i 40 § 1 mom. görs, skall utmätningsmannen ge svaranden tillfälle att bli hörd på lämpligt sätt, om det är nödvändigt. Utmätningensmannen skall underrätta svaranden om sitt beslut att framställa ett yrkande.

4 kap.

Om utmätning

7 §

Understöd eller kostnadsersättning som med stöd av pensions- eller sociallagstiftningen betalas för ett visst ändamål får inte mätas ut. Från utmätning skall även undantas ersättning för sveda och värk, lyte eller annat bestående men eller för sjukvårdskostnader, begravningskostnader eller andra kostnader som beror på personskada.

Understöd eller kostnadsersättning som med stöd av pensions- eller sociallagstiftningen betalas för ett visst ändamål får inte mätas ut. Från utmätning skall även undantas ersättning för sveda och värk *samt psykiskt lidande*, lyte eller annat bestående men eller för sjukvårdskostnader, begravningskostnader eller andra kostnader som beror på personskada.

14 §

14 §

Vad som i denna lag stadgas om fartyg som antecknats i fartygsregistret gäller även i fartygsbyggnadsregistret införda fartyg.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

Om det inte begärs att utmätningsmannen skall sälja egendom som avses i 1 mom. inom två månader efter att en dom som nämns i 1 mom. har vunnit laga kraft, förfaller utmätningen. En begäran om försäljning av egendomen skall göras till den utmätningsman som är behörig med stöd av 3 kap. 21 §.

22 §

Borgenären skall ansöka om försäljning hos den utmätningsman som är behörig enligt 3 kap. 21 §. Har inte borgenären begärt att utmätningsmannen skall sälja egendomen, skall utmätningsmannen återkalla utmätningen på begäran av gäldenären eller ägaren, om denne visar att det har förflutit minst sex månader sedan den i 1 mom. avsedda domen vunnit laga kraft.

25 §

Är fara att egendomen af egaren genom vanvård eller annorledes försämrats, ege öfverexekutor, det borgenär det påstår, förordna syssloman att egendomen om händer taga och förvalta; dock vare i ty fall borgenären pliktig att förskjuta den kostnad, som för egendomens förvaltning kan vara nödig.

Om det finns risk att ägaren genom vanvård eller på något annat sätt förstör egendom, kan utmätningsmannen på borgenärens yrkande förordna en syssloman att ta hand om egendomen och sköta den. Innan en syssloman förordnas skall utmätningsmannen ge ägaren tillfälle att bli hörd på lämpligt sätt, om det kan ske utan att verkställigheten störs. Borgenären är skyldig att på förhand betala nödvändiga kostnader för skötseln av egendomen.

28 §

Om utmätningen upphävs eller återkallas eller om den förfaller enligt 22 § 3 mom., skall också detta anmälas till den myndighet som nämns ovan.

Om utmätningen upphävs eller återkallas skall också detta anmälas till den ovan nämnda myndigheten samt till den borgenär som avses i 22 § 3 mom.

5 kap.

Om utmätt egendoms förvandlande i penningar

1 §

En stadsfogde får ge försäljningen av utmätt lös egendom i uppdrag åt en auktionsförrättare som idkar auktionsverksamhet i en särskild lokal. På försäljning skall tillämpas vad som stadgas i detta kapitel. Angående redovisningen av medel som influtit vid försäljning stadgas genom förordning.

Utmätningsmannen får ge försäljningen av utmätt lös egendom i uppdrag åt en pålitlig auktionsförrättare som idkar auktionsverksamhet i en särskild lokal. På försäljningen skall tillämpas vad som stadgas i detta kapitel. Angående redovisningen av medel som influtit vid försäljningen stadgas genom förordning.

6 §

6 §

Om auktionen skall i de fall som avses i

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

Skall försäljning ske på grund af förordnande, som i 2 kap. 17 § sagts, må kungörelse om auktionen ej utfärdas förr än det skuldebref, hvarå borgenären sin fordran grundar, blifvit i hufvudskrift till auktionsförrättaren aflemnadt.

(upphävs)

21 §

21 §

I ett meddelande enligt 2 mom. skall nämnas att eventuella påminnelser mot sådana fordringar som har anmälts i enlighet med 24 § eller som framgår av handlingarna, skall göras vid partsförhandlingen.

24 §

Nu skall egendomen säljas, uppläse då auktionsförrättaren såväl protokollet öfver utmätningen eller det utslag, hvarigenom öfverexekutor förklarar egendomen utmätt, som ock gravationsbeviset och öfriga i 16, 17 och 21 §§ nämnda handlingar, samt anmäne dem, hvilka hafva fordran eller annan rättighet, som bör ur egendomen utgå eller eljest vid försäljningen iakttas, att sådant anmäla; lämne ock tillstådesvarande borgenärer samt gäldenären, där han när är, tillfälle att öfver anmälda eller ur förberörda handlingar framgående anspråk och om försäljningsvillkoren sig yttra.

24 §

När en fastighet säljs, skall auktionsförrättaren till behöfliga delar läsa upp utmättningsprotokollet eller den dom som avses i 4 kap. 22 §, samt gravationsbevis och övriga i 16, 17 och 21 §§ nämnda handlingar, och därefter uppmana dem som har en fordran eller någon annan rättighet som skall betalas ur fastigheten eller annars beaktas vid försäljningen att anmäla denna. Auktionsförrättaren skall även ge de närvarande borgenärerna samt gäldenären, om han har infunnit sig, tillfälle att yttra sig både om de anspråk som har anmälts eller som framgår av handlingarna och om försäljningsvillkoren.

6 kap.

Om redovisning och fördelning av vad till följd av utmätning influtit

3 §

Då en borgenär har yrkat på betalning enligt 4 kap. 12 § ur den egendom som har utmätts, och tillgångarna inte förslår för betalning av samtliga fordringar eller borgenärerna inte kommer överens om hur tillgångarna skall fördelas, skall utmättningsmannen uppgöra en särskild längd över fördelningen. Han skall också underrätta borgenärerna om att förteckningen från en viss dag finns till

3 §

Då en borgenär har yrkat på betalning enligt 4 kap. 12 § ur den egendom som har utmätts, och tillgångarna inte förslår för betalning av samtliga fordringar eller borgenärerna inte kommer överens om hur tillgångarna skall fördelas, skall utmättningsmannen uppgöra en särskild förteckning över fördelningen. Han skall också underrätta borgenärerna om att denna förteckning från en viss

Gällande lydelse

påseende hos utmätningsmannen under den tid besvär över fördelningen enligt 9 kap. får anföras. Utdelningen skall trots detta verkställas enligt förteckningen mot pant eller borgen, om pant eller borgen skall ställas enligt detta kapitel.

Föreslagen lydelse

dag finns till påseende hos utmätningsmannen under den besvärstid som anges i 10 kap. 5 §. Utdelningen skall trots detta verkställas enligt förteckningen mot pant eller borgen, om säkerhet skall ställas enligt detta kapitel.

12 §

Är för tvistigt eller villkorligt anspråk, eller för intecknad fordran i fall, som i 5 kap. 31 § sagts, utdelning ur lös eller fast egendom beräknad, skall beloppet afsättas, intill dess frågan om borgenärens rätt blifvit slutligen afgjord, eller villkoret gått i fullbordan eller bortfallit. Der tvistig fordran ej redan är under domstols pröfning, varde borgenären hänvisad att sin talan efter stämning anhängiggöra. Vill annan, hvars rätt är af frågan beroende, sjelf stämma, stånde det honom fritt.

12 §

Om utdelning ur lös eller fast egendom har beräknats för en stridig eller villkorlig fordran eller för en sådan fordran som avses i 5 kap. 31 §, skall utmätningsmannen avsätta ett belopp för utdelningen och deponera det i enlighet med 17 §. En utdelning som har beräknats för en villkorlig fordran skall hållas avsatt till dess att villkoret har blifvit uppfyllt eller bortfallit. En utdelning för en icke bevakad fordran skall hållas avsatt på det sätt som stadgas i 18 §. En utdelning som har beräknats för en sådan fordran som avses i 5 kap. 31 § 2 mom. skall hållas avsatt till dess att frågan om borgenärens rätt har blifvit slutgiltigt avgjord.

Frågan om en stridig fordrans existens eller förmånsrätt kan föras till domstol på det sätt som stadgas i 9 kap. 6—13 §§. Utdelningen skall hållas avsatt så länge verkställigheten är avbruten. Om talan inte väcks, skall utdelningen redovisas enligt förteckningen eller, om utdelningstagaren har fått en anvisning, fördelas mellan de borgenärer som nämns i 13 §.

Om någon har gjort en sådan fordran stridig för vilket det inte har lagts fram ett fordringsbevis, kan anvisning om väckande av talan i verkställighetstvist ges, om borgenären anmäler sin fordran inom den tid som föreskrivs i 18 §. Utmätningsmannen skall vid behov höra gäldenären samt en sådan borgenär som nämns i 13 § innan utdelningen betalas ut.

Dödandet av inteckningen påverkar inte borgenärens rätt till utdelning ur de avsatta medlen.

19 §

Om part det kräver, skall medel som i enlighet med 17 § eller 24 § deponerats i lantränteri insättas mot ränta i en av överexekutor godkänd bankinrättning. Räntan kommer

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

den till godo, till vilken det förordnas att medlen skall utbetalas.

24 §

Medel, som till utmätningsman influtit, skola, såvitt angående dem icke är annat stadgat, hos utmätningsman hållas borgenär till handa under fyra veckor från det borgenären äger rätt att medlen lyfta. Varda medlen ej under denna tid av borgenären lyftade, skola de ofördröjligen av utmätningsmannen i länets ränteri nedsättas; och äge utmätningsmannen sedermera att med beviset om nedsättningen till borgenären redovisa. Där fordringsbevis, som för utmätnings vinnande blivit av borgenär avlämnat, bör efter ärendets handläggning till honom återställas, skall fordringsbeviset hos utmätningsmannen hållas borgenären till handa under fyra veckor; i övrigt gälle om sådan handling vad ovan är om influtna medel stadgat.

Försummar borgenär att ur utmätt egendom taga betalning, have ej rätt till ränta från den tid, det av honom berott att betalning njuta, där ej på grund av stadgandet i 19 § sådan ränta må honom tillgodokomma.

Har någon fått lyfta köpeskillingsmedel, innan fråga om bättre rätt till dem blivit slutligen prövad, och finnes han sedan pliktig att det lyftade eller någon del därav återbära, gälde ränta efter sex för hundra om året från den dag, då medlen lyftats.

Lyftas ej medel, som till följd av utmätning influtit, inom tio år efter det medlen i länets ränteri bort nedsättas, eller styrkes icke inom den tid, att dom eller utslag, varå verkställighet följt, ändrats eller upphävts eller ej vunnit laga kraft, eller att fråga om bättre rätt till medlen icke blivit slutligen avgjord, tillfalle medlen statsverket. Styrkes sådan omständighet, löper åter ny tid, tio år, därefter.

24 §

Om inte något annat stadgas, skall utmätningsmannen hålla de medel som influtit genom utsökningen tillgängliga för borgenärerna under fyra veckor från det att borgenärerna har fått rätt att lyfta dem. Om en borgenär inte inom denna tid lyftar medlen eller om hans redovisningsadress inte är känd, skall utmätningsmannen deponera medlen i ett kreditinstitut. Om beloppet är större än det i förordning angivna maximibeloppet, skall medlen deponeras separat, och då tillfaller räntorna på medlen den som sedermera får lyfta medlen. Utmätningsmannen skall på ett tillförlitligt sätt uppbvara ett fordringsbevis som skall återlämnas till borgenären. När hindret har undanröjts skall utmätningsmannen redovisa medlen till dem som har rätt till dem.

Vad som stadgas i 1 och 4 mom. gäller också sådana till utmätningsmannen influtna medel som på grund av felaktiga anteckningar beträffande avsändaren eller ärendet inte har kunnat hänföras till något särskilt utsökningssärende eller återbetalas till avsändaren.

Vid utmätning influtna medel som inte har lyfts inom tio år från det att de deponerades enligt 1 mom. eller 17 §, tillfaller staten. Om dock någon inom samma tid visar att den dom eller det beslut som har legat till grund för verkställigheten har ändrats eller upphävts eller inte har vunnit laga kraft, eller att det inte slutgiltigt har avgjorts vem som har bättre rätt till medlen, skall en ny tid på tio år räknas från den tidpunkten.

25 §

Vad som stadgas i 1 mom. gäller också medel som enligt 24 § 2 mom. inte kan re-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

dovisas till borgenären eller någon annan som har rätt att lyfta dem.

7 kap.

Om verkställighet av beslut om säkringsåtgärder

5 §

Om pengar har belagts med kvarstad, kan utmätningssmannen på begäran av sökanden eller motparten deponera dem i en penningrättning enligt 6 kap. 19 §.

Om pengar har belagts med kvarstad, kan utmätningssmannen på begäran av sökanden eller svaranden deponera dem separat i ett kreditinstitut. Räntan på depositionen tillfaller den till vilken pengarna betalas ut.

8 kap.

Om kostnad i utsökningssmål

1 §

I mål, hvarom i 2 kap. handlas, tillägges öfverexekutor sökanden, der han saken vinner, ersättning för all nödig kostnad, som lagsökningen medfört. Varder målet såsom tvistigt förvisadt till domstol; då må ersättning tilläggas vederparten för hans kostnad; och ege ändå domstolen, när målet der fullföljes, pröfva hvad ersättning den ene parten bör till den andre utgifva för kostnaden hos öfverexekutor.

(upphävs)

2 §

I andra utsökningssmål, än i 1 § äro nämnda, bestämme öfverexekutor, efter ty skäligt finnes, om och till hvad belopp den tappande parten bör till den andre gälda ersättning för hans kostnad hos öfverexekutor.

(upphävs)

4 §

Innehåller dom, som skall verkställas, sådant förordnande, som i 3 kap. 2 § 2 och 4—6 punkterna omförmäls, varde ock vid verkställigheten kostnaden derför hos den tappande uttagen.

4 §

Svaranden är skyldig att betala också kostnaderna för verkställigheten av andra domar än sådana som avses i 3 §. Utmätningssmannen skall när han verkställer domen driva in kostnaderna av svaranden, som vid behov först skall höras. Om betalning av kostnaderna för verkställighet av en säkringsåtgärd stadgas i 7 kap. 10 § rättegångsbalken.

Frågan om ersättandet av de kostnader som avses i denna paragraf kan föras till domstol i enlighet med 9 kap. 6—13 §§.

5 §

För annan verkställighet, än i 3 och 4 §§

(upphävs)

Gällande lydelse

sagts samt nedan i 2 mom. nämnes, vare den tappande ock alltid skyldig att gälda kostnaden; dock må denna ej uttagas, innan beloppet blifvit af öfverexekutor eller domstol bestämdt.

6 §

Kostnad för verkställighet skall, der utmätningssmänner det äskar, förskjutas af den, som verkställigheten begärt; dock må vid verkställande af laga kraft egande dom, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit någon ålagd, kostnadens förskjutande icke äskas i andra fall än de, som i 3 kap. 28 §, 4 kap. 17, 18 och 25 §§, 5 kap. 17 § samt 7 kap. 3 § nämnts.

7 §

Påstår vinnande part, som berättigats att verkställighet af dom på vederpartens kostnad föranstalta, dennes åläggande att sådan kostnad förskjuta, ege öfverexekutor, der kostnadsförslag, uppgjort af sakkunnig eller eljest trovärdig person, företes, förordna, att kostnaden skall, efter ty skäligt pröfvas, antingen på en gång eller i mån af verkställighetens fortskridande hos den tappande uttagas.

Föreslagen lydelse

6 §

Utmätningssmänner har rätt att av sökanden kräva förskott för behöfliga verkställighetskostnader. Vid verkställighet av en dom med laga kraft genom vilken betalningsskyldighet har fastställts, kan förskott krävas endast i de fall som avses i 3 kap. 28 §, 4 kap. 17 och 25 §§, 5 kap. 17 § samt 7 kap. 10 §.

7 §

Om sökanden har rätt att göra eller låta göra någonting på svarandens bekostnad, kan utmätningssmänner på sökandens begäran bestämma att skäliga kostnader skall uppbäras av svaranden i förväg, antingen på en gång eller allt eftersom verkställigheten framskrider. Sökanden skall för utmätningssmänner visa upp en tillförlitlig kostnadsberäkning. Utmätningssmänner skall ge svaranden tillfälle att på lämpligt sätt bli hörd om kostnadsberäkningen, om inte detta märkbart försvårar verkställigheten. Efter slutförd verkställighet är sökanden skyldig att lägga fram en utredning över de faktiska kostnaderna. Utmätningssmänner kan av sökanden återkräva ett förskott som har betalats till för stort belopp. Om sökanden underlåter att lägga fram en utredning, kan utmätningssmänner återkräva alla betalade kostnader.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Lagens 5 kap. 21 § 3 mom. och 6 kap. 12 § träder dock i kraft den 1 januari 1997. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 1 och 3 mom., 2 § 1 mom., 3—4 §§, 6 § 1 mom. och 7 § lagen den 9 oktober 1931 om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/31)

av dessa lagrum 1 § 3 mom. sådant det lyder i lag av den 18 december 1992 (1429/92) som följer:

Gällande lydelse

1 §

Vägrar den, som av annan har att fordra penningar, värdepapper eller handlingar, att fullgörelsen emottaga, eller är han i följd av bortavaro, sjukdom eller annat sådant skäl därtill förhindrad, är gäldenären berättigad att *hos överexekutor* i förvar nedsätta vad honom åligger utgiva och sålunda fullgöra sin förpliktelse.

Föreslagen lydelse

1 §

Om den som hos någon annan har en fordran på pengar, värdepapper eller handlingar vägrar att ta emot prestationen eller om han till följd av bortavaro eller sjukdom eller av något annat sådant skäl är förhindrad därtill, *har gäldenären rätt att hos länsstyrelsen deponera det han har att erlägga och därigenom fullgöra sin förpliktelse.*

Lag samma vare, om gäldenären ej vet eller bör veta, till vem fullgörelsen skall verkställas eller vem av två eller flere bland dem, som göra anspråk på fullgörelsen, är därtill berättigad.

Om en betalningsskyldighet som avses i 1 eller 2 mom. gäller en värdeandel, görs deponeringen genom att i värdeandelsregistret öppnas ett värdeandelskonto på vilket värdeandelarna i fråga noteras. Som kontoinnehavare skall antecknas borgenären, om han är känd, eller "okänd borgenär", och på kontot skall också antecknas den betalningsort som nämns i 2 § 1 mom. samt ett omnämnande av att det är fråga om en betalning som gjorts till befrielse från betalningsskyldighet. Den som för värdeandelsregistret skall genast efter att kontot har öppnats tillstålla *överexekutor* på betalningsorten eller, om betalningsorten inte är känd, länsstyrelsen i Nylands län ett meddelande om depositionen. Vad som nedan stadgas om överexekutor tillämpas på den överexekutor som har tillställts meddelandet. I fråga om avförande av en värdeandel från kontot, om meddelande till borgenären och befrielse från fullgörelseskyldighet tillämpas vad som stadgas nedan.

Om en betalningsskyldighet som avses i 1 eller 2 mom. gäller en värdeandel, görs deponeringen genom att i värdeandelsregistret öppnas ett värdeandelskonto på vilket värdeandelarna i fråga noteras. Som kontoinnehavare skall antecknas borgenären, om han är känd, eller "okänd borgenär", och på kontot skall också antecknas den betalningsort som nämns i 2 § 1 mom. samt ett omnämnande av att det är fråga om en betalning som gjorts till befrielse från betalningsskyldighet. Den som för värdeandelsregistret skall genast efter att kontot har öppnats *tillstålla länsstyrelsen* på betalningsorten eller, om betalningsorten inte är känd, länsstyrelsen i Nylands län ett meddelande om depositionen. Vad som nedan stadgas *om länsstyrelse tillämpas på den länsstyrelse till vilken meddelandet har sänds*. I fråga om avförande av en värdeandel från kontot, meddelande till borgenären och befrielse från fullgörelseskyldighet tillämpas vad som stadgas nedan.

Gällande lydelse

2 §

Den som, på sätt i 1 § är sagt, vill i förvar nedsätta vad honom åligger utgiva, anmäla därom skriftligen hos överexekutor där, varrest fullgörelsen borde ske eller kunde verkställas, och uppgive skälet, varpå han grundar sitt anspråk att sålunda fullgöra sin förpliktelse, samt alla de omständigheter, vilkas kännedom är av nöden vid utgivandet av det i förvar nedsatta till den därtill berättigade.

3 §

Gäldenären kan vid nedsättandet i förvar förbehålla sig att återfå det nedsatta. Har någon hos överexekutor gjort anspråk på det nedsatta, må detta likväl ej utan hans samtycke överlåtas åt gäldenären, med mindre anspråket genom laga kraft vunnen dom ogillats.

4 §

Har nedsättande i förvar föranletts därav, att två eller flere gjort anspråk på det nedsatta, må överexekutor icke utgiva det nedsatta till någon av dem, förrän de sinsemellan förlikts eller deras mellanhavanden genom laga kraft vunnen dom avgjorts.

6 §

Hos överexekutor på grund av denna lag i förvar nedsatta penningar skola, såvida de ej lyftas inom fjorton dagar, göras räntebärande genom insättning i bankinrättning. Värdepapper och handlingar skola ock, där överexekutor ej för dem har säkert förvaringsrum, lämnas till förvaring i bank.

7 §

Har det i förvar nedsatta icke utgivits inom tio år från det nedsättandet skedde, erhålle gäldenären det åter, ändå att han icke gjort i 3 § nämnt förbehåll, om han inom natt och år därefter hos överexekutor det kräver. Gör han det ej, tillfalle det nedsatta staten.

Är fråga om rätt till det nedsatta anhängig hos domstol eller skiljemän, då tio år från nedsättande förflutit, må natt och år beräk-

Föreslagen lydelse

2 §

Den som på det sätt som nämns i 1 § önskar deponera en betalning skall skriftligen anmäla detta till länsstyrelsen på betalningsorten. I anmälan skall nämnas orsaken till yrkandet att fullgöra betalningsskyldigheten genom en deponering, samt alla de omständigheter som bör vara kända när deponeringen överläts till den som är berättigad till den.

3 §

Gäldenären kan när han gör deponeringen förbehålla sig rätten att få tillbaka deponeringen. Om någon hos länsstyrelsen har gjort anspråk på deponeringen kan den dock inte utan hans samtycke överlämnas till gäldenären, om inte anspråket har avslagits med laga kraft.

4 §

Om orsaken till deponeringen har varit att två eller flera har gjort anspråk på det deponerade, får länsstyrelsen inte överlämna det åt någon av dem förrän de har kommit överens om saken eller saken har avgjorts genom lagakraftvunnen dom.

6 §

Medel som med stöd av denna lag har deponerats hos länsstyrelsen skall utan dröjsmål deponeras i ett kreditinstitut. Räntan på de i kreditinstitutet deponerade medlen tillfaller den som får lyfta depositionen. Om det vid länsstyrelsen inte finns något säkert förvaringsställe skall även värdepapper och handlingar förvaras i ett kreditinstitut.

7 §

Har det deponerade inte givits ut inom tio år från det att deponeringen gjordes, skall deponenten få det tillbaka, även om han inte har förbehållit sig den rätt som nämns i 3 §. Deponenten skall dock inom ett år efter utgången av denna tidsperiod av länsstyrelsen kräva att få det deponerade, annars tillfaller deponeringen staten.

Om frågan om rätten till deponeringen är föremål för prövning i domstol eller hos ski-

Gällande lydelse

nas från den tidpunkt, då sagda fråga genom laga kraft vunnen dom avgjordes.

Föreslagen lydelse

ljemän när tio år har förflutit från deponeringen, räknas tiden på ett år från det att saken har avgjorts med laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

Om det i någon annan lag eller i förordning stadgas om deponeringar i enlighet med lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/31) eller hänvisas till eller i övrigt avses ett stadgande som har ersatts med ett stadgande som ingår i denna lag, skall i stället för nämnda stadgande tillämpas debt stadgande som kommit i stället.

3.

Lag**om ändring av lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 29 juli 1977 om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/77) 94 § och

ändras 52 § 1—3 mom., 68 § och 79 § 2 mom.,

av dessa lagrum 52 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag av den 30 december 1982 (1110/82), som följer:

Gällande lydelse

52 §

Sökande skall betala ersättning i ett för allt eller, om förskottsersättning har erlagts, betala återstoden av ersättningen inom tre månader, räknat från den tidpunkt då inlösningsbeslutet avkunnades, genom att utbetala ersättningen till ersättningstagaren eller till en av denne angiven penninginrättning eller, om ersättningen har bestämts att deponeras, till överexekutor på den ort där fastigheten är belägen.

Har sökanden anført besvär över inlösningsbeslutet, får den omtvistade delen av ersättningen deponeras hos överexekutor på den ort där fastigheten är belägen. Angående rätt att betala ersättning genom deponering gäller därjämte vad som är stadgat i lagen om nedsättande i förvar av penningar, värde-

Föreslagen lydelse

52 §

Sökanden skall betala ersättning i ett för allt eller, om förskottsersättning har erlagts, betala återstoden av ersättningen inom tre månader, räknat från den tidpunkt då inlösningsbeslutet avkunnades, genom att utbetala ersättningen till ersättningstagaren eller till en av denne angiven penninginrättning eller, om det har bestämts att ersättningen skall deponeras, *till länsstyrelsen* på den ort där fastigheten är belägen.

Har sökanden anført besvär över inlösningsbeslutet, får den omtvistade delen av ersättningen deponeras *hos länsstyrelsen* på den ort där fastigheten är belägen. Angående rätt att betala ersättning genom deponering gäller även vad som stadgas i lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepap-

Gällande lydelse

papper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/31, *deponeringslagen*). Om lyftande av deponerad ersättning stadgas i 70 §.

När ersättning deponeras, skall sökanden ge överexekutor avskrift av erforderliga delar av inlösningsbeslutet.

68 §

Har ersättning deponerats med stöd av 49 §, skall *överexekutor* tillkännagiva deponeringen genom offentlig delgivning, vilken skall offentliggöras i officiella tidningen, samt dessutom genom enskild delgivning till varje rättsinnehavare, vars adress är känd.

Önskar rättsinnehavare göra bruk av sin rätt, skall han yrka ersättning inom tre månader sedan han erhållit kännedom om deponeringen och samtidigt framlägga nödig utredning om sin rätt. Den i yrkandet avsedda ersättningen skall fördelas med iakttagande i tillämpliga delar av vad i utsökningslagen är stadgat om försäljning av utmätt fast egendom samt om redovisning och fördelning av därvid influtna medel. Har fördelning av medel icke yrkats inom stadgad tid, skall *överexekutor* ofördröjligen betala dem till ersättningstagaren.

Har förskottersättning bestämts att deponeras på sätt som avses i 64 § för säkerställande av ett snabbt verkställande av tillträdessyn, skall *överexekutor*, innan i 1 och 2 mom. stadgade åtgärder vidtages, bereda ägaren till den egendom som har tagits i besittning tillfälle att lyfta förskottersättningen. Ägaren är berättigad att lyfta ersättning, såvida han visar att dess utbetalande till honom, med beaktande av vad i 49 § 2 mom. är stadgat, icke kränker fordringsägarnas rätt.

Föreslagen lydelse

per eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/31), nedan *deponeringslagen* Om lyftande av en deponerad ersättning stadgas i 70 §.

När en ersättning deponeras skall sökanden ge *länsstyrelsen* en kopia av behövliga delar av inlösningsbeslutet.

68 §

Har en ersättning deponerats med stöd av 49 §, skall *länsstyrelsen* meddela om deponeringen genom offentlig delgivning, vilken skall publiceras i officiella tidningen, samt dessutom genom enskild delgivning till varje rättsinnehavare vars adress är känd.

Om en rättsinnehavare önskar utnyttja sin rätt, skall han yrka ersättning inom tre månader från det att han fått kännedom om deponeringen och samtidigt lägga fram en behövlig utredning om sin rätt. Den i yrkandet avsedda ersättningen skall fördelas med iakttagande i tillämpliga delar av vad i utsökningslagen stadgas om försäljning av utmätt fast egendom samt om redovisning och fördelning av därvid influtna medel. Har fördelning av medel inte yrkats inom stadgad tid, skall *länsstyrelsen* ofördröjligen betala dem till ersättningstagaren.

Har det bestämts att en förskottersättning skall deponeras på det sätt som avses i 64 § för säkerställande av ett snabbt verkställande av tillträdessyn, skall *länsstyrelsen*, innan de åtgärder som stadgas i 1 och 2 mom. vidtas, ge ägaren till den egendom som har tagits i besittning tillfälle att lyfta förskottersättningen. Ägaren har rätt att lyfta ersättningen om han visar att utbetalandet till honom inte kränker fordringsägarnas rätt med beaktande av 49 § 2 mom.

79 §

När *överexekutors* anmälan om fördelningen av ersättning inkommit, skall vederbörande domare, med iakttagande av vad särskilt är stadgat, vidtaga åtgärd för att göra härav föranledda anteckningar i protokollet över inteckningsärenden och på inteckningshandlingar.

När *länsstyrelsens* meddelande om fördelningen av ersättningen har inkommit skall domaren, med iakttagande av vad som stadgas särskilt, vidta åtgärder för att göra behövliga anteckningar i lagfarts- och inteckningsregistret samt på inteckningshandlingar.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

94 §

I överexekutors beslut i ärenden som avses i denna lag kan ändring sökas i den ordning som är stadgad i 10 kap. utskönningslagen.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

4.

Lag

om ändring av 11 kap. 15 § vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 11 kap. 15 § 1 mom. vattenlagen av den 19 maj 1961 (264/61) som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

Ersättningar

15 §

Då ersättning i ett för allt fastställes att utgå för överlåtelse av fastighet eller därtill hörande område, för upplåten nyttjanderätt till fast egendom eller för åtgärd, som eljest i stöd av denna lag hänför sig till fast egendom och egendomen utgör pant för fordran eller rätt att uppbära viss återkommande avkomst i penningar eller varor, äger vattendomstolen tillika förordna, att ersättningen, sedan utslaget vunnit laga kraft, skall hos överexekutor deponeras och så fördelas, som om köpeskillingen förutmått egendom är stadgat. Panträttens innehavare har till det deponerade ersättningsbeloppet enahanda rätt, som han haft till vederbörande fastighet.

15 §

Då det bestäms att ersättning i ett för allt skall betalas för överlåtelse av en fastighet eller ett därtill hörande område, för upplåten nyttjanderätt till fast egendom eller för någon åtgärd som annars med stöd av denna lag hänför sig till fast egendom, och egendomen utgör pant för en fordran eller en rätt att uppbära en återkommande inkomst i pengar eller varor, skall vattendomstolen även bestämma att ersättningen, sedan beslutet vunnit laga kraft, skall deponeras hos länsstyrelsen, och fördelas på det sätt som stadgas om köpesumman för utmått egendom. Panträttens innehavare har lika rätt till det deponerade ersättningsbeloppet som han hade till fastigheten i fråga.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

5.

Lag**om ändring av 17 § lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 17 § 2 mom. lagen den 20 maj 1988 om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt (451/88) som följer:

Gällande lydelse

17 §

Sjunker en fastighets värde till följd av en ägoregleringsåtgärd så att fastigheten inte längre utgör full säkerhet för de fordringar som den utgjorde pant för innan ägoregleringen verkställdes, skall det förordnas att den ersättning som vid förrättningen bestämts tillkomma ägaren jämte ränta skall deponeras hos överexekutor. Innehavaren av en panträtt har samma rätt till den deponerade ersättningen som han haft i fastigheten. Kan den överlåtande fastighetens ägare inte visa att han erhållit alla panträttssinnehavares samtycke till att lyfta den deponerade ersättningen, skall överexekutor fördela medlen i enlighet med stadgandena i utsökningslagen om fördelning av köpeskilling för fast egendom.

Föreslagen lydelse

17 §

Sjunker en fastighets värde till följd av en ägoregleringsåtgärd så att fastigheten inte längre utgör full säkerhet för de fordringar som den utgjorde pant för innan ägoregleringen verkställdes, skall det förordnas att den ersättning som vid förrättningen bestämts tillfalla ägaren jämte ränta skall deponeras hos *länsstyrelsen*. Innehavaren av en panträtt har samma rätt till den deponerade ersättningen som han haft i fastigheten. Kan den överlåtande fastighetens ägare inte visa att han har erhållit alla panträttssinnehavares samtycke till att lyfta den deponerade ersättningen, skall *länsstyrelsen* fördela medlen i enlighet med *utsökningslagens stadganden om fördelning av köpesumman* för fast egendom.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

6.

Lag**om ändring av 41 § jordlegolagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 41 § jordlegolagen av den 29 april 1966 (258/66) som följer:

Gällande lydelse

41 §

Utgör tomtlegorätt på grund av inteckning säkerhet för fordran eller annan rättighet, skall inteckningshavaren äga samma rätt till i denna lag avsedd lösen eller ersättning som han eljest skulle haft till själva pantföremålet. Lösen eller ersättning må betalas till legotagaren endast i det fall, att han ställt av inteckningshavaren godkänd säkerhet eller inteckningshavaren lämnat sitt samtycke till betalningen. I annat fall skall beloppet ned sättas hos överexekutor, som äger lagligen fördela beloppet.

Föreslagen lydelse

41 §

Om en tomtlegorätt på grund av inteckning utgör säkerhet för en fordran eller någon annan rättighet, skall inteckningshavaren ha samma rätt till i denna lag avsedd lösen eller ersättning som han annars skulle ha haft till själva pantföremålet. Lösen eller ersättning kan betalas till legotagaren endast i det fall att han har ställt en av inteckningshavaren godkänd säkerhet eller att inteckningshavaren har lämnat sitt samtycke till betalningen. I annat fall skall beloppet depone ras hos länsstyrelsen, som lagligen skall fördela beloppet.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

7.

Lag**om ändring av 7 § lagen om fornminnen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 7 § 3 mom. lagen den 17 juni 1963 om fornminnen (295/63) som följer:*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 §

Utgör fastighet, inom vars område skyddsområdet är beläget, pant för fordran eller rätt att uppbära viss återkommande avkomst i penningar eller varor, skall ersättning, varom ovan i denna paragraf är stadgat, nedsättas hos överexekutor och fördelas på sätt om köpeskilling för utmätt egendom är föreskrivet. Innehavare av panträtt äger samma rätt till nedsatt ersättningsbelopp som till fastigheten. Nedsättande må dock ej ske, om innehavarens av panträtten samtycke till att ersättningen icke nedsättes föreligger eller om, i anledning av att den förmån som skall ersättas är ringa eller av annan sådan orsak, olägenheten ej bör anses hava nämnvärt minskat säkerhetens värde.

Utgör den fastighet, inom vars område skyddsområdet är beläget, pant för fordran eller rätt att uppbära en återkommande inkomst i pengar eller varor, skall den ersättning om vilken stadgas i denna paragraf deponeras hos länsstyrelsen och fördelas på det sätt som är stadgat för köpesumman för utmätt egendom. Innehavaren av en panträtt har samma rätt till det deponerade ersättningsbeloppet som till fastigheten. En deponering får dock inte göras, om panträttsinnehavarens samtycke till att ersättningen inte deponeras föreligger eller om olägenheten till följd av att den förmån som skall ersättas är ringa inte skall anses ha minskat säkerhetens värde nämnvärt.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

8.

Lag**om ändring av 17 och 18 §§ lagen om samverkan mellan finska och utländska myndigheter vid rättegång samt om verkställighet i vissa fall av utländsk domstols beslut**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 17 § 1 och 3 mom. samt 18 § 1 och 2 mom. lagen den 10 juni 1921 om samverkan mellan finska och utländska myndigheter vid rättegång samt om verkställighet i vissa fall av utländsk domstols beslut (171/21),

sådana de lyder, 17 § 1 och 3 mom. i lag av den 22 april 1988 (737/88) och 18 § 1 och 2 mom. i lag av den 18 februari 1927 (49/27), samt

fogas till 18 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 18 februari 1927 och den 22 april 1988, ett nytt 4 mom. som följer:*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

17 §

Begäran om verkställighet av beslut som avses i 16 § skall, om inte annat har över-

17 §

Begäran om verkställighet av beslut som avses i 16 § skall, om inte annat har

Gällande lydelse

ensgen på diplomatisk väg eller så att parten lämnar in ansökan direkt till överexekutor.

Om en handling har skrivits på ett annat språk än finska eller svenska, skall till ansökan fogas en bestyrkt översättning till något av dessa språk, om inte överexekutor medger undantag från detta.

18 §

Överexekutor företage utan parternas hörande ärendet till avgörande. Är vad i 17 § stadgas fullgjort, förordne överexekutor, att beslutet må verkställas; och gånge det sedan i verket liksom finsk domstols laga kraft ägande dom, där ej av högre myndighet anordnades förordnas.

Överexekutor äge ock på parts anhållan fastställa kostnaden för översättning av beslutet och bestyrkande av översättningens riktighet samt förordna om deras uttagande på sätt i 1 mom. om rättegångskostnad är sagt.

Föreslagen lydelse

överenskommits med en främmande stat, göras hos tingsrätten, antingen på diplomatisk väg eller så att parten lämnar in ansökan direkt till tingsrätten.

Om en handling har skrivits på ett annat språk än finska eller svenska, skall till ansökan fogas en bestyrkt översättning till något av dessa språk, om inte *tingsrätten* medger undantag från detta.

18 §

Tingsrätten skall fatta beslut om begäran utan att höra parterna. Om ansökan har gjorts på det sätt som avses i 17 §, skall tingsrätten bestämma att beslutet skall verkställas. Beslutet verkställs då som en av finsk domstol meddelad lagakraftvunnen dom, om inte en högre myndighet bestämmer annat.

På begäran av en part skall tingsrätten även fastställa kostnaderna för översättningen av beslutet och bestyrkandet av översättningens riktighet samt bestämma att kostnaderna skall indrivas i utsökningsväg på samma sätt som i 1 mom. stadgas om rättegångskostnader.

Ansökan om begäran om verkställighet behandlas av tingsrätten på den ort inom vars domkrets verkställigheten kan ske. Vid behandlingen skall i tillämpliga delar iakttas vad som stadgas i lagen om behandling av ansökningsärenden vid allmän underrätt (307/86), om inte annat stadgas i denna lag eller bestäms i avtal med främmande stat. Om sökandens motpart inte har fått meddelande om avgörandet i enlighet med 16 § i nämnda lag, har han rätt att söka ändring i beslutet utan att anmäla missnöje inom 30 dagar från det att han i enlighet med 12 kap. 15 § 1 mom. rättegångsbalken har fått kännedom om avgörandet.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

9.

Lag

om ändring av 2 § lagen angående godkännande av vissa bestämmelser i den mellan de nordiska länderna ingångna konventionen om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område och om konventionens tillämpning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § lagen angående godkännande av vissa bestämmelser i den mellan de nordiska länderna ingångna konventionen om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område och om konventionens tillämpning (881/77) som följer:

Gällande lydelse

2 §

Önskas på grundval av dom eller annat avgörande som meddelats i Finland eller på grundval av här ingången förlikning verkställighet i Danmark, Island, Norge eller Sverige, är varje *överexekutor* skyldig att på begäran utfärda intyg om avgörandets eller förlikningens verkställbarhet i Finland eller, då avgörandet gäller vårdnaden om barn eller överlämnande av barn till dess vårdnadshavare eller rätt till umgänge med barn, där om huruvida avgörandet kan utgöra grund för verkställighet i Finland.

Föreslagen lydelse

2 §

Önskas på grundval av dom eller annat avgörande som meddelats i Finland eller på grundval av här ingången förlikning verkställighet i Danmark, Island, Norge eller Sverige, är varje *tingsrätt* skyldig att på begäran utfärda intyg om avgörandets eller förlikningens verkställbarhet i Finland eller, då avgörandet gäller vårdnaden om barn eller överlämnande av barn till dess vårdnadshavare eller rätt till umgänge med barn, om huruvida avgörandet kan utgöra grund för verkställighet i Finland.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

10.

Lag

om ändring av lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 21 juli 1977 om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk (588/77) 10 § 1 och 6 mom., 11 § 1 och 3 mom. samt 14 §, och

fogas till 11 § ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

10 §

Ansökan om verkställighet göres hos *överexekutor*.

Föreslagen lydelse

10 §

Ansökan om verkställighet riktas till *tingsrätten*.

Handling, som är avfattad på annat språk än finska, danska, norska eller svenska, skall

Till en handling som är skriven på något annat språk än finska, danska, norska eller

Gällande lydelse

vara åtföljd av styrkt översättning till något av dessa språk, om ej överexekutor medger undantag.

11 §

Beslut över ansökan om verkställighet meddelas utan motpartens hörande, om ej överexekutor annorlunda förordnar.

Kan ansökan om verkställighet enligt denna lag icke genast bifallas, kan överexekutor på yrkande av sökanden omedelbart förordna om sådan i 7 kap. utsökningslagen avsedd åtgärd, som är nödvändig för att säkerställa sökandens rätt.

14 §

Har överexekutor beviljat säkringsåtgärd som avses i 7 kap. utsökningslagen, skall med avseende på åtgärdens bestånd vid tillämpning av 11 § i sagda kapitel med talans anhängiggörande vid finsk domstol jämsättas talans väckande vid dansk, isländsk, norsk eller svensk domstol, om domen i den utomlands anhängiggjorda rättegången enligt denna lag kan bli gällande i Finland.

Föreslagen lydelse

svenska, skall fogas en styrkt översättning till något av dessa språk, om inte tingsrätten medger undantag.

11 §

Beslut på ansökan om verkställighet meddelas utan att motparten hörs, om inte tingsrätten bestämmer annat.

Kan ansökan om verkställighet enligt denna lag inte genast bifallas, kan tingsrätten på yrkande av sökanden omedelbart bestämma att det skall vidtas sådana åtgärder enligt 7 kap. rättegångsbalken som behövs för att säkerställa sökandens rätt.

När ansökan behandlas i tingsrätten skall lagen om behandling av ansökningsärenden vid allmän underrätt (307/86) iakttas i tillämpliga delar om inte annat stadgas i denna lag. Ansökan om verkställighet behandlas i tingsrättens kansli, om inte vittnen eller andra personer skall höras personligen. Om sökandens motpart inte har fått meddelande om avgörandet i enlighet med 16 § i nämnda lag, har han rätt att söka ändring i beslutet utan att anmäla missnöje inom 30 dagar från det att han i enlighet med 12 kap. 15 § 1 mom. rättegångsbalken har fått kännedom om avgörandet.

14 §

Har tingsrätten beviljat en säkringsåtgärd enligt 7 kap. rättegångsbalken skall, när frågan om åtgärdens varaktighet avgörs med stöd av 6 § i nämnda kapitel, talan som har väckts vid dansk, isländsk, norsk eller svensk domstol jämsättas med talan som har väckts vid finsk domstol, om domen i den utomlands anhängiggjorda rättegången kan bli gällande i Finland enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

11.

Lag

om ändring av lagen om erkännande och verkställighet av österrikiska domar om
privaträttsliga anspråk

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 12 § 1 och 3 mom. samt 13 och 16 §§ lagen den 27 november 1987 om erkännande och verkställighet av österrikiska domar om privaträttsliga anspråk (342/88) samt fogas till lagen en ny 13 a § som följer:

Gällande lydelse

12 §

Ansökan om verkställighet görs skriftligen hos överexekutor.

Handlingar som inte är avfattade på finska eller svenska skall åtföljas av en översättning till någotdera av dessa språk, om inte överexekutor medger undantag.

13 §

Beslut på ansökan om verkställighet meddelas utan att motparten hörs, om inte överexekutor av särskilda skäl förordnar annat.

Kan ansökan inte genast bifallas, får överexekutor på yrkande av sökanden omedelbart förordna om någon åtgärd enligt 7 kap. utsökningslagen som är nödvändig för att säkerställa sökandens rätt.

När överexekutor har bifallit ansökan om verkställighet skall beslutet och därtill anslutna handlingar på tjänstens vägnar tillställas behörig utmättningsman för verkställighet, om inte sökanden har begärt att beslutet skall tillställas honom.

Föreslagen lydelse

12 §

Ansökan om verkställighet görs skriftligen hos tingsrätten.

Till handlingar som inte är skrivna på finska eller svenska skall fogas en översättning till någotdera av dessa språk, om inte tingsrätten medger undantag.

13 §

Beslut på ansökan om verkställighet meddelas utan att motparten hörs, om inte tingsrätten av särskilda skäl bestämmer annat.

Kan ansökan inte genast bifallas, får tingsrätten på yrkande av sökanden omedelbart bestämma om sådana åtgärder enligt 7 kap. rättegångsbalken som är nödvändiga för att säkerställa sökandens rätt.

När tingsrätten har bifallit ansökan om verkställighet skall beslutet och därtill anslutna handlingar på tjänstens vägnar sändas till den behöriga utmättningsmannen för verkställighet, om inte sökanden har begärt att beslutet skall sändas till honom.

13 a §

Ansökan om verkställighet behandlas av tingsrätten på den ort inom vars domkrets verkställigheten kan ske. Om inte annat stadgas i denna lag eller förordnas i avtal med främmande stat, iakttas när ansökan behandlas i tingsrätten i tillämpliga delar lagen om behandling av ansökningsärenden vid allmän underrätt (307/86). Ansökan om verkställighet behandlas i tingsrättens kansli, om inte vittnen eller andra personer skall höras personligen. Om sökandens motpart inte har fått meddelande om avgörandet i enlighet med 16 § i nämnda lag, har han rätt att söka ändring i beslutet utan att anmäla missnöje inom 30 dagar från det att han i

Gällande lydelse

16 §

Har överexekutor beviljat en säkerhetsåtgärd som avses i 7 kap. utsökningslagen, skall väckande av talan vid en österrikisk domstol, med hänsyn till åtgärdens bestånd vid tillämpning av 11 § i nämnda kapitel, jämföras med väckande av talan vid en finsk domstol, om domen i rättegången i Österrike kan bli gällande i Finland enligt denna lag.

Föreslagen lydelse

enlighet med 12 kap. 15 § 1 mom. rättegångsbalken har fått kännedom om avgörandet.

16 §

Har tingsrätten beviljat en säkringsåtgärd som avses i 7 kap. rättegångsbalken, skall väckande av talan vid en österrikisk domstol, med hänsyn till åtgärdens bestånd vid tillämpning av 6 § i nämnda kapitel, jämföras med väckande av talan vid en finsk domstol, om domen i rättegången i Österrike kan bli gällande i Finland enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

12.

Lag**om ändring av 54 § konkursstadgan**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 54 § konkursstadgan av den 9 november 1868, sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagen av den 13 juni 1929 och den 26 april 1991 (242/29 och 759/91), som följer:

Gällande lydelse

54 §

Finnes i gäldenärens bo gods, som uppgives höra annan till, och kan sådant gods från gäldenärens egendom urskiljas, då skola gode männen sätta det i förvar och, när ägarens rätt ostridig är, giva det till honom ut, emot fullgörande av de villkor, vartill han förty kan anses förbunden. Vägra gode männen att godset vid anfordran anlämna, anlita ägaren överexekutor eller stämme till rätten därom, i fall han ej vill sitt anspråk i konkursen bevaka.

Föreslagen lydelse

54 §

Om det i konkursboet finns gods som uppges tillhöra någon annan och som kan urskiljas från gäldenärens egendom, skall gode männen sätta egendomen i förvar. Om ägarens rätt är ostridig, skall gode männen överlåta godset till honom mot fullgörande av de villkor till vilka han kan anses skyldig. Om gode männen inte överlåter godset trots ägarens yrkande, skall ägaren, om han inte vill bevaka sitt anspråk vid konkursen, med stöd av stämning kräva godset vid domstol.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

13.

Lag**om ändring av 29 § lagen om förskottsuppbörd**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 29 § 4 mom. lagen den 28 november 1959 om förskottsuppbörd (418/59), sådant det lyder i lag av den 18 december 1995 (1559/95), som följer:*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

29 §

29 §

Överexekutor och polismyndighet äro skyldiga att giva skattemyndigheterna handräckning vid de granskningar, som avses i 1 mom.

Länsstyrelsen och polisen skall ge skattemyndigheterna handräckning vid verkställande av granskningar.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

14.

Lag**om ändring av 216 § mervärdesskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 216 § mervärdesskattelagen av den 30 december 1993 (1501/93) som följer:*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

216 §

216 §

Överexekutorn samt länsmanen och polisinsrättningen skall ge skattemyndigheterna handräckning. Överexekutorn har också rätt att på en skattemyndighets framställning vid vite förplikta den som inte har följt en uppmaning enligt 168 eller 169 § att fullgöra sin skyldighet.

Länsstyrelsen och polisen skall ge skattemyndigheterna behövlig handräckning. Länsstyrelsen har också rätt att på en skattemyndighets framställning vid vite förplikta den som inte har följt en uppmaning enligt 168 eller 169 § att fullgöra sin skyldighet.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

15.

Lag

om ändring av 58 § lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 58 § 1 mom. lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/56) som följer:

Gällande lydelse

58 §

Finner socialministeriet, att pensionskassan förfarit i strid med lag, må ministeriet hos överexekutor anhålla om förbud mot felaktigt besluts verkställighet. Överträdes förbudet, lände till efterrättelse vad i utsökningslagen är stadgat angående överträdelse av förbud, som meddelats genom dom.

Föreslagen lydelse

58 §

Om social- och hälsovårdsministeriet finner att pensionskassan har förfarit i strid med lag, kan ministeriet förbjuda verkställigheten av ett felaktigt beslut. Om beslutet redan har verkställts, kan ministeriet ålägga pensionskassan att vidta åtgärder för att uppnå en rättelse. Ministeriet kan förena ett förbud eller en uppmaning med vite. I beslutet om föreläggande av vite får ändring inte sökas genom besvär. Vitet döms ut av länsstyrelsen i Nylands län.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

16.

Lag

om ändring av 38 § lagen om bostadsrättsbostäder

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 38 § 3 mom. lagen den 16 juli 1990 om bostadsrättsbostäder (650/90) som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

38 §

Meddelande om hävning

Såsom meddelande om hävning anses även stämning eller ansökan hos överexekutor om vräkning av bostadsrättshavaren med anledning av att bostadsrättsavtalet har hävts.

Såsom meddelande om hävning anses också stämning om vräkning av bostadsrättshavaren med anledning av att bostadsrättsavtalet har hävts.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

17.

Lag

om ändring av 15 och 65 §§ gruvlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 15 § 3 mom. och 65 § 2 mom. gruvlagen av den 17 september 1965 (503/65) som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Annan inmutare än staten, kommun eller församling åligger, om ägaren eller innehavaren av ett till inmutningsområdet hörande eller gränsande område det yrkar, innan undersökningsarbeten inledas, ställa säkerhet åt vederbörande för all den ersättning var-till han enligt 1 mom. är förpliktad. Kunna parterna ej enas om säkerheten, skall den fastställas av överexekutor.

En annan inmutare än staten, kommun eller församling skall, om ägaren eller innehavaren av ett område som hör eller gränsar till inmutningsområdet kräver det, innan undersökningsarbeten inleds, ställa säkerhet för vederbörande för alla de ersättningar som han enligt 1 mom. är skyldig att betala. Om parterna inte kan komma överens om säkerheten, skall den fastställas av *länsstyrelsen*.

65 §

Har i 1 mom. nämnt yrkande framställts eller stämning, som avser sådant, uttagits, skall överexekutor på ansökan av allmän åklagare förbjuda arbete på inmutningsområdet eller inom utmålet, till dess domstol annorlunda förordnar eller saken blivit avgjord genom laga kraft vunnen dom.

Om någon har framställt ett sådant yrkande som avses i 1 mom. eller uttagit stämning som avser ett sådant, skall domstolen på ansökan av allmänna åklagaren förbjuda arbete på inmutningsområdet eller inom utmålet till dess avgörandet i ärenden har vunnit laga kraft eller domstolen därförinnan bestämmer något annat.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

18.

Lag**om ändring av 2 § hovrättslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 § 1 mom. hovrättslagen av den 21 januari 1994 (56/94) som följer:

Gällande lydelse

2 §

Hovrättens uppgifter.

Hovrätten behandlar besvär och klagan över tingsrättens avgöranden *samt besvär över överexekutors beslut.*

Föreslagen lydelse

2 §

Hovrättens uppgifter

Hovrätten behandlar besvär och klagan över tingsrättens avgöranden.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

19.

Lag**om ändring av 17 § lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 17 § 2 mom. lagen den 13 juni 1929 om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (228/29) som följer:

Gällande lydelse

17 §

Ansökan om fullmaktshandlingens förklaring för kraftlös göres hos överexekutorn på den ort, där lagsökningsförfarande gentemot sökanden kan anhängiggöras. Bifalles ansöknings, utfärde överexekutorn kungörelse, att handlingen efter utgången av viss tid, som må bestämmas till högst fjorton dagar efter kungörelsens införande i allmänna tidningarna, skall vara kraftlös. Överexekutorn kan ock föreskriva, att kungörelsen skall införas i annan tidning, en eller flere gånger, innan den införes i allmänna tidningarna. Sökanden drage försorg om kungörelsens införande i tidningarna. I övrigt

Föreslagen lydelse

Ansökan om att en fullmaktshandling skall förklaras utan verkan skall göras till tingsrätten på den ort där sökanden är bosatt. Saknar sökanden boningsort i Finland, kan ansökan göras till tingsrätten på sökandens vistelseort eller till Helsingfors tingsrätt. Om ansökan bifalls, skall tingsrätten i den officiella tidningen införa en kungörelse enligt vilken handlingen blir utan verkan efter en viss tid. Denna tid kan bestämmas till högst 14 dagar efter kungörelsen i officiella tidningen. Genast efter att den utsatta tiden har löpt ut skall tingsrätten förklara fullmakten vara utan verkan, om hinder inte föreligger.

Gällande lydelse

skall i dylikt ärende i tillämpliga delar iakttagas vad om lagsökningsmål är stadgat.

Föreslagen lydelse

Tingsrätten kan också vid behov på sökandens bekostnad en eller flera gånger införa kungörelsen i någon dagstidning innan den införs i officiella tidningen.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

20.

Lag**om ändring av 9 § lagen om fri rättegång**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 9 § 1 mom. lagen den 2 februari 1973 om fri rättegång (87/73) som följer:

Gällande lydelse

9 §

Den som erhållit fri rättegång befrias från skyldighet att erlägga stämpelskatt och lösen för överexekutors utslag angående verkställighet samt enligt lag i förskott utgående kostnader för verkställighet av dom eller beslut. Alla nödvändiga verkställighetskostnader bestrides av statens medel, om de icke kan indrivas hos motparten.

Föreslagen lydelse

9 §

Den som erhållit fri rättegång befrias, när han ansöker om verkställighet, från skyldigheten att betala av verkställigheten av domen eller beslutet föranledda utsökningsavgifter vilka skall betalas till staten och kostnader som enligt lag skall uppbäras i förskott. Alla nödvändiga verkställighetskostnader betalas av statens medel, om de inte kan indrivas hos motparten.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996. Övergångsstadganden utfärdas särskilt genom lag.

21.

Lag**om ändring av 76 § lagen angående förmyndarskap**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 76 § lagen angående förmyndarskap av den 19 augusti 1898 som följer:

Gällande lydelse

76 §

Beslut om böter eller vite, som på grund af denna lag ådömes, gånge i verkställighet, på sätt i 3 kap. 18 § Utsökningslagen stadgas om vite i utsökningsmål.

Föreslagen lydelse

76 §

Beslut om böter eller vite som någon med stöd av denna lag döms att betala, verkställs på det sätt som stadgas i 3 kap. 40 § 3 mom. utsökningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

22.

Lag**om ändring av 9 § lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 9 § 5 mom. lagen den 29 juni 1961 om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61) som följer:

Gällande lydelse

9 §

Då utmätning verkställts, skall förrättningsmannen jämte sådan underrättelse, varom stadgas i 9 kap. 5 § 2 mom. utsökningslagen, meddela anvisning om vad vid grundbesvär och ansökan om avbrytande skall iakttagas samt den påföljd, som är stadgad för försummelse.

Föreslagen lydelse

När utmätning har verkställts skall förrättningsmannen utöver besvärshänvisning enligt 10 kap. 11 § utsökningslagen ge en anvisning om vad som skall iakttas vid grundbesvär och ansökan om avbrytande samt om den påföljd som stadgas för försummelse.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

23.

Lag

om ändring av 6 § förordningen angående frivilliga auktioner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 6 § förordningen den 22 mars 1898 angående frivilliga auktioner som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Hvar, som å frivillig auktion inropat fast egendom, registrering underkastadt fartyg eller del i sådant, vare berättigad att, sedan utsatta villkor för eganderättens övergång fullgjorts, af förrättningsmannen erhålla å det inropade salubref, åtföljdt, der säljaren ej själf är förrättningsman, af hans skriftliga fullmakt att försäljningen verkställa. Vägrar förrättningsmannen att salubref utfärda, varde dertill af rätten förpligtad, och gälle för öfrigt hvad i 3 kap. 4 § 2 mom. Utsökningslagen är stadgad.

6 §

Den som vid en frivillig auktion har ropat in fast egendom, ett registrering underkastat fartyg eller en del i ett sådant fartyg har rätt att, sedan villkoren för överförandet av äganderätten har fullgjorts, af förrättningsmannen få ett köpebrev på det som han ropat in och, om inte säljaren själf är förrättningsman, därtill hans skriftliga fullmakt att verkställa försäljningen. Vägrar förrättningsmannen att utfärda ett köpebrev, skall domstolen förplikta honom till det. I övrigt gäller vad som stadgas i 3 kap. 4 § 4 mom. utsökningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

24.

Lag

om ändring av 7 § lagen om verkställighet av bötesstraff

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 7 § lagen den 20 juni 1963 om verkställighet av bötesstraff (318/63), sådant detta lagrum lyder i lag av den 14 december 1984 (869/84), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Utmättningsman får uppdra verkställighet som avses i denna lag åt biträdande utmättningsman. Biträdande utmättningsmannen har då behörighet enligt 1 kap. 4 § 1 mom. utsökningslagen och har rätt att stämma in den bötfällde till rättegång för bestämmande av förvandlingsstraff samt efter det förvandlingsstraff blivit bestämt vidta åtgärder som

7 §

Utmättningsmannen får uppdra verkställighet som avses i denna lag åt en biträdande utmättningsman. Om biträdande utmättningsman gäller då med de begränsningar som anges i 1 kap. 5 § utsökningslagen vad som stadgas om utmättningsman, och han har rätt att stämma in den bötfällde till rättegång för bestämmande av förvandlingsstraff samt ef-

Gällande lydelse

behövs för att den dömda skall kunna sändas till straffanstalt.

Föreslagen lydelse

ter det att förvandlingsstraff har blivit bestämt vidta behövliga åtgärder för att den dömda skall kunna förpassas att avtjäna sitt straff.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1996.

25.

Lag**om ändring av 288 § fastighetsbildningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 288 § 1 mom. fastighetsbildningslagen av den 12 april 1995 (554/95) som följer:

Gällande lydelse

288 §

En ersättning som förfallit till betalning kan jämte ränta på begäran av en syssloman eller sakägare utsökas med stöd av en kopia av eller ett utdrag ur den expedition som utvisar ersättningen, med iakttagande av vad 3 kap. 2 § utsökningslagen stadgar om verkställighet av en lagakraftvunnen dom.

Föreslagen lydelse

288 §

En ersättning som förfallit till betalning kan jämte ränta på begäran av en syssloman eller sakägare utsökas med stöd av en kopia av eller ett utdrag ur den expedition som utvisar ersättningen, med iakttagande av vad utsökningslagen stadgar om verkställighet av en lagakraftvunnen dom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

26.

Lag

om ändring av 43 och 55 §§ lagen om skiljeförfarande

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 43 § 3 mom. och 55 § 1 mom. lagen den 23 oktober 1992 om skiljeförfarande
(967/92) som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

43 §

Innan en ansökan som nämns i 2 mom.
bifalls, skall motparten till den som har an-
sökt om verkställighet beredas tillfälle att bli
hörd, om det inte finns särskilda hinder för
detta.

Innan en ansökan som nämns i 2 mom.
bifalls, skall motparten till den som har an-
sökt om verkställighet ges tillfälle att bli
hörd, om det inte finns särskilda hinder för
detta. *Ärendet behandlas i tingsrättens
kansli, om inte vittnen eller andra skall hö-
ras personligen i saken.*

55 §

Innan det förordnas att en skiljedom som
har meddelats utomlands skall verkställas,
skall domstolen bereda sökandens motpart
tillfälle att bli hörd, om det inte finns sär-
skilda hinder för detta.

55 §

Innan det förordnas att en skiljedom som
har meddelats utomlands skall verkställas,
skall domstolen *ge* sökandens motpart till-
fälle att bli hörd, om det inte finns särskilda
hinder för detta. *Ärendet behandlas i tings-
rättens kansli, om inte vittnen eller andra
skall höras personligen i saken.*

*Denna lag träder i kraft den 1 december
1996.*

